

Uvodnik

Danijel Devetak

Pot je še dolga...

Ne bojte se revnih! Odpraviti je treba revščino, ne pa revne ljudi". To je prejšnji teden v stekleni palači v New Yorku poudaril kard. Turkson, predsednik papeškega sveta za pravičnost in mir, na zasedanju, kjer so najvišji svetovni voditelji postavili pod drobnogled t. i. razvojne cilje tisočletja. Leta 2000 jih je na pobudo ZN sprejelo 192 svetovnih držav in več kot 20 mednarodnih organizacij; gre torej za najboljše razvojne cilje z najširšo podporo, kar jih je doslej videlo človeštvo. Ti podrobno določajo namen razvojnega sodelovanja in so pomemben mejnik na področju zmanjševanja revščine in odpravljanja globalnih nesorazmerij. V prvi vrsti gre za prepolovitev skrajne revščine in boj proti lakoti, za doseglo splošne osnovne izobrazbe, za zmanjšanje stopnje smrtnosti otrok, za izboljšanje zdravstvenega standarda mater in nosečnic, za zagotovitev enakosti med spoloma, za boj proti aidsu in drugim nalezljivim boleznim, za okoljsko trajnost in razvoj globalnega partnerstva. In vendar je po desetih letih vsem na dlani, da je pot do uresničitve za vse človeštvo pomembnih ciljev še zelo dolga; gotovo se ne bo končala l. 2015, kot je bilo določeno. Očiten je pomanjkljiv napredek, in to še zlasti - kot je podčrtal generalni tajnik ZN Ban Ki Mun - zaradi pomanjkanja denarja in politične volje. Na svetu trenutno ni pomembnejšega projekta, je poudaril, zato je pozval svetovne voditelje, naj s pospešenimi prizadevanji obnovijo in potrdijo obstoječe zaveze.

V 21. stoletju kar 1,2 milijarde ljudi - t. j. vsak peti prebivalec - živi v skrajni revščini z manj kot enim ameriškim dolarjem na dan. Najmanj 2,6 milijarde ljudi nima dostopa do osnovnih sanitarnih razmer in pitne vode. Vsak dan zaradi pomanjkanja hrane in lakote umre 24.000 oseb, od teh kar 70% otrok, mlajših od pet let (več kot osem milijonov letno!), pa čeprav strokovnjaki ponavljajo, da je na našem planetu dovolj virov in tehnologij, da bi bili vsi siti. Na drugi strani ima kar milijarda otrok v naših, t. i. "fast food"-državah težave z "epidemijo" novega veka: prekomerno težo... Te in podobne številke dajejo dokaj klavarno sliko svetovne družbene neenakosti in hkrati neučinkovitosti političnih razvojnih programov.

Spričo globalne ekonomske krize ter podnebnih sprememb in njihovih posledic, ki predstavljajo naknadno oviro, v tem trenutku pričakujejo predvsem donacije velikih podjetij, vidnejših človekoljubnih in dobrodelnih organizacij, kajti čas se izteka, dela je še veliko. Eden izmed oblikovalcev razvojnih ciljev, ugledni ameriški ekonomist Jeffrey Sachs, je s prstom pokazal na bogate države, češ da niso storile dovolj. S svojimi visokimi prihodki so namreč zapravile milijone za vojno, žal pa še niso dovolj vložile v mir. Ne gre torej za vprašanje, ali imajo denar, ampak za to, kako ga uporabljajo. Ključno vprašanje je zato, ali obstaja resna volja - zlasti pri najbolj bogatih in razvitih državah -, da bi se odpovedale svojim koristim ter bi tako rešile milijone življenj.

Z vrha v New Yorku je izšel tudi sklep, da bi v naslednjih petih letih v boju proti umrljivosti otrok in mater (!) "odpravili" 33 milijonov primerov nosečnosti. Kakšen cinizem! Rešitev torej naj ne bi bila v izboljšanju zdravstvenih in higienskih razmer, v vzgoji, v kakovosti in številu kvalificiranega zdravniškega osebja, v boljših cestah in bolnišnicah, temveč - v splavu in kontracepcijskih sredstvih! Revni torej še vedno vzbujajo strah, ker ogrožajo mirno življenje ljudi v "razvitih" državah, ki imajo polne trebuhe in denarnice. Manjka jim le... volja do življenja.

Domači in tuji okusi v Gorici

SSG Predstavitev nove sezone

Kriza ni rešena, a je pod nadzorom

Kriza ni rešena, a je pod nadzorom. To ni geslo nove sezone Slovenskega stalnega gledališča, je pa trditev, ki jo je umetniški vodja SSG Primož Bebler izrekel med tiskovno konferenco, na kateri je kader gledališča predstavil letošnji abonma. Da v teatru na Petroniovi ulici ni še vse v najboljšem redu, sta potrdila tudi izredna upravitelja SSG Paolo Marchesi in Andrej Berdon, ki pa sta v isti sapi izrazila občuten optimizem glede prihodnosti gledališča. "Ta sezona bo gladko stekla, toda pristojne javne institucije bodo morale razjasniti svoj položaj v zvezi s SSG bodisi glede finančnih bodisi kulturnih smernic", je dejal Marchesi, ki se je obenem zahvalil uslužbencem gledališča (tako igralskemu ansamblu kot tehničnemu in upravnemu osebju) in javnim upravam za občutljivost, ki so jo v hudih mesecih izkazale, slovenski vladi za izmenjavo predstav, ZKB, ki je omogočila začetek lanske sezone, in Fundaciji CRT. Njegov kolega Andrej Berdon je uvodne pozdravne besede in zahvale namenil krovnicima organizacijama SSO in SKGZ, "ki sta odločno prispevali k razrešitvi kriznega stanja tako, da sta SSG odmerili pomemben delež prispevkov, ki jih Rim namenja z vedno večjo težavo manjšini. Berdon je obenem izrazil prepričanje, da je trenutno zdravje SSG veliko boljše od tistega, ki sta ga ob nastopu položaja

dobila z Marchesijem. "Celotna struktura gledališke hiše je pozitivno reagirala in krizno stanje premostila z notranjo življenjsko energijo". Dokončne rešitve kočljivih vprašanj sicer še ni, za to bo treba počakati, da bo na podlagi dogovora med javnimi ustanovami in društvom SSG nastal nov statut, nato pa, da bo skupščina izvolila nov odbor, ki bo trenutno, za zdaj še izredno stanje, preosnovala v redno. Berdon je prepričan, da bo redno delovanje SSG steklo samo, če se bo udeležila "pametna finančna politika". SSG je v teh mesecih potrdilo željo po življenju in po tem, da odigra pomembno vlogo ne samo za manjšino, temveč tudi za celotno mestno stvarnost. Drugače pa se z novimi umetniškimi izzivi "zapeljivih mediger" Slovensko stalno gledališče postavlja na štartno linijo razvejene ponudbe abonmajske sezone 2010-2011, ki bo potekala pod geslom Status quo... vadis? Dramatika bo osnova programa, ki bo letos obsegal tudi klasični in sodobni ples, resno in lahko glasbo, hišne produkcije pa bodo osrčje abonmajskega jedra, okrog katerega se bo vrtil kaleidoskop gostujočih dogodkov z velikopoteznimi in komornimi produkcijami ter muzikali. Umetniški vodja SSG Primož Bebler zagotavlja, da letošnji program odpira perspektivna obzorja s smernicami, ki

upoštevajo pričakovanja občinstva. Osnovni abonma sloni na štirih novih produkcijah SSG, četverici med seboj zelo različnih ponudb, ki upoštevajo sodobno dramatik in klasike srednjeevropskega prostora v interpretaciji starih režiserjev vodilnega pomena. Novembra bo na sporedu slovenska praznovedba drame Zlati zmaj nemškega dramatika Ronalda Schimmelpfenniga v režiji Janusza Kice. Vito Taufer pa bo dal svoj pečat komediji Kate Kapuralica dubrovniškega avtorja Vlaho Stullija. Mali oder bo prizorišče Cankarjevih iger v režiji Mihe Goloba. Poglavitno delo avstrijske literature Vrtljak Arthura Schnitzlerja pa bo zaupan bosanskemu režiserju Dinu Mustafiću. Osnovni program bosta dopolnila dva gostujoča muzikala. Pop-rock opera Neron Andreja Rozmana Roze in Davorja Božiča v režiji Matjaža Zupančiča bo 22. oktobra odprla sezono s tremi ponovitvami. Poglavitno delo italijanske srednjeveške literature Dekameron Giovannija Boccaccia pa je snov novitete Mestnega gledališča ljubljanskega in SNG Nova Gorica, ki bo premierno zaživela spomladi v režiji Borisa Kobala in z glasbo Milka Lazarja. Novost letošnje abonmajske strukture bo možnost dopolnjevanja osnovne ponudbe z enim, dvema ali tremi izbirnimi sklopi, izmed katerih vsak obsega tematski dramski program in plesno-glasbeni program.

/str. 10
IG

Pogovor

Aleksander Švab bo letos vodil na šoli Komel solopevski oddelek z razširjeno didaktično ponudbo

3

Skavtizem

Slovenski skavti iz Tržaške temeljito poročajo o izkušnjah na letošnjem poletnem taboru

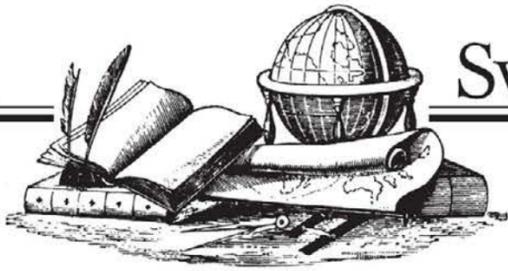
8,9

Intervju

Industrijski in grafični oblikovalec Robert Doljak je letos prejel slovenski oskar za embalažo

14

V vidiku občinskih in pokrajinskih volitev 2011

Politične razmere v Trstu

V pričujočem pregledu zadnjih dogajanj v Trstu bomo skušali v glavnih obrisih prikazati glavne dogodke, ki so v tem času v ospredju javnega zanimanja in še posebno javnih medijev. Na dnevnem redu so v glavnem komentarji in predvidevanja o prihodnjem razvoju gospodarstva v luči okvirnih političnih opcij in državljanske zrelosti prebivalstva, kar zadeva odprtost navzven in sožitje s krajevno in širšo stvarnostjo, ki obdaja naše ožje območje.

To razmišljanje izhaja iz danih dejstev, mimo katerih obvezno ne morejo krajevni, pa tudi širši dejavniki. Prihodnje leto se namreč izteče mandat sedanji pokrajinski upravi in občinski upravi v Trstu, Miljah in v Devinu-Nabrežini. Zato so politične stranke že začele načrtovati obnovitev omenjenih javnih uprav s posebnim oziranjem na izbiro novih županov in pokrajinskega predsednika. Istočasno se že pospešeno ukvarjajo, koga in kdaj bo osrednja vlada v Rimu imenovala za novega predsednika Pristaniške ustanove, ki je pristojna za vodenje poslovne politike v zvezi s pristaniškim prometom in z njim povezane prometne povezave za dostavljanje blagovnih pošiljk strankam v evropskem zaledju.

Začnimo pri tržaški Občini, ki ima od nekdanjega zelo pomembno vlogo ne samo na strogo upravnem področju na svojem ozemlju, temveč tudi dejansko funkcijo posredovanja med podjetniškimi krogi in drugimi gospodarskimi dejavniki. Kot rečeno, se sedanjemu županu Dipiazzi izteka županski mandat, a po obstoječi zakonodaji ne more več kandidirati na to mesto. Odprlo se je torej vprašanje njegovega naslednika. Glavne politične stranke so že začele "otipavati" javnomnenjsko razpoloženje s predlogi možnih kandidatov. Med doslej evidentiranimi kandidati je v ospredju pozornosti znani poslanec Ljudstva svobode in nekdanji podtajnik na zunanem ministrstvu Roberto Antonione, ki si je svojčas zelo prizadeval, da

bi Trst dobil organizacijo mednarodne razstave Expo.

V krogih levosredinske opcije se omenja sedanji pokrajinski tajnik Demokratske stranke Roberto Cosolini, ki je bil deželni odbornik v Illyjevi dobi. Ker je do volitev še precej časa (spomladi 2011), je pričakovati predloge za še druge kandidature.

Glede delovanja tržaške občinske uprave in župana Dipiazze pa se že dajajo ocene. Tako nekateri omenjajo njegovo pragmatičnost in ideološko neobremenjenost pri reševanju konkretnih problemov, vendar kakih drznejših potez glede slovenske problematike si ni upal napraviti zaradi znanih

so ugotovili tudi večje formalne pomanjkljivosti, tako da ga je moral župan zamrzniti, tj. prepustiti novi občinski upravi. Omeniti je treba, da je v desnosredinski navezi na občinski ravni prišlo do političnega razhajanja z nekdanjim odbornikom Bandelijem, kateremu je župan Dipiazza na pritisk poslanca Menie iz vrst nekdanjega Nacionalnega zavesti odzval vsa pooblastila. Ta je nato s še nekaterimi drugimi somišljeniki ustanovil novo politično skupino "Drugi Trst" in se bo na prihodnjih volitvah predstavljal kot županski kandidat.

Prihodnjo pomlad bodo, kot že omenjeno, volitve tudi za obno-

pritisov skrajne desnice, pa tudi drugih tržaških krogov. Podprl in pozdravil je koncert dirigenta Mutija 13. julija na Velikem trgu ob sodelovanju zborovskih pevcev in mladih glasbenikov iz Italije, Slovenije in Hrvaške ob častni prisotnosti njihovih državnih predsednikov. Občinski odbor je prvi navezal stike s sosednjo občino Sežana in z ljubljanskim županom Jankovičem. Pozdravil je vstop Slovenije v Evropsko unijo in v schengensko območje.

Manj se je izkazal pri vodenju postopka za sprejem novega tržaškega regulacijskega načrta in pri določitvi njegovih vsebin. Posebno prizadeti so se čutili slovenski občani na področju Vzhodnega in Zahodnega Krasa. Strokovnjaki

vitev pokrajinskega sveta in izvolitev novega pokrajinskega predsednika. Sedanja levosredinska pokrajinska uprava, ki ji predseduje Maria Bassa Poropat, je meseca marca končno odobrila nov statut in 19. julija zadevni pravilnik, ki med drugim uzakonja rabo slovenščine tudi na sejah sveta, kar je nadvse pomemben korak v uresničevanju pravic Slovencev.

Na tem mestu ne moremo mimo nadvse pomembnega javnega srečanja med predsedniki Italije, Slovenije in Hrvaške ob znanem Mutijevem koncertu 13. julija, ki je kljub skromnemu formalnemu protokolu izredno pomemben dogodek za tržaške razmere, ki ga je nacionalistična desnica sabotala in odklanjala, a še vedno odmeva na raznih ravneh. Naključje je naneslo, da so se predsedniki poklonili pred nekdanjim Narodnim domom prav ob koledarski 80-letnici njegovega požiga (13. julija).

Alojz Tul

Povejmo na glas

Sprejeti dejstvo spremenjenega podnebja

Nedavne poplave, ki so močno prizadele Slovenijo in del naše narodne skupnosti v Italiji, so povzročile velikansko škodo kakor tudi upravičena pritoževanja, da smo na takšne vremenske pojave premalo pripravljeni. Da ni poskrbljeno za takšno ali drugačno zaščito, in ko vodna ujma prične ogrožati domove, da ni na voljo dovolj vreč s peskom, s katerimi je mogoče razmeroma hitro zaščititi določena območja. Vse to drži, seveda pa se ob tem ni mogoče izogniti vprašanju, zakaj smo na poplave in povodnji pripravljeni le zasilno in zakaj obstanemo nekako presenečeni, kadar do njih ponovno pride. Verjetno še nismo osvojili prepoznanja, da se je podnebje spremenilo in da se to kaže v celi vrsti neljubih pojavov. Kot da bi se bali pogledati resnici v oči, resnici, ki je težka in obremenjujoča, toda še slabše za nas je, če je nočemo videti. Ugotovitev, da smo dejstvo podnebnih sprememb sprejeli v vednost le deloma ali sploh ne, gotovo ne velja samo za Slovenijo, ampak praktično za ves svet, to pa pomeni, da se s posledicami nismo dovolj resno soočili in pričeli iskati odgovore nanje. Sprememb nima smisla več kot toliko naštevati, saj so v naše okolje že umeščene, namreč zviševanje temperature, kar je izvir vseh novih pojavov, zaradi česar na visokih gorovjih pada dež in vse manj snega, ki sicer sam po sebi drži velike količine vode vse tja do pomladi in slej ko prej skozi vse leto. Poleg tega je padavin več kot nekoč, in to v večjem obsegu, poletja pa

so vse bolj deležna ekvatorske vročine, ki zemljo neusmiljeno izsušuje. Zaradi suše je v svetu letno izgubljenih oziroma opuščenih 12 milijonov hektarjev zemljišč, istočasno so na delu veliki viharji in predvsem nalivi. Slednji povzročajo poplave ter tudi zemeljske usade in plazove, s katerimi se gričevnata območja prilagajajo novim pogojem, ker so se pač izoblikovala v drugačnem podnebju. Usadi in plazovi pa niso na delu le v višjih predelih, ampak so vse pogostejši tudi drugje, na kar opozarja geofizično poročilo, da je npr. na jugu Italije in na obeh otokih kar petina ozemlja v nevarnosti. Več kot jasno je, da so vsi našti podatki vsekakor zastrašujoči, in če o njih dlje časa razmišljamo, nas pričnejo potiskati v obup in tesnoben občutek nemoči. Zato se za tečemo v nekakšno pozabo in prepričanje, da vendar ni vse tako brezizhodno, saj so se vremenske katastrofe vedno dogajale in v tem duhu se nekako pomirimo, ne da bi storili kaj bistvenega. Prav gotovo velja takšen odnos do vremenskih nesreč spremeniti, ker nas bodo te vnesljivo obiskovale tudi v prihodnje, zato se je koristno nanje pripraviti takoj in vnaprej. Zgraditi nasipe in poglobiti rečne struge, opustiti gradnje pregosto posejanih hiš in naselij, v mestih izboljšati kanalizacijo in tako dalje ter seveda dosti več storiti za čistejšo okolje. Vse v luči prepoznanja, da je strah pred določeno resnico neskončno bolj uničujoč od resnice same.

Janez Povše

Deželni svetnik SSK Gabrovec v Zagraju

Govor o načrtih za razvoj teritorija

Načrtovanje usklajenega razvoja teritorija, težave zaradi uresničevanja šolske reforme in sprememba volilnih okrožij za prihodnje pokrajinske volitve so bile pred dnevi v ospredju na srečanju na županstvu v Za-

sta se udeležila tudi sovođenjska županja Alenka Florenin in predsednik društva Juli@est Mauro Gaddi, ki med drugim razvija zanimive načrte na področju turistične promocije in ovrednotenja teritorija. Na srečanju je tekla beseda o

dvojnem tiru podpiranja samostojnih načrtov na Goriškem in istočasnem medpokrajinskem povezovanju. Posebej je bila poudarjena neustreznost nedavnega razpisa glede spodbujanja ustanavljanja razpršenih hotelov, ki je bil v bistvu osnovan na potrebah in modelih gorotkarniškega območja, ne pa goriške in tržaške stvarnosti. Prav tako je bilo podčrtano, da se tudi razpisi iz deželnega načrta za podeželski razvoj bolje uokvirijo na specifično tržaško-goriškega Krasa. Glede zarisovanja novih volilnih okrožij za prihodnje pokrajinske volitve v Gorici so si bili udeleženci srečanja edini v ocenjevanju nevarnosti, da se konkretno prekine gotovost izvolitve kandidatov slovenske narodnosti. V zvezi s tem se bo deželni svetnik Gabrovec že v prihodnjih dneh ponovno srečal s pristojno deželno odborico Federico Seganti.

graju, kjer je bil deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec gost tamkajšnje županje Elisabette Pian. Srečanja

vlogi in pomenu, ki ga lahko tudi na območju goriškega Krasa odigraja Lokalna akcijska skupina (GAL) Kras na

Igor Gabrovec podpisnik popravka zakona

Pravno naj se zavira širjenje neavtohtonih rastlinskih vrst

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec je že večkrat opozoril deželno odborništvo in pristojne urade na problem divjega širjenja tujih rastlinskih vrst na škodo avtohtonega rastlinja. Gabrovec je deželni svet tudi že pozval, da je treba problem obravnavati z zakonskimi oprijemi in zato je aprila letos podprl zakonski predlog, za katerega so se zavzela nekatera naravoslovna in okoljevarstvena društva s Tržaškega.

Naslednji teden bo deželna zbornica obravnavala zakonski predlog št. 120, ki bo deželno zakonodajo razbremenil zastarelih in zapadlih normativ. Zakon torej zaobjema najrazličnejša področja, med katerimi tudi kmetijsko in naravovarstveno. Deželni svetnik Slovenske skupnosti je zato pripravil popravek k zakonskemu besedilu, ki povzema besedilo že omenjenega samostojnega zakonskega

predloga. Če bo zbornica sprejela amandma, ki ga je z Gabrovcem podpisal tudi deželni svetnik Alessandro Corazza, bo to predstavljalo pomemben korak naprej pri zatiranju rastlin, ki izhajajo iz drugih kontinentov in so po prihodu v naše kraje pričele s pravo invazijo teritorija. Med te sodi prav gotovo veliki pajesen (ailanthus altissima), ki bujno uspeva ob robovih cest, v zadnjem desetletju pa se je močno razširil tudi v notranjost kraške gmajne, kjer s svojo bujno rastjo ogroža avtohtone vrste teritorija, kulturno dediščino (večkrat rase in izpodjeda zidke in zapuščene hiše) in pokrajino. Poleg velikega pajesena sodita med škodljiv-

Igor Gabrovec (foto IG)

ce prav gotovo tudi pelinolistna žvrklja (ambrosia artemisiifolia) in raznozobi grint (senecio inaequidens). Tadva imata namreč zelo negativen vpliv na človeško zdravje: ambrosija ali

žvrklja, ki izhaja iz Severne Amerike, izpušča ogromne količine cvetnega prahu z izrazitimi alergogenimi značilnostmi; grint (afriškega izvora), ki s svojimi rumenimi cvetovi preplavlja tudi obdelane površine, pa vsebuje, predvsem za otroke, zelo škodljive alkaloidne, ki lahko pristanajo v končnih kmetijskih pridelkih, kot sta mleko in med.

Na dnu...

NAŠ DEMOKRATIČNI DIKTATOR VAM STROGO UKAZUJE, DA MORATE OBVEZNO BITI...

...SVOBODNI!

Visco

Predsednik republike Giorgio Napolitano se je le odzval na pismo, ki mu ga je ob koncu junija letos napisal koordinator združenja Terre sul Confine in cenjeni zgodovinar, prof. Ferruccio Tassin glede fašističnega taborišča v Viscu, kjer je bilo l. 1943 priprtih okrog 4 tisoč Jugoslovanov. Gre za zadnjo (deloma) ohranjeno strukturo v Italiji, kjer so še vidni znaki takega taborišča, krajevna uprava furlanske vasi pa ne kaže niti najmanjše volje, da bi se kraj ohranil tak, kot je, emblematičen kraj evropske vrednosti, v spomin in opomin. Predsedstvo - piše v sporočilu videmske prefekture - je stopilo v stik s predsednikom FJK, da bi ocenili možne posege, s katerimi bi ohranili zgodovinsko-kulturni objekt.

POGOVOR Basist Aleksander Švab

"Zanima me formacija pevcev iz našega prostora"

Glazbena šola, ki ne raziskuje razvojnega potenciala in ne ponuja mladim ustvarjalcem novih izzivov, je organizem brez življenjske moči. Ustanova, ki vzgaja, mora biti namreč vir spodbud k odkrivanju čim širših obzorij, na osnovi katerih si bodo učenci lahko ustvarili svoje mnenje in bodo utemeljili nadaljnje izbire in usmeritve. V ta namen bo Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici povečal z letošnjim šolskim letom solopjevski oddelek z novim razredom, ki ga bo vodil basist Aleksander Švab. Vztrajnost, predanost, znanje in iznajdljivost zaznamujejo tržaškega pevca in pedagoga, doma iz Križa, ki se je v zadnjih letih postavil v ospredje tudi s svojimi didaktičnimi dosežki, in sicer z ustanovitvijo in vodenjem Mednarodne pevske akademije, s katero je uprizoril več opernih del. Laboratorij za mlade pevce združuje danes okrog 50 pevcev z vsega sveta, katerim ponuja edinstveno možnost, da povežejo teorijo s prakso oz. da pridobijo osnovno odrosko izkušnjo. Število Švabovih učencev se bo letos povečalo, saj bo pevec postal profesor goriške šole na povabilo ravnatelja, prof. Silvana Kerševana:

"Švaba se spominjam iz njegovih mladih let in sem z zanimanjem in občudovanjem spremljal njegovo kariero. Ustanovitev mednarodne pevske akademije je bila res lepa novost, in ko sem prisluhnil eni izmed produkcij tega laboratorija, me je izvedba prijetno presenetila, saj sem začutil, da je bilo v celoti delo mojstra, ki obvlada vse aspekte operne uprizoritve, zna delati z mladimi in mu je to delo zelo pri srcu. Ko sva se spoznala, je zamislil o sodelovanju nastala spontano in upam, da bo odziv učencev na to novo pobudo poplačal najino navdušenje. Na šoli imamo že vpeljan solopjevski oddelek, ki je nastal na pobudo prof. Franke Žgavec in je z njo dosegel pomenljive rezultate. Ob njej že dolgo let sodeluje s šolo tudi prof. Martin Srebrnič. Redne lekcije oddelka smo občasno nadgradili z uspešnimi tečaji, ki sta jih med drugimi vodila Viktor Srugo iz Buenos Airesa in Eleonora Jankovič. Sodelovanje s Švabom nadaljuje to usmeritev in dopolnjuje našo pedagoško ponudbo. Menim, da moramo izkoristiti potencial glasbenikov, ki živijo na našem teritoriju".

Sodelovanje nastaja na spodbudni osnovi medsebojnega zaupanja in skupnih ciljev z željo, da bi goriška šola ponudila mladim solopjevem dodatno, novo motivacijo in možnost razvijanja večstranske kreativnosti. Do uvedbe novega tečaja je prišlo postopoma, kot je pojasnil basist Aleksander Švab: Silvan Kerševan je prišel lani na vajo pevcev Akademije, da bi po bližje spoznal naše delovanje, nato me je povabil k vodenju pevskega tečaja na šoli Komel. Sodelovalo je okrog deset pevcev; od samega začetka sem zaradi zanimanja udeležencev ugotovil, da bi se tečaj lahko razvil v stalno pobudo.

Z vašo akademijo ste se kot pedagog angažirali vedno pri bolj artikuliranih projektih, ki so ciljani na uprizoritve opernih del. Kako pa ste zasnovali redni pouk solopetja na šoli Komel oz. se boste "omejili" na lekcije o tehniki in interpretaciji?

Prav gotovo izhajam iz različne tam, volčiči, ki so taborili v domu duhovnosti v Klancu pri Kozini, udeleženci Poletnega središča v Zavodu Sv. Družine in tržaški volčiči, ki so taborili v Čezsoči pri Bovcu. Medtem ko so bili otroci na počitnicah, so se Pastirčkovi sodelavci trudili, da bi bila revija tudi v letošnjem letu čim bolj privlačna, živahna, zanimiva, obenem pa vselej tudi vzgojna in da bi vsak bralec našel kaj zase. Na jezikovne strune, ki so tako pomembne za dobro znanje slovenščine, so ubrane pesem Vesela abeceda V. T. Arharja, ki se poigrava s črkami, rubriki Jezikoslovje za šalo in zares, v kateri Berta Golob v šaljevem tonu predstavlja besedo otorinolaringolog, in tudi Napake in spake proč!, v katerih domuje Pavec, ki v svoji spakedranščini vpije na pomoč! Učenci mu bodo gotovo pomagali popravljati njegove obupno zapisane misli. Zanimivosti s širne sveta bodo kot lani razkrivali zapisi Nine Grudina ob nežnih, igrivih ilustracijah Paole Bertolini Grudina; pod drobnogledom so tokrat kenguruji in njihove značilnosti. Moje prve molitve je naslov nove rubrike, ki jo piše Božo Rustja. Otroci se bodo ob njej učili obračati se k Bogu z molitve-

ga pristopa in bom zasnoval študij nekoliko drugače, če ga primerjamo s kanoničnim načinom poučevanja. Ob posameznih lekcijah bi uvedel namreč skupinski pouk, da bi se učenci med seboj poslušali in se na tak način veliko naučili drug od drugega, iz napak ali dosežkov. Cilj mojega poučevanja je oder. Zanima me formacija pevcev iz našega prostora, ki bi se lahko preizkusili in uveljavili v opernem svetu. Pevsko tehniko bo zato obvezno dopolnjevala tudi scenska umetnost.

Vabljeni so tudi začetniki ali gre za strukturo master-classa za že formirane pevce?

Tečaj nima omejitve; odprt je za vse pevce in bo potekal na različnih nivojih, da bi ustrezal potrebam tistih, ki že imajo svoj repertoar in bi se želeli postaviti v tesnejši stik z opernim gledališčem, kot tudi začetnikov, ki potrebujejo osnovne napotke in nauke.

Če je cilj poučevanja pridobitev odrske izkušnje, verjetno lahko pričakujemo sodelovanje učencev šole pri projektih vaše Mednarodne pevske akademije.

Seveda smo že obravnavali temo morebitnega sodelovanja z Akademijo. Najprej bi se lahko povezali pri izvedbi oper, ki predvidevajo zborovske točke, ko bi posamezni pevci pridobili nekaj več izkušnje, pa bi se lahko vključili tudi kot solisti.

Akademija je v teh letih pogrešala možnost sodelovanja z orkestrom, saj ste uprizarjali vse opere s klavirsko

spremljavo. Dejstvo, da v centru Komel deluje orkester Arsatelier in da je njegov letošnji projekt ravno "Glas in orkester", vzbuja upanje, da bi se morebitno sodelovanje med družtvom in šolo lahko razvilo tudi v tem smislu?

Orkester bi sodeloval, vse pa je odvisno od razpoložljivih sredstev. Seveda je njegova "bližina" velika priložnost.

Pri Akademiji ste se vedno angažirali, da bi se pevska ponudba širila tudi na druga področja in bi obsegala še laboratorije za režijo, scenografijo in kostumografijo. So te smeri še vedno aktualne?

Trudimo se, da bi postopoma nadgrajevali ponudbo, najprej s tečajem za dirigente. Na Akademiji so pevci v teh letih vedno pomagali pri realizaciji scen in kostumov ali pri organizaciji rekvizitarne in mislim, da so s tem sodelovanjem razumeli ali si vsaj predstavljali, koliko dela je v zakulisju operne uprizoritve

in kako se sploh 'živi' v operi. Nadaljnje, bolj artikulirane pobude so vsekakor v pripravi.

Letošnja sezona je bila posebno bogata z nastopi, kar potrjuje stalni razvoj pobude.

Najnovejša produkcija Il Campiello Ermanna Wolf Ferrarija je predstava, s katero smo do sedaj največ gostovali. V poletnih mesecih smo izvedli deset ponovitev, oktobra se bomo odpravili v Meran in Sterzing ter smo že v dogovor za dodatne ponovitve. Poleg tega pripravljamo tradicionalni božični koncert, v pustnem času pa naj bi zaživele ena od Donizettijevih fars. Mozartovo opero Figarova svatba bomo ponovili v projektu Deželnega šolskega urada 'Ragazzi, all'Opera!'. Otroke in mlade osnovnih, nižjih srednjih in višjih šol bomo povabili k sodelovanju pri nastajanju operne produkcije. Slovenske šole bom zaupal koordinaciji pevca in sodelavca Gorana Ruzzierja. V poletnih mesecih nas pričakuje sodelovanje z Malim festivalom FJK, na katerem bomo uprizorili Rossinijev opero La cambiale di matrimonio. Osrednja poletna produkcija pa bo Il cappello di paglia di Firenze Nina Rote.

Nastajanje tovrstnih, velikopoteznih načrtov zahteva veliko prizadevanja in časa. Kako zmorete usklajevati vzgojiteljsko delo z vašo solopjevsko kariero?

Pred kratkim sem debitiral v vlogi Atile v istoimenski operi Giuseppe Verdija v sklopu prireditve ob obletnici barbarskih pohodov v Ogleju. Ta nastop mi je pomenil veliko, saj sem od nekdanje nastopati v teh vlogi. Moram priznati, da odkar sledim Akademiji, imam veliko manj časa zase in za svoj pevski poklic. Upam, da bom kmalu lahko prepustil vsaj del odgovornosti zanesljivim sodelavcem in da bom lahko dobil boljše ravnotežje med pedagoškimi ob-

veznostmi in operno kariero. V zadnjih letih sem se moral žal odpovedati marsikaterim angažmajem.

Kateri je nauk, ki izhaja iz vaše osebne umetniške zgodbe in ga skušate posredovati vašim mladim učencem?

Na osnovi lastne izkušnje svetujem vsem mladim pevcem, naj naberejo čim več izkušenj in si od samega začetka ustvarijo bogat zaklad spoznanj. Takega dela se namreč ne naučiš, krasti moraš z očmi in ušesi, ko opazuješ bolj izkušene kolege. Zato je treba zahajati v gledališče, spremljati glasbeno dogajanje. Poleg tega mi je osebno veliko pomenila formacija na Glasbeni šoli v Fiesolah, kjer sem debitiral v mnogih vlogah in si ustvaril bogat življenjepis. Nikoli mi ni bilo žal, ko sem pel v kaki stranski vlogi, saj si izkušnjo gradiš, tudi ko nisi glavna oseba na odru, a si vsekakor sestavni del celote. Isto svetujem tudi mladim pevcem, da ne bi nikoli podcenjevali na začetku kariere manjših in navidezno nepomembnih vlog. Drugi nauk, ki ga skušam posredovati, pa je vezan na odroski nastop: imam srečo, da sem se vedno zelo sproščeno gibal na odru, medtem ko se veliko pevcev osredotoča le na vokalne zahteve. V modernih opernih uprizoritvah mora pevec biti tudi igralec. Naravni dar je seveda zelo pomemben, lahko pa se tega tudi naučiš. Na Akademiji skušam pripravljati pevce ravno na ta izziv. Sodelovati morajo tudi tisti, ki niso še popolnoma zreli za tovrstno izkušnjo, da razumejo, kaj pomeni in če imajo potrebne sposobnosti.

Smernice, ki veljajo za Akademijo, bodo v glavnem vodilo tudi učencem, ki se bodo odločili za preverjanje in krepitev svojih pevskih ambicij na novem tečaju šole Komel, kjer odpirajo nova vrata z upanjem, da bodo mladi pevci naše dežele lahko gradili "nekaj pomembnega, ne samo za naš prostor".

Rossana Paliaga

Prva, septembrska številka otroške revije Pastirček Nasmajano v šolsko leto s starim prijateljem

Pouk se je začel in med šolske klopi se je vrnil tudi Pastirček, dragi, priljubljeni sopotnik naših šolarjev. Z ustaljenimi, pa tudi novimi rubrikami bo spremljal in lajšal šolsko delo ter s soncem obžarjal sivino otožnih jesenskih in zimskih dni, dokler ne nastopi vesela pomlad in z njo tudi konec šolskih "muk". S šolskim letom 2010/11 stopa Pastirček v 65. leto svež in mladosten kot vselej. Z naslovnice se smeji velik pisan okrogločičen zmaj z zvedavimi očmi, ki veselo plava med oblaki in bo vse leto poživil Pastirčkovo platnico. To čast si je s svojo risbo priboril Martin Vascotto, tretješolkec, OŠ J. Ribičič-K. Širok iz Trsta, ki je prejel prvo nagrado na natečaju za naslovno stran Pastirčka. Na uredništvo je letos z vseh koncev zamestva, pa tudi iz Slovenije in še od kod prispelo rekordno število risbic: 874! Urednik revije g. Marjan Markežič je bil tega izjemno vesel in se zahvaljuje vsem risarjem in seveda učiteljicam, uč-

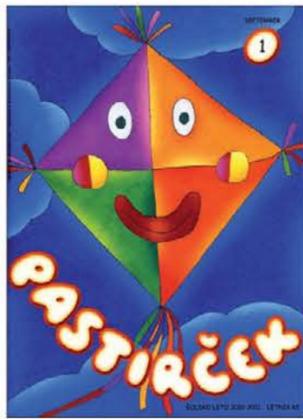
teljem in staršem, ki so vzpodbujali otroke k sodelovanju. Komisija je imela zelo težko delo; ob prvi nagradi je ex aequo podelila drugo nagrado Giulii Martellos, petošolki OŠ Romljan, in Giadi Pregarc, tretješolki OŠ M. Samsa, Domjo, tretjo pa Patriku Cingeliju, petošolcu OŠ F. Erjavec, Štandreež, in Mattii Codromazu, učencu 2A OŠ Špeter. Njihova dela so seveda tudi objavljena. Posebno pohvalo so prejeli učenci šol, ki so poslali največ risbic (Špeter 96, Opčine 82, Romljan 74, Gorica 71, Sovodnje 59), pa tudi vsi, ki so sodelovali. Da otroci tudi med počitnicami niso pozabili na Pastirčka, dokazujejo zapisi v Pastirčkovi pošti in velike fotografije, ki so mu poslali, da bi s sliko

podkrepili lepa doživetja. Oglasili so se veseli pevci OPZ E. Komel iz Gorice, ki so preživeli pevski tedni v žabniški koči sv. Jožefa, strežniki iz duhovnije sv. Ivana iz Gorice in iz Pevme, ki so bili prav

nimi obrazci. Prvi je Očenaš. V letošnjem letniku Pastirčka bodo bralci ob zapisih Walterja Grudine in ilustracijah Paole Bertolini Grudina spoznali zgodbe iz Svetega pisma.

Tokrat je govor o vesoljnem potopu in Noetovi barki. Vsakič bodo morali tudi sami kaj pobarvati in dopolniti. Strežniki bodo preverjali svoje znanje z reševanjem njim namenjenega kviza. Pesmica Dobro jutro Barbare Rustja z dopolnjevanji in simpatičnimi

risbicami Svetlane Breclj nagovarja šolarje, ki bodo lahko prebrali še zgodbi Marize Perat Pravljica na pohodu in Grozda Berte Golob. Dominik Krt je za otroke po Otonu Župančiču priredil in uglasbil pesmico V novo šolsko leto, zelo uporabno pri pouku glasu. Spretne ročice bodo izdelale lutke iz kuhalič po navodilih Tatjane Ban, ki napoveduje nagradno igro. Posladkali se bodo z jabolčno pito, medtem ko bodo reševali matematične zanke Miška Mata, ki jih nastavlja Veronika Srebrnič, križanko KrižKraž, uganke in vse, kar prinaša septembrska številka. Najmlajši bodo s srčkanjo miško Danile Komjan prvič prestopili šolski prag in ji pomagali pripraviti šolsko torbico. Veselo branje!

OD BLIZU

1A ABONMA

NOVO

za posebej izbirčne gledalce in vaše poslovne partnerje
s komično opereto, baletom, muziklom, tremi spektakli in izbirno predstavo na malem odru (ob petkih)

1. Friedrich Dürrenmatt
OBISK STARE GOSPE
Režiser Dušan Jovanovič

2. Henrik Ibsen
SOVRAŽNIK LJUDSTVA
Režiser Janez Pipan

3. Giovanni Boccaccio, Ira Ratej,
Matej Krajnc, Milko Lazar
DEKAMERON
Režiser Boris Kobal
Koprodukcija z MGL

4. Johann Strauss, ml. NETOPIR
Dirigent Simon Robinson
Režiser Vito Taufer
15. oktobra 2010 gostuje Opera in balet SNG Maribor

5. Edvard Clug RADIO AND JULIET
Avtorski projekt Edvarda Cluga
18. februarja 2011 gostuje Opera in balet SNG Maribor

6. Ingmar Bergman JESENSKA SONATA
Režiser Janez Pipan
Gostuje SLG Celje

7. Izbirna domača/gostujoča predstava na malem odru

Druga ABONMAJSKA PONUDBA Redni abonmaji, Dijaški abonma, Študentski abonma

Podaljšan vpis abonmajev traje do 9. oktobra 2010.

V času vpisa abonmajev je blagajna gledališča odprta vsak delavnik od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00, ob sobotah od 10.00 do 13.00. Info 05 335 22 47, blagajna.sng@siol.net

Poglejte OD BLIZU na www.sng-ng.si

Ko kariera pomeni vse...

Kult znanja

Vsaj včasih se lahko tudi zamislimo, da smo na tem ljubem svetu podobni čričkom, ki priletijo in odletijo, zato tudi velikokrat ne vemo, kako in kaj. Če pa slučajno vemo, kam naj bi šli, ko celo to lahko povemo, nekako tako, kot smo zdrdrali znanje na kakšnem izpitu, pridemo do spoznanja, da nam to znanje, ki ga kljub vsemu naporu, ki smo ga vanj vložili, ne zadošča, ker nam ne potrjuje naših izkušenj. Vzgojili so nas, da negujemo spoštovanje do znanja ali njegov kult. Prepričani smo, tudi zato, ker so nas vzgojili, da nas bo znanje v življenju rešilo,

nami, kaj vse smo, ampak je vzorec našega osebnega razvojnega procesa, osebe kot

ustanove, v kateri nekdo dela, pa ne glede na to, kaj dela. Prav tako je kariera sredstvo za dosego nekega cilja ali ciljev, s pomočjo le teh pa tudi namevamo ali cilja ustanove, kjer smo zaposleni. Z nami je povezano naše znanje v tej ustanovi in tudi njen uspeh kot neuspeh. Tako si zaposleni, ne glede kje, ob dodatnem izpolnjevanju ustvarja tudi kariero.

Dobri delodajalec je zaposlene vedno vzpodbujal k dodatnemu izobraževanju, ker je to običajno pot do uspeha, ko nas pripelje do novega znanja, s katerim napredujemo in dosežemo tudi določeno kariero.

S svojim znanjem in tudi napredovanjem v službi ali z rastjo naše kariere pa obstaja tudi realnost življenja, ki ga živimo. Tu pa se nam velikokrat "zatakne". Ker dajamo kariere veliko pozornosti, se nam dogodi, da zanemarjamo druge stvari v našem življenju, ki so

važne. Najprej pri sebi; če smo verni, radi vero porinemo nekam daleč proč, čeprav je ne zavržemo, če smo poročeni, imamo znatno manj časa za partnerja, da bi o otrocih, če so, ne govoril, ker zanje skrbi kdo drug, velikokrat stari starši, seveda z razumevanjem: "ker študira, da doseže kariero", bomo pa mi prišli na pomoč otrokom. Leta tečejo in otroci so osiromašeni za vse tisto, kar bi jim mogli dati v času, ko smo gradili kariero. Marsikje se celo dogodi, da se zakonsko življenje v tem času ohlaja in lahko pripelje do ohladitve... Še bi lahko našteval.

Ob karieri se moramo zavedati, da nam ta ne bo pomagala veliko, četudi bomo uspešni pri delu in v poklicu, če bodo ob tem trpeli tisti, ki z nami živijo, predvsem naš zakon in naši otroci. Zato je le prav, če se med seboj pogovarjamo, kako in kaj, in poiščemo skupno rešitev, da ne bi v našem življenju na račun kariere trpela družina, zakon, pa seveda tudi mi sami.

Ambrož Kodolja

Ob 100-letnici rojstva škofa dr. Janeza Jenka

Spominska maša in simpozij

Škofija Koper v soboto, 2. oktobra 2010, ob 9.00 v koprski stolnici Marijinega vnebovzeta ob 100. obletnici rojstva škofa dr. Janeza Jenka pripravlja spominsko mašo, ki jo bo ob somaševanju škofov in duhovnikov daroval koprski škof Metod Pirih. Po maši bo v frančiškanskem samostanu sv. Ane na Destradijevem trgu 10 a v Kopru sim-

škof Metod Pirih (Škofijski ordinariat Koper)

2. Življenjska pot in človeška podoba Janeza Jenka – prof. Franc Kralj (Slap pri Vipavi)

3. Pastoralne vizije, prioritete in poudarki v prizadevanjih škofa Janeza Jenka – mag. Renato Podbersič st. (Škofijski ordinariat Koper)

4. Dr. Janez Jenko, prvi škof obnovljene koprške škofije – dr. France M. Dolinar (Nadškofijski arhiv Ljubljana)

5. Na pogoriščih preteklosti. Pomen obnovljene škofije za družbeno življenje Primorske – mag. Renato Podbersič ml. (Nova Gorica)

Ob tej priložnosti bo izšel zbornik z naslovom: Škof dr. Janez Jenko (1910–2010),

obnovitelj koprške škofije. V zborniku bodo poleg navedenih predavanj, pomembnejših dokumentov in slikovnega gradiva objavljene še naslednje raz-

prave:

- Dogmatične, etične in idejne usmeritve (prvine) in Jenkovih spisih – dr. Ciril Sorč (Teološka fakulteta, Ljubljana)

- Prizadevanje škofa Janeza Jenka za vrnitev kulturne dediščine – dr. Salvator Žitko (Univerza na Primorskem, Koper)

- Delovanje Janeza Jenka v Beogradu – Marko Trošt (Beograd, Smederevo)

- Pisna zapuščina škofa Janeza Jenka – mag. Marijan Vogrin (Škofijski arhiv Koper)

- Obnovljena koprška škofija v očeh istrskega človeka – Milan Gregorič (Dekani)

Dodatne informacije dobite pri dr. Rafku Valenciču, GSM: 051/606-861, e-naslov: rafko.valencic@guest.arnes.si.

1. Pozdravni govor – koprski

pozij, ki bo naglasil zgodovinske in pastoralne zasluge škofa Janeza Jenka.

Janez Jenko se je rodil 5. maja 1910 v Mavčičah na Gorenjskem. V duhovnika je bil posvečen 8. julija 1934, 17. julija istega leta pa je postal apostolski administrator in bil imenovan za naslovnega škofa Acufide. V škofa je bil posvečen 6. septembra 1964. Za prvega koprškega škofa po razpadu tržaško-koprške škofije je bil imenovan 17. oktobra 1977.

Upokojil se je 15. aprila 1987, umrl pa je 24. decembra 1994 v Kopru. Na škofovskem sedežu ga je nasledil sedanji koprski škof Metod Pirih.

Spored simpozija:

1. Pozdravni govor – koprski

Veliki Šmaren, L.G. 2010

Tretje pismo z groba mistikinje Magdalene Gornik

Počutim se kot živ mrlič. V poletni vročini, s svojimi skurjenimi možgani, vnetimi živci po celem telesu, brez moči, v hudem trpljenju sem po 20 urah hoda pripešal semkaj, k zemeljskim ostankom svetnice. Samo še svetost me zanima v tej svetni zadušljivosti in se trudim za reševanje svoje duše.

Komaj čakam, da se znebim smrdljivih, usmrajenih urbanih središč, kjer ljudje že zdavnaj niso več ljudje. Poln sem očitkov na račun družbe (mogoče bo kdo rekel, naj s tem neham in naj pogledam problemom v oči ter obrnem stran in najdem manj samopomilovalen način soočenja s svojimi tegobami), pa

vil na laž, da me je ta družba, v kateri sem odraščal, pohabila, saj

vendar mirno trdim in se ne bojim, da bi me kdo lahko postavi

mi je iztrgala smisel življenja in mi zastupila eksistenco z banalnimi alkoholnimi hlapi, ki sem se jim z velikim naporom duha odpovedal. Zato se že leta umikam in se zavestno odpovedujem posvetni šari ter iščem samo še družbo svetnikov. Tale svetnica, Magdalena, mi bo gotovo pomagala. To trdno verjamem!

Ko tako premišlujem, sem spet ujet v neko zadušljivo zanko, ki se je moram znati ubraniti in zato hočem v tem razburjenem stanju zabrusiti še nekaj trpkih na račun naših vrlih "quasi" oblastnikov, saj se sprašujem, zakaj so mi štiri desetletja stregli s sladkim vincom in me pustili, da crkujem. Po mojem mnenju je namreč hinavsko, da družba po eni strani uvaja stroge zakone za vožnjo pod vplivom alkohola ali

investira sredstva za zdravljenje alkoholikov, še vedno pa podpira in daje podpore za gojenje vinske trte.

Dolgo že tuhtam, kako si pozdraviti možgane. Ugotavljam, da mi še najbolj pomaga strogo in neprestano recitiranje psalmov in odlomkov iz Svetega pisma, do utrujenosti, čeprav scientologi in sodobni zgodovinarji 'zastupljajo' človeka naših dni z bogokletno skepso ter se z največjim zadovoljstvom zaganjajo proti pristnosti dvatisočletnega Božjega razodetja, češ da razodetje ni razodetje, da Vulgata ni Božja beseda, in hočejo totalno zminirati še zadnje razloge upanja, upanja za sedanji čas in ljudi ter nas pahniti v brezno obupa in nesmisla. Scientologi, Bog se Vas usmili!

Kleče na grobu Magdalene Gornik, si ponavljam: moja duša žela po Bogu, po živem Bogu, kakor jelen hrepeni po potokih voda, tako moja duša žela po Bogu, živem Bogu. Amen

Mislím, da mi še ne bo treba umreti v objemu svetnice.

Pavle Bračko, hlepeč po živem Bogu

150-let župnijske cerkve Povišanja svetega Križa

Teden duhovnosti in kulture v Črenšovcih

V Črenšovcih je v organizaciji Zavoda Svete Družine od 4. do 12. septembra potekal Teden duhovnosti in kulture, ki predstavlja programsko nadgradnjo Kleklovih dnevo, ki jih organiziramo že od leta 1993. Obiskovalcem ponuja pester in zanimiv program z vsako leto drugače osrednjo temo. Tako so bile v preteklosti že predstavljene naslednje teme: Naši izseljenci, Podoba prekmurske matere, Družina včeraj – danes – jutri, Mladost ni norost kot tudi življenje in delo duhovnikov, ki so bodisi prihajali iz črenšovske župnije bodisi so tu živeli in ustvarjali (Jožef Klekl st., dr. Franc Cigan, dr. Ivan Zelko, božji služabnik Danijel Halas).

Osrednja tema letošnjega Teda duhovnosti in kulture je bila načrtovana že celo desetletje, saj so se župljani na veliki jubilej 150-letnice župnijske cerkve skrbno pripravljali in ob njeni 140-letnici in blagoslovitvi novega župnijskega doma Svete Družine leta 2000 sklenili, da bodo župnijsko cerkev za letošnji jubilej temeljito obnovili. To jim

je tudi uspelo in tako so lahko letos ob Tеду duhovnosti in kulture z eminentnimi gosti in strokovnjaki ponosno razpravljali o različnih vidikih župnijske cerkve in njenega občestva.

V soboto, 4. septembra, je bila v dvorani župnijskega doma Svete Družine na ogled postavljena fotografska razstava Štefan Gyurice o poteku obnove župnijske cerkve Povišanja svetega Križa v Črenšovcih. Osrednji gost doc. dr. Andrej Hozjan, rojak iz Trnja, je znanstveno utemeljil dolgoletno domnevo, da so načrti za zidavo cerkve v Črenšovcih pred več kot 150 leti "po pomoti" bili iz madžarske prestolnice poslani v Črenšovce. Tako je župnija Črenšovci dobila največjo cerkev v Pomurju. Zvečer je sledilo še zahvalno srečanje gradbenega odbora za obnovo župnijske cerkve, ki je 5 let usmerjal in vodil vsa obnovitvena dela.

V nedeljo sta pri osrednji sveti maši ob začetku šolskega leta spregovorili ravnateljici osnovnih šol v občini Črenšovci, mag. Marija Horvat in mag. Terezija Zamuda. Pri maši smo se veselili

tudi 100-letnice rojstva župljanke Terezije Gjura iz Srednje Bistrice, po maši pa so bili verniki povabljeni na odprtje slikarske razstave Podobe naših krajev v

OŠ Franceta Prešerna Črenšovci. V ponedeljek je sekretar na Ministrstvu za kulturo Silvester Gaberček predstavil sakralno arhitekturo na Slovenskem in še posebej značilnosti prekmurske sakralne arhitekture. Podrobno je opisal arhitekturne značilnosti župnijske cerkve, zgrajene v neoromanskem slogu.

V torek sta mag. Ivan Bogovič in akademski slikar Štefan Hauko predstavila svoje veliko restavratorsko delo v župnijski cerkvi. V sredo sta gosta dr. Stanislav Zver in dr. Karel Bedernjak, oba velika poznavalca življenja in dela Jožefa Klekla, razpravljala o sledih globoke duhovnosti Jožefa Klekla st. v oltarjih

in podobah v cerkvi, ki so nastajale v času kaplanovanja Jožefa Klekla st. v Črenšovcih.

V četrtek smo z velikim veseljem in navdušenjem predstavili, blagoslovili in odprli Kleklovo knjižnico, prvo župnijsko knjižnico v Sloveniji, ki je vključena v sistem COBISS. Osrednja gostja Majda Tomažič, višja bibliotekarka specialista, je predstavila antikvarno gradivo, ki obsega preko 350

enot in ga je vnesla v sistem COBISS. Gradivo neprecenljive vrednosti (najstarejša knjiga je iz leta 1512) sedaj čaka na znanstvene raziskave, saj, kot je pojasnila gostja, vsebuje številne dragocene rokopisne zaznamke, slikovno gradivo in podobno. Največji del gradiva se je ohranil predvsem po zaslugi nekdanjega črenšovskega župnika Petra Borkoviča.

Petkov in sobotni večer sta bila namenjena cerkvenim glasbi. Tako so se v petek predstavili mladi glasbeni izvajalci cerkvene glasbe iz Pomurja (Iskrice iz Tišine, Upanje iz Bistrice, Mladinski cerkveni pevski zbor iz Črenšovcev in vokalna skupina Euterpe iz Žižkov), ob tej priložnosti se je na orglah predstavil tudi domači organist Danijel Kovač.

V soboto smo z orgelskim koncertom Petra Kövária iz Madžarske obeležili še pomemben jubilej 130-letnice cerkvenih orgel, ki so imele na

začetku 10 registrov, po prvi svetovni vojni so jim dodali še 4 in ob obnovitvi leta 1992 še 6, tako da imajo danes črenšovske orgle 20 registrov in so koncertne orgle, na katerih je vsako leto izveden vsaj en orgelski koncert.

V nedeljo, na proščensko slavje ob prazniku Povišanja svetega Križa, smo poleg 150-letnice župnijske cerkve obhajali še 50 let redovništva sestre Angelike Žerdin iz Žižkov in 80 let življenja duhovnika Toneta Žerdina, prav tako iz Žižkov. Ob tej priložnosti je dekan lendavske dekanije gospod Lojze Kozar na mesto črenšovskega župnika ponovno umeštil Ivana Krajnca, ki se je po dveh letnem župnikovanju v soboški stolnici spet vrnil med svoje farane. Razlogov za srečo in veselje je v črenšovski fari bilo torej več kot dovolj in Teden duhovnosti in kulture 2010 se je končal z druženjem ob župnijski cerkvi in župnijskem domu Svete Družine. Letošnji Teden duhovnosti in kulture je bil za črenšovske farane obilno blagoslovljen in poln milosti, zato člani programske odbora z gospodom župnikom in direktorjem Zavoda Svete Družine Ivanom Krajncem z velikim upanjem in načrti že zremo k Tеду duhovnosti in kulture 2011.

Jožef Horvat
član programske odbora
Teda duhovnosti
in kulture 2010

Cerkve Povišanja svetega Križa v Črenšovcih

KARITAS Tridnevni simpozij v Trstu

Izničiti revščino – Takoj ukrepaj!

Simpozij, ki je bil v soboto, 18. septembra, v Narodnem domu, je sklenil tridnevno mednarodno konferenco, ki jo je evropska družina Karitas priredila zato, da bi povečala občutljivost javnega mnenja o perečem vprašanju revščine. Srečanje je namreč potekalo pod geslom Zero Poverty – Act Now / Izničiti revščino – Takoj ukrepaj! Temeljni element celotnega načrta je tesna povezava, ki jo je dobrodelna organizacija Karitas navezala z Evropsko unijo oziroma predsedstvom evropske komisije, saj je naddržavna ustanova to leto posvetila ravno boju proti revščini in imenovala visokega predstavnika Karitas za njenega ambasadorja.

Po mnenju Karitas sta revščina in družbena odrinjenost posledici slabega oziroma neučinkovitega delovanja treh dejavnikov družbene sistema, ki ga poznamo pod angleško tučko welfare: delovnega tržišča, družine in družbeno podpirne države. Ti temelji morajo zato zaživeti v svoji najpopolnejši podobi: delovnemu tržišču je treba zagotoviti možnost, da ponuja kakovostne službe, tako da bo lahko nastala plodna zaposlenost; družine je treba preobličiti na način, da bodo ponovno postale izraz 'solidarne skupnosti'; država bi morala biti spet sposobna proizvajati vsestransko blaginjo za svoje državljane. Države morajo zvesto slediti tem principom, same pa ne bodo mogle oblikovati takih politik, če se bodo državljanji držali sebičnih načel. Na novo je treba zato osnovati pojem odgovornosti drug do drugega in družbeni angažma bo postalo edino in najučinkovitejše sredstvo zato, da se bodo zaskr-

bljujoči kazalci vraščenosti revščine v družbi zmanjšali. Zgovorni so namreč podatki, ki pričajo o prisotnosti te družbene ujme v tkivu držav članic EU: 17% prebivalcev EU živi pod pragom revščine; en Evropejec na 6 v starosti nad 65. letom živi v stiski; en otrok na 5 je reven; en mlad na sedem v starostnem razponu med 18. in 24. letom je primoran opustiti šolsko kariero; 7,2 milijona prebivalcev v srednji in vzhodni Evropi je nepismenih; 10% revnih Evropejcev živi v družinskih celicah, kjer ni nihče zaposlen, toda eden na deset, ki živi v pomanjkanju, ima službo (se pravi, da zaposlitev ne jamči vedno dostojnega finančnega shajanja); 60 milijonov ljudi v Evropi in srednji Aziji živi z dvema evroma na dan; mladinska brezposelnost v 27 državah član-

vedel ravnatelj tržaške Karitas g. Roberto Pasetti in na katerem je bilo poudarjeno, da materialna revščina ni danost oziroma usoda, ki je prizadela nekoga: revščina je končna faza nekega procesa, proti kateremu je mogoče ukrepati. Po mnenju Patrizie Capelletti, profesorice na Katoliški univerzi, ki je predstavila občinstvu skupno listino organizacije Karitas na to temo, je treba krepko spremeniti naš način razmišljanja in naše navade: proti revščini je treba vzpostaviti sinergijo med razmišljanjem o vzrokih pomanjkanja in ukrepih zoper te. G. Livio Corazza je naglasil pomen preventive in sodelovanja med dobrodelnimi organizacijami ter evropskimi in državnimi institucijami, ki naj svoje politike osnujejo na principu vključevanja. Spregovorila sta tudi evropska

kolega. Osnove EU je treba premisliti v luči sedanjih družbenogospodarskih okvirov, saj pravi problem "ni kriza, temveč to, kar nam je odkrila". Prihodnost Evropske unije bo zato vezana na ponovno odkrivanje skupnih vrednot in pravnih pravil iger, katerim se bodo morale postaviti ob bok ne le prihodnje članice Unije (ki najbrž v primeru gospodarskih težav ne bodo deležne take solidarnosti, kakršne je svojčas EU izkazala s Španijo, Portugalsko in Irsko), temveč tudi staro jedro EU. Peterle je v ta namen dejal, da "pokojinskih razlik med posameznimi državami skupna evropska valuta ne more zdržati. Najti bo treba primerne rešitve", je dejal slovenski evropski poslanec in opozoril, da bo v prihodnje pritisk na socialno blaginjo vedno večji.

Med mnenju evropskega komisarja Antonia Taianija je revščina element, ki onemogoča državljanu EU suverenega koriščenja svobode: njegova politika bo torej usmerjena v zagotavljanje čim večje zaposlitve v t. i. realnem gospodarstvu, tako da bo osebno prispeval k udeležanju libronske strategije, po kateri naj bi tržišče nudilo sredstva za udeležanje blaginje v družbi, ne pa finančnih spekulacij.

Med najbolj učinkovitimi načini boja proti revščini pa ostaja nadzor nad moralno hrbenico naše družbe. Tržaški škof Giampaolo Crepaldi je spomnil, kako mora naše prizadevanje imeti svoj temelj v Jezusu Kristusu in kako je treba vedno umestiti evangeljsko sporočilo v družbeno tkivo in politično dejanje.

IG

Foto IG

ic EU znaša do 20%. 85 milijonov Evropejcev živi v materialni stiski: če 'domačemu' prebivalstvu pritejemo še priseljence, postane torej najštevilčnejša evropska država država revnih! Kako torej najti ustrezna sredstva, da bi zajezili problem, ki se je po finančni krizi izpred dveh let še poslabšal? O tem je bil govor na sobotnem simpoziju, ki ga je

poslanca Debora Serracchiani in Lojze Peterle. Predstavnica DS je prizadevanje evropske politike strnila v štiri točke: boj proti mladinski brezposelnosti, prizadevanje za družbeno mobilnost in enakopravno porazdelitev plač med moškimi in ženskami ter negovanje političnih smernic za družino. O učinkih finančne krize pa je govoril njen slovenski

Poplave v Sloveniji

Poročilo Slovenske Karitas o razdeljevanju pomoči prizadetim v poplavah

Skofijske Karitas, ki so prisotne na terenu, so v preteklih dneh s prostovoljci župnijskih Karitas nudile pomoč prizadetim v poplavah, predvsem tistim, ki so še vedno prometno odrezani od sveta, in tistim, ki jim je voda uničila bivanjske prostore.

Škofijska Karitas Novo mesto je razdeljevala hrano prizadetim v poplavah na območju Šentjerneja, Škocjana in v okolici Podbočja. Pri tem so si pomagali tudi s traktorjem, ki je uspešno premagoval ovire zaradi poplavljenih cest.

Prostovoljci Škofijske Karitas Koper so do sedaj na Goriškem in v Istri obiskali približno 110 družin, pri čemer so nekaterim pomagali pri čiščenju stanovanjskih objektov in njihove okolice. Zelo dobro deluje

tudi sosedska pomoč. Na območju tamkajšnje Karitas so zabeležili deset akutnih primerov, v katerih bodo v bližnji prihodnosti morali ponuditi izdatnejšo pomoč. Poleg obleke in posteljnine so za potrebne priskrbeli gospodinjstve aparate, pohištvo, nekaterim drugim pa bodo osnovne življenjske pripomočke ponudili potem, ko bodo očistili stanovanja.

Škofijska Karitas Ljubljana je hrano razdeljevala v Črni vasi, kjer so razmere še vedno zelo zahtevne. Prizadetim prebivalcem so razdelili 200 kg kruha, 850 litrov mleka, 720 litrov vode in paleto drugih prehranskih artiklov.

Sodelavci Škofijske Karitas Celje so že v soboto, 18. septembra 2010, prebivalcem v Preboldu delili pitno vodo, v ponedeljek, 20. septembra, pa so v Posavju razdeljevali vodo, odeje in posteljnine ter pralni prašek. Danes so izročili tudi prvih 3.000,00 evrov denarne pomoči. Župnijske Karitas na območju Škofije Celje zbirajo vloge za pomoč tistim gospodinjstvom, ki so utrpela znatno škodo na bivanjskih objektih in jih bodo v Karitas obravnavali v prihodnjih dneh. Dodatne informacije dobite na sedežu Slovenske Karitas na Kristanovi ulici 1 v Ljubljani pri gospodu Petru Tomažiču, GSM: 041/821-834 ali na e-naslovu: peter.tomazic@karitas.si.

Izjava Slovenske škofovske konference ob poplavah v Sloveniji

Cerkev na Slovenskem izraža svojo podporo vsem, ki so jih v naši domovini prizadele poplave in povzročile veliko premoženjsko škodo. Slovenska škofovska konferenca vabi župnijska in redovna občestva, da za prizadete v poplavah molijo ter po svojih možnostih in sposobnosti priskočijo na pomoč. Vabimo vse ljudi dobre volje, da se udeležijo humanitarnih akcij, ki blažijo posledice narasnih voda na najbolj prizadetih območjih Slovenije.

Slovenska škofovska konferenca preko Slovenske Karitas neposredno in redno spremlja razmere na terenu. Najbolj prizadetim je že priskočila na pomoč s prvimi sredstvi za nujno pomoč, v prihodnjih dneh pa bo pomoč okrepila z donacijami in prostovoljnimi prispevki.

Uničujoči ateizem

Članek iz Glasa koncila

Že dolgo nosim s seboj izrezek članka, ki sem ga prebral v hrvaškem listu Glas koncila; izšel je 23. aprila 2006 na str. 39. Zaradi zanimivosti sem se odločil, da ga v prevodu ponudim tudi bralcem Novega glasa:

Ateizem je uničil življenja milijonov

Hrvaška literarna revija Marulić (2/2006) objavlja tekst Aleksandra Solženicina "Kako je komunizem zadel Rusijo"? Ante Gradiška ga je prevedel iz francoščine in v njem med ostalimi piše:

"Mi smo pričeli moralnega propada sveta: v nekaterih deželah se to stično prenaša, a v drugih se na to celo zavestno pristaja. Celo 20. stoletje se duši v vrtincu ateizma in samouničevanja. Ta padec v prepad ima globalne razsežnosti, brez obzira na politične formacije, gospodarsko raven ali nacionalne značilnosti. Tudi današnja Evropa pada v isti prepad, toda vanj je prišla po drugi poti... Različni deli sveta so se premikali po različnih poteh, toda vsi so prišli do praga skupnega propada. V prejšnjih obdobjih ruske zgodovine življenjski ideal ni bil

družbeni položaj ali bogastvo, niti materialni uspeh, temveč svetost življenja. Rusija je bila tedaj potopljena v pravoslavno obliko krščanske vere in je bila zvesta izvorni veri svoje starodavne zgodovine. Ta sveta vera je znala zaščititi svoj narod... Med boljševisko revolucijo je vera seveda popolnoma izginila iz sfere izobraženih ljudi in začela je slabeti celo pri bolj izobraženih menihih.

Dostojevski, ki ga je za stavek, ki sledi, navdihnilo brezumno sovraštvo francoske revolucije proti Cerkvi, je to trdil: "Ni revolucije, ki je ne bi povzročil ateizem", kar je popolnoma točno. Po drugi strani, svet še ni spoznal takšnega ateizma, kot je marksistični - organiziran, militanten, agresiven. V filozofskem kontekstu in v srcu psihologije, ki je rodila Marxa in Lenina, je bilo sovraštvo do Boga prvi razlog, nekakšna predhodnica vsem političnim in ekonomskim načrtom. Militantni ateizem ni samo detalj, nikakor ni le obrobni element, niti vzporeden element politike komunizma - on je njena bit. Ta politika je mogla popolnoma uresničiti svoje hudičeve cilje, šele potem ko je podjarmila večino prebival-

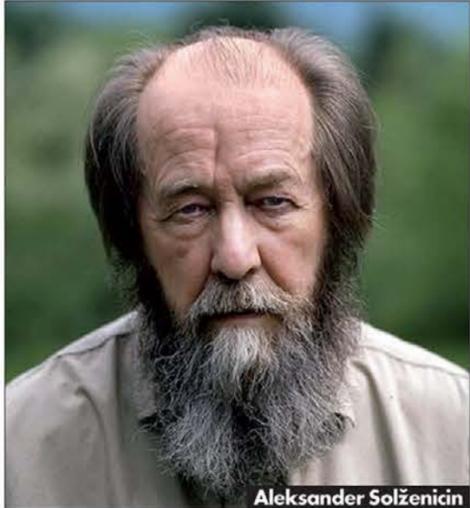
stva s tem, ko jim je popolnoma odvzela kakršnokoli religiozno, kakor tudi nacionalno zavest, kjer pa je ta zavest še preostala, jo je bilo treba uničiti.

Pajkova preža ateizma, ki se prepleta okoli svetega očeta, kaže, v kolikšni meri ateistični svet čuti potrebo, da ateistični svet postavi dinamit pod noge religiji, in v kolikšni meri je vera ribja kost v grlu ateizma.

Že od 20. let prejšnjega stoletja spremljamo v Rusiji celo procesijo mučencev, od katerih mnogi pripadajo pravoslavnemu duhovništvu... Vsi krščanski mučenci so hrabro prenesli smrt v obrambo svoje vere. - Samo redki so se zamajali in se ji odpovedali. Na desetine in desetine milijonov vernikom je bilo onemogočeno obiskovanje bogoslužja ali pravica, da se otroci vzgajajo v verskem duhu, pogosto so starše celo pošiljali v zapor, da bi njihove otroke z lažmi in grožnjami lažje odvrgli od vere... Kljub vsemu temu v deželi, ki je bila 'očiščena' od cerkva, v kateri se razglašeni ateizem triumfalno šopiri že od dvajsetih let 20. stoletja, v kateri se vidni ostanki vere

ne dopuščajo, razen če pomagajo, da je z njimi mogoče prevarati Zahod, v deželi, v kateri so še danes verski obredi prekršek, zaradi katerega se lahko gre na prisilno delo, je krščanska tradicija preživela komunistično 'kaljenje jekla'.

Ateizem, ki je bil pri nas resnično vsiljen z grobo silo, je izkazil in uničil življenje milijonov

Aleksander Solženicin

vernikov, ki so še danes obsojeni na molk. Kljub temu (to se sicer pogosto dogaja pri preganjanjih in trepetih) je dosegel občutek prisotnosti Boga v moji deželi presenetljivo globino. Zato kljub vsemu lahko vidimo prve znake op-

timizma. Zaman se komunizem šopiri z raketami in tanki, zaman dosega neke uspehe v osvajanju zemlje in vesolja, kljub vsemu je obsojen na to, da nikoli ne bo premagal krščanstva!

Današnji človek se predaja zlu

Zahod še ni postal žrtev komunistične invazije in vera je tamkaj svobodna. Pa vendar, ta isti Zahod danes doživlja atrofijo - zmanjšanje verskega občutka. Vera je na Zahodu bila podvržena razkolom, ki so jo parali, krivim verskim vojnam, je bila podvržena žalitvam...

Val sekularizma osvaja Zahod že od Srednjega veka. Za katoliško vero je to nevarnost, vendar to ni toliko nevarnost, ki bi ji botrovalo nasilno izkoreninjevanje, temveč svojevrstna anemija, ki jo razjeda od znotraj. Ta anemija je lahko še pogubnejša od komunističnega terorja. V desetletjih se na Zahodu gotovo nezavestno dogaja erozija etičnega smisla življenja, ki se zreducira celo na zgolj osvajanje zemeljske sreče, kar je celo zapisano v neki zahodni ustavi. Nista samo v 20. stoletju pojma Dobrega in Zla izpostavljeni roganju, s tem da se njihov pomen zvito iztisne iz človeške zavesti, zakamuflira s prozornimi sofizmi. V vsakem primeru se današnji človek sramuje spoštovati tradicionalna načela, sramuje se, da bi sebi priznal, da zlo najprej domuje v človeškem srcu, preden gre v politično govorico, nikakor pa se ne sramuje vsakodnevnega predajanja zlu. In na višku tega popuščanja zlu je Zahod obsojen, da neizbežno drsi v propad. Zahodna družba vsak dan in vse bolj izgublja verske značilnosti, na katerih je zasnovana, in na vsak način, celo radostno prepušča svojo mladino ateizmu. Ali je treba še s primeri dokazovati tako brezbožnost? Poglejte samo ZDA, kjer se v nekem nedavnem filmu zasmehuje Jezus Kristus in neki ugledni visokonakladni časopis z niti malo sramu objavlja žaljivo karikaturu Matere Božje! Če so vrata že široko odprta svobodni govora, zakaj se potem sramovati komentarjev o takih gnosobah? P. S.: Moj skromni komentar kot rednega atoškega romarja v področje resnično prvinske ortodoksije, sami tamkajšnji menihi z vso resnobo svarijo, da Zahodno Evropo karakterizira kultura smrti, in govorijo ter opozarjajo tako kot stari cerkveni očetje: negacija Boga je smrt človeka! Sveti Božji, Sveti Močni, Sveti Brezsmrtni, pomiluj nas!

Prevod: Pavle Bračko, atoški romar

Poziv k usklajenemu nastopu

Ssk o premikih na šolskem področju

Slovenska skupnost je z zadovoljstvom sprejela pozitivne razplete glede dodelitev neučnega osebja ravnateljstvu v Dolini in večstopenski šoli Doberdob. Pri tem je pozitivno tudi to, da je to rezultat skupnih naporov vseh subjektov. Še posebej je pri tem bila dragocena vloga staršev, ki so se odločno postavili v bran šol svojim otrok ter pravic, ki jim jih je dolžna nuditi država. Seveda je to samo en del širše problematike, ki zadeva slovenske šole v Italiji, glavnina perečih vprašanj ostaja še odprta. Predvsem zbuja veliko zaskrbljenost napovedano krčenje šolskih organikov za naslednje šolsko leto. Prav zaradi tega bi bilo sedaj zgrešeno, da se naprezanja v korist slovenske šole umirijo. Slovenska skupnost zato pričakuje, da se vzpostavi stalen pretok informacij med pristojnimi subjekti slovenske šole, civilne družbe in politike. Le na tako bo mogoče na čim boljši način braniti uzakonjene pravice na šolskem področju. Uspešno lahko to dosežemo le z enotnim in usklajenim nastopom.

Pianist Sandro De Palma v KC Lojze Bratuž Šport, glasba in solidarnost

Foto DPD

Krajevni organizacijski odbor 17. moškega svetovnega prvenstva v odbojki, ki je v Trstu potekalo med 25. in 27. septembrom,

Mirko videl v športu kohezijsko silo, ki združuje in prinaša sadove sodelovanja. Prostovoljni prispevki, nabrani na koncertu, so šli za združenje Cure Pal-

je v sodelovanju z združenjem DONAREMUSICA priredilo kot spremljevalno pobudo štiri koncerte (v Trstu, Vidmu, Pordeonu in Gorici), posvečene 200-letnici Chopinovega rojstva. Goriški dogodek je potekal v četrtek, 23. t. m., v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž. V imenu prirediteljev je Stefano Cernei uvodoma spregovoril o prvenstvu, na katerem na Apeninskem polotoku tekmuje 24 najboljših svetovnih odbojkarških ekip. FJK je sicer najmanjša med 10 deželami, ki ga gostijo, in vendar so tu tekmovali štiri ekipe (Srbija, Poljska, Nemčija in Kanada), ki veljajo za izredno sposobne. Koncert je bil v vsakem izmed štirih mest posvečen pomembni osebnosti posamezne pokrajine. Na Goriškem je to bil pokojni Mirko Špacapan, športnik, pa tudi politik in vsestranski kulturni delavec. Njegova vdova, dr. Manuela Quaranta, je na kratko orisala njegovo življenjsko pot in poudarila, da je

liativne Mirko Špacapan-Amore per sempre, ki podpira hospice za onkološke bolnike v kraju Torreano di Martignacco. Navzoče je pozdravila pokrajinska odbornica Sara Vito, predsednik deželnega Conija Emilio Felluga pa je lepo povedal, da Špacapanov lik združuje šport, glasbo in solidarnost. Prisotnim na odru, pa tudi predsedniku SZ Olympia Gregorju Štiligoju, je izročil knjigo Sotto la rete, ki je izšla pred nekaj tedni in v kateri je tudi živ spomin na Špacapana kot enega vidnejših športnikov in vodij športnega združenja z Goriškega. Koncert je oblikoval eden najboljših italijanskih pianistov, Sandro De Palma, dobitnik uglednih nagrad in odličij doma in po svetu, ki še vedno nastopa na prestižnih svetovnih odrih. Na sporedu so bili biseri Schu-bertha, Beethovna in seveda Chopina, ki jih je izvajalec izvedel na suveren in prefinjen način. / DD

KC LOJZE BRATUŽ Odrptje razstave del Marijana Tršarja

Prisluhne imaginacije slovenskega mojstra

Izbor del Marijana Tršarja, pesnika, pisatelja, likovnega teoretika in kritika, enega izmed klasikov slovenskega umetnostnega Parnasa, so od 24. septembra do 15. oktobra na ogled v galerijskih prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž. Razstava z naslovom *Prisluhne imaginacije* je sad sodelovanja z Galerijo Rika Debenjaka iz Kanala v sklopu letošnjih Kogojevih dnevo, je uvodoma povedala predsednica KC Bratuž Franka Žgavec, ki je zaradi bolezni odsotnemu umetniku iskreno zaželela, da bi čim prej okreval. Tudi zato je bila posebno dobrodošla njegova hčerka s soprogom.

S temperamentno izvedbo ljudske irske koračnice na začetku in z znano Garlandovo *In the mood* na koncu je večer požlahtnila flavtistka Marta Lombardi, glavno besedo pa je imela umetnostna zgodovinarica Verena Koršič Zorn. To je prvi prikaz slikarskih del Marijana Tršarja med Sloveniji v Italiji, je povedala, zato razstava lahko prispeva tudi "k zmanjševanju tukajšnjega kar prešibkega poznavanja osrednje slovenske likovne scene in preohlapanega pretoka sicer obojestranskih informacij, ki naj bi urešičevale enotni slovenski kul-

turni prostor". Umetnik, rojen l. 1922 na Dolenjskem, živi in deluje v Ljubljani. Življenje ga je že v rosnih mladeniških letih "kovalo in oblikovalo z najhujšimi preizkušnjami", saj je izkusil

narave, zajemanja trenutkov iz vsakdanjega življenja in prodiranja v globine človeške duševnosti". Postopoma je umetnik začel graditi svoje notranje vizije v abstraktnih oblikah. Po

Foto DPD

Teharje, pa tudi Gonars; izkušnja taborišča se je globoko zajedla v njegovo zavest. L. 1945 se je vpisal na novo ustanovljeno Akademijo upodablajočih umetnosti v Ljubljani, kmalu pa je skušal "ubirati svobodnejšo pot". "Bila so leta raziskovanja, leta premlevanja in podoživljanja izkušenj že vidnega in že ustvarjenega, izbiranja navdihov iz

nekajletnem manj intenzivnem slikanju zaradi zahtevnih nalog pedagoškega dela na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani in zaradi poglobljenega študija abstraktnega slikarstva, zlasti utemeljitelja Kandinskega, se je Tršar po upokojitvi z vsem srcem posvetil slikarskemu ustvarjanju. V to obdobje (2004-09) spadajo v Gorici razstavljeni dela. "S svojo

ministrstva za kulturo se je Vereni Koršič Zorn zahvalil za "čudovito predstavitev" Tršarjevih del, centru Bratuž pa čestital za razstavo del umetnika, "ki ga bomo s časom šele odkrili". Zaradi "poštenosti, enkratnosti in svoje poti Tršar ni bil vedno sprejet", je pa "povezal celotno umetniško ustvarjanje 20. stoletja". / DD

Galerija Metropolitana

Razstavljal je Vladimir Klanjšček

V galeriji Metropolitana, ki so jo pred kratkim odprli v Gorici, je skupaj s sinom Primožem, razstavljal števerjanski slikar Vladimir Klanjšček. Predstavil je serijo slik iz zadnjih let, združenih pod skupnim naslovom Mlaka. Platna, ki so na prvi pogled popolnoma abstraktna, so se harmonično ujemala z manjšo skupino Primoževih lesenih in kamnitih plastik, oblikovanih v neakčne zoomorfne/antropomorfne forme. Vladimir Klanjšček je poleg slik razobesil sestavljenko pobarvanih lesenih deščic, komponiranih v estetsko izdelan objekt, kopreno, ki se spušča po steni. Na razstavljenih platnih ohranja svoj prepoznavni slog, nežno likovno potezo in lirčno barvno lestvico, slike pa

učinkujejo povsem drugače, sveže. Površina platen ter tankih lesenih plošč, ki je preprejena z rahlo mrežasto teksturo barv, od svetlih pastelnih, oranžno rjavkastih, do zelenkastih in modrih, je napolnjena s svetlobo. Luč prevladi nad zatemnjenimi predeli in ustvarja umirjeno, lahko atmosfero, ki daje upanje. Na tej površini ali pod njo pa se dogaja drobno življenje. Pozornejše opazovanje razkrije mrgolec mikrokozmos skoraj nevidnih bitij, žuželk, prebivalcev mlak in vodnih gladin. Nad temi se dvigajo obrisi živali na paši, ki se prihajajo napajati k vodi. Narava prevladuje v vsej svoji preprosti in skromni veličini. Živalski in rastlinski svet se simbiotično prepletata, življenje se nevsiljivo odvijata naprej, sledi večnim zakono-

nom narave, večnemu krogu, ki prinaša ravnovesje. Živalice se hranijo, rastejo v vodi, zajedajo se v robove lesenih desk, v naravi pač ni ravnih črt. Resnični razvoj se lahko odvija le tam, skoraj neopažen, daleč od hrupa mrzličnega napredka. V mlaki, ki je navidez zamazana, nepriljučna, je še prostor za iskrenost, poezijo. Slikar sledi, se prepušča naravnim zakonom, čuti njihov pomen za nadaljnji obstoj. Tam je rešitev, prava tišina, kjer človek, ustvarjalec, sledi prisluhne sebi. Nemoteno kontemplira. Vse skupaj pa mora biti začinjeno tudi z dozo ležernega humorja, prepletene s kritično mislijo, česar v teh delih ne primanjkuje. Intimistična dela nagovarjajo gledalca s svojo spontano izpovednostjo, slikar enostavno pokaže to, kar ga nagovarja in navdihuje. Za to ne potrebuje dramatike, velikih gest. S svojimi deli zavestno ostaja na obrobju, tam, kjer so prostrani pašniki, travniki, kjer lahko diha.

inca

Solkan / Kulturni center Mostovna

Galerija Tir, 12. fotosrečanje

Letošnja razstavna sezona se je v galeriji Tir na Mostovni v Solkanu začela s predstavitev fotografске skupine "Fatue" iz Mester in v Gorici živečega ameriškega fotografa ter video ustvarjalca Paula Davida Redferna. Odrptje je bilo v soboto, 25. septembra, avtorice in avtorja je predstavila likovna kritičarka Jasna Merku'. Postavitev bo na ogled do 16. oktobra, ob sredah in četrkih od 17.00 do 20.00, od 8. oktobra, ko se bo začel redni program Kulturnega centra

Mostovna, tudi ob petkih in sobotah od 21.00 do 23.00. Razstava je vključena v 12. fotosrečanje fotokluba Skupina 75, ki letos praznuje 35. obletnico delovanja. Člani znanega goriškega kluba so se odločili, da bodo ob tej priložnosti priridili več razstav fo-

tografov iz širšega območja srednje-vzhodne Evrope in Italije. Letos so organizirali čezmejno Fotosrečanje v sodelovanju s šestimi galerijami v Gorici (Kulturni dom, galerija Ars), Solkanu (galerija Tir),

Šmartnem (Hiša kulture), Doberdolu (galerija Modras) in Števerjanu (galerija 75). V vsaki bodo razstavljali gostje iz Slovenije, Italije, Hrvaške in po en član Skupine 75.

V galeriji Tir se predstavljajo fotografije iz društva "Fatue", ki deluje v organizaciji Centro Donna iz Mester in je aktivno že petnajst let. Sestavlja ga dvanajest avtoric, ki pri fotografskem raziskovanju dajejo prednost ekspresivnemu trenutku bolj kot tehniki, pri svojem delu ne iščejo dokumentarnosti, ampak izhajajo iz svoje no-

tranjosti. Njihov način dela sloni na odnosih in enotnosti ciljev, skupaj se odločijo za en motiv, ki ga nato vsaka razvije na svoj način, kar porodi množico vizij in podob. Prizorišče so tokrat Benetke, prikazane daleč od žarometov, od stereotipnih, komercialnih in turističnih podob. Do obravnavane tematike pristopajo z ljubečim pogledom in usmerjajo svojo pozornost na tiste predele tega edinstvenega mesta, ki običajno ostajajo v zatišju, v senci. Poleg njih razstavlja Paul David Redfern, ki od leta 1994 ustvarja računalniško obdelane fotografske podobne, poimenovane Photomorfose. Redfern izhaja iz slikarske izpovedi in se k temu vrača tudi, ko mu digitalna tehnika z možnostjo preo-

blikovanja podob ponuja nove izrazne možnosti. Motivika prikaza morskih globin, skrivnostnih bitij, prozornih prehodov bleščečih barv in gibkih modulacij fine grafične obdelave ponujajo sugestivne slikarske rešitve, dosežene povsem z digitalno predelavo fotografije. Plastenje posameznih podob ustvarja posebne globinske efekte in poudarja surrealno dimenzijo, metaforično raziskovanje globin. Odrptje naslednje razstave 12. fotosrečanja bo v soboto, 2. oktobra, ob 18.30 v Hiši kulture v Šmartnem, kjer bodo svoja dela predstavili Giuseppe Orsini iz Lodija, Mauro Paviotti iz kraja Castions di Strada, Fabio Rinaldi iz Trsta in član Skupine 75 Marko Vogrič iz Gorice.

inca

GLEDALIŠČE VERDI Sezona 2010/11

Obetajo se bogati gledališki, glasbeni in plesni dogodki

Čeprav vsesplošna kriza pesti tudi goriško gledališče Verdi, bo letošnja sezona ponudila dvajset zanimivih uprizoritev oz. prireditev, med katerimi bodo deželne premiere, državna predpremiere in ogleda vredni mednarodni dogodki. To so enoglasno zatrdili goriški župan Ettore Romoli, občinski odbornik za kulturo Antonio Devetag in Walter Mramor, umetniški vodja goriškega gledališča, na tiskovni konferenci, v torek, 21. septembra. Gorica je pač mesto kulture, kot se je izrazil župan, zato je skrb za kakovostno sezono zelo občutena; v realizacijo je bilo kar precej vloženo, tako da se naše mesto lahko postavlja ob

bok gledališčem iz drugih pokrajin. Sezona bo kot vselej razdeljena na tri sklope: dramske, plesne in glasbene priredite ter velike, odmevne dogodke z mednarodne umetniške scene. Gledalcem se ponuja cela vrsta abonmajev, katerih cene so v primerjavi z drugimi gledališči zelo ugodne, pravzaprav za nekaj odstotkov cenejše kot lani. Tudi cene vstopnic so nespremenjene. Z raznolikostjo abonmajev želijo priklicati v gledališče Verdi čim več gledalcev, po možnosti tudi veliko študentov. Sezona se bo začela, 3. novembra, s poklonom goriškemu pesniku in mislecu Carlu Michelstaedterju ob 100-letnici njego-

ve smrti. Na večeru bodo izvajali Beethovnovi deli pod vodstvom Stanislava Vavrinka. Beethoven je bil namreč najljubši Michelstaedterjev glasbenik.

Program glasbe in baleta ponuja še večere, ki jih bodo izoblikovali Eugenio Bennato z glasbeniki (24. novembra), balet državne opere iz Turčije z delom Tisoč in ena noč (15. januarja 2011), znana plesalka in pevka Ute Lemper (8. februarja), Ludovico Einaudi (22. februarja), Gilbert Gil in Jacques Morelanbaum (22. marca), Mednarodni orkester, ki bo izvajal Ravelove skladbe (14. aprila), in balet narodnega gledališča iz Georgije (3. maja). Ljubitelje

gledališča bodo osrečili Teo Teocoli in Mario Lavezzi (11. novembra), Ornella Muti s solgralci z dramo L'ebreo (9. decembra), Paolo Bonacelli in ostali izvajalci Molierovega dela Namišljeni bolnik (26. januarja 2011), Alessandro Gasman z delom Roman e il suo cucciolo (1. februarja), Zuzzuro & Gaspare (2. marca) s komedijskim delom Non c'è piu' il futuro di una volta, Virginio Gazzolo z igro Se no i xe matti, no li volemo (17. marca) in Tato Russo in drugi igralci s Pirandellovim delom Il fu Mattia Pascal. Program velikih dogodkov bo obsegal božični gala s plesalko Eleonora Abbagnato (20. decembra), musical Aladin z Robertom Ciufolijem (9. januarja 2011), Donka in izvedbi umetnikov iz Moskve (9. aprila) in Tony Hadley of Spandau ballet and his Band (14. maja). Podrobne informacije najdete na spletu www3.comune.gorizia.it/teatro.

Iva Koršič

MePZ Lojze Bratuž v koči sv. Jožefa Vsakoletni obisk Žabnic postaja prava tradicija

Neravno naklonjeni črni oblaki niso prisilili pevcev Mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž, da bi se odrekli vsakoletnemu počitniškemu vikendu v Žabnicah. Kot prejšnja leta se je skupina pevcev nastanila v koči sv. Jožefa, kjer so kljub padavinam preživeli kar nekaj nepozabnih trenutkov. V Žabnice so nekateri pevci prispeli v petek, drugi pa so se jim pridružili v soboto. Živahne pesmi so zadonele sredi Julij-

skih Alp in pregnale še tako sivo nebo. Pevce je v nedeljo pričakalo mrzlo, a vendar jasno vreme, tako da se romanju na Sv. Višarje niso mogli odreči. V hladnem nedeljskem jutru, ko so dospeli v Žabnice še poslednji pevci in dirigent Bogdan Kralj, so se vsi odpravili na pot k višarski Materi Božji. Večina je kot običajno romala na vrh Sv. Višarje, ostali pa so prispeli do vrha z žičnico. Tu so se spet srečali in skupaj

zapeli pri opoldanski maši. Ob zboru je zaigral Komorni orkester Archi di Friuli e Veneto v sklopu koncertov, ki jih je godalni oktet nudil vsepovsod po Furlaniji in Venetu. Goriški zbor je zapel slovensko mašo Matije Tomca na čast sv. Cirila in Metoda. Med mašo so krstili malega Leonarda. Ob koncu prijetne slovesnosti je msgr. Dionizij Mateučič ob zahvali, namenjeni zboru, še pristavil: "Upajmo, da se bomo videli še naslednje leto"! Pevci in

dirigent Bogdan Kralj so povabilo veselo sprejeli. Maši je sledilo kosilo v slovenskem gostišču pri Juretu; tu so pevci zapeli in vzbudili zanimanje ter privabili poslušalce. Po dobro sprejetem petju so se odpravili spet h koči, kjer so se kasneje poslovili. Sicer so dobro vedeli, da jih že naslednjega dne čakajo vaje ob pričetku sezone. Ta bo letos kar pisana, kot je izjavil sam dirigent Bogdan Kralj.

Ivana Paljak

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Vljudno vabljeni na predstavitev knjige

Marko Vuk 1947-2004

Zbornik s spominskega srečanja na Mirenskem Gradu bosta predstavila prof. Marija Češčut in urednik Novega glasa Jurij Paljak

V torek, 5. oktobra 2010, ob 20.30 na sedežu društva pod cerkvijo sv. Marka v Rupi

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA POKRAJINSKI ARHIV V NOVI GORICI

Nova knjiga

Marko Vuk 1947-2004

Spominska slovesnost na Mirenskem Gradu 24.11.2007

Marko Vuk 1947-2007

Zbornik s spominske slovesnosti na Mirenskem Gradu 24.11.2007

Koncertna sezona 2010-2011

GODALNI KVARTET CALISTO in ALEKSANDRA PAVLOVIČ, klavir

Koncert v sklopu festivala Kogojevi dnevi 2010

Kulturni center Lojze Bratuž
Četrtek, 30. septembra 2010, ob 20.30

Vstop prost - vljudno vabljeni!

CARMINA SLOVENICA - MARIBOR

Rusalke - Scensko glasbeni projekt

Vasko Atanasovski, pihala
Zvezdana Novaković, glas
Nino Mureškič, tolkala
Karmina Šilec, avtorica projekta in dirigentka

Kulturni center Lojze Bratuž
Petek, 8. oktobra 2010, ob 20.30

Predprodaja vstopnic na tel. 0481 531445
od 8.30-12.30 / 17.00 - 19.00
email: info@kclbratuž.org

Obvestila

Romanje v Medjugorje: vabimo vas od 1. do vključno 4. oktobra. Odhod iz Nove Gorice in Rožne Doline ter s Kozine, kjer vstopijo avtocesti pridemo pozno popoldan v Medjugorje. Nato bo potekalo vse po programu, ki ga prejme vsak udeleženec. Pri vpisu se plača celotni znesek 110 evrov. Za romarje iz Slovenije in Italije zadostuje veljavna osebna izkaznica za inozemstvo. Vpisujejo g. Darko (tel. 0481 882395 in 0481 32121), ga. Anica (za Slovenijo - 00386 5 3022503), g. J. Markuža (040 229166). Vpis do zasedbe mest v avtobusu. Sveta Marija, Kraljica miru, nas kliče.

Župnija sv. Justa mučenca v Podgori pripravlja tudi letos praznovanje Rožnovenske Mater Božje, ki bo v nedeljo, 3. oktobra. Ob 9. uri bo v župnijski cerkvi praznična sv. maša, ob 14.30 molitev rožnega venca, ob 15. nagovor dekana g. Karla Bolčina in procesija po vaških ulicah. Med obredi bosta sodelovala domači pevski zbor in Godba na pihala iz Nabrežine.

Ves dan bo odprt bogat srečelov, vsem pa bodo na razpolago domači štrklji in pijača.

Društvo Jadro prireja 50-urni tečaj slovenščine za odrasle na sedežu v Romjanu. Dveurni tedenski tečaj se začne v oktobru in se konča v maju. Organizacijsko srečanje bo 4. oktobra ob 20. uri na sedežu društva v ul. Monte 6 Busi 2. Informacije o tečaju dobite pri članih društva, v ronški knjižnici in v mladinskem informativnem središču v Trziču (Informagiovani) na drevoredu sv. Marka 70 (0481 494656).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tradicionalno martinovanje v nedeljo, 7. novembra, v Gonjačah (pri spomeniku). Vpisovanje na tel. št. 0481 390688 ali 0481 532092.

Slovenska skupnost sporoča, da bo v ponedeljek, 4. oktobra 2010, ob 18.00 zasedala goriška sekcija. Sestanek bo potekal na goriškem sedežu stranke. Vabljeni še posebno vsi izvoljeni upravitelji.

Slovenska skupnost sporoča, da bo v ponedeljek, 4. oktobra 2010, ob 19.00 zasedala goriško pokrajinsko tajništvo. Sestanek bo na goriškem sedežu stranke.

English for high-school students: tečaj angleščine za dijake višjih srednjih šol bo na Sloviku v KBcentru v Gorici vsako sredo od 17.15 do 18.00 (stopnja A2) in od 18.00 do 18.45 (stopnja B1). Za informacije: info@slovik.org, tel. 0481.530412, www.slovik.org. Pričetek: 6. 10. 2010.

Komunikacija v slovenskem jeziku: tečaj slovenščine za dijake višjih srednjih šol bo na Sloviku v KBcentru v Gorici vsak

petek od 15. do 15.45. Za informacije: info@slovik.org, tel. 0481.530412, www.slovik.org. Pričetek: 8. 10. 2010.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča članom, da bo v soboto, 9. oktobra, od 17. ure dalje v Bovcu revija upokojenskih pevskih zborov, na kateri bo nastopil tudi društveni ŽePZ. Na avtobusu je poleg pevke več prostih mest. Kdor se želi udeležiti revije, naj se čim prej prijavi na tel. št. 0481 390688. Odhod iz Doberdoba ob 13. uri in nato iz Štandreža.

Kmetija Aleš Komjanc, Jazbine 35 v Števerjanu, nudi degustacijo in prodajo večvrstnega visokokvalitetnega oljčnega olja s kislino 0,12. Tel. 0481 390238.

V Gorici ali bližnji okolici iščemo dvosobno stanovanje za invalida. Kontakt na mobi 00386 41 950976.

Mlajša gospa išče delo kot hišna pomočnica (likanje, čiščenje), tel. 00386 40307088.

Darovi

Za misijonarja Pedra Opeko: M. M. 50 evrov; N. N. 1.000 evrov.
Za misijonarja Danila Lisjaka: M. M. 50 evrov; N. N. 1.000 evrov.

Za misijonarja Ernesta Saksido: N. N. 1.000 evrov.

Za Novi glas: N. N. 1.000 evrov.

Sožalje

Ob težki izgubi drage mame izrekamo globoko sožalje kolegi Silvi in njeni družini učno in neučno osebje večstopenjske šole Gorica.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 1.10.2010 do 6.10.2010)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob četrkih in nedeljah**, od 21.30 do 22.30. Spored:

Petek, 1. oktobra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 2. oktobra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 4. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

Torek, 5. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 6. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Gobe, sovražne in dobre - Izbor melodij.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

Amatersko gledališče DPD Svoboda - Loška dolina

John Chapman

SPUSTITE ME POD KOVTER

komedija

režija: Borut ZAKOVŠEK

nedelja, 3. oktobra 2010, ob 17. uri

župnijska dvorana Anton Gregorčič, Štandrež

Prodaja vstopnic in rezervacija sedeža: pri blagajni eno uro pred predstavo

Informacije: Božidar Taboj 0481 20678

vstopnica 6,50 evrov, znižana 4,50 evrov*

*Študenti - osebe starejše od 70 let - društvene in družinske skupine

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

VV Tržaške volčice je letos čakala prav posebna dogodivščina: se preden so dospeli do tabornega prostora, so se srečali z gozdnim vilom, ki jim je povedala, da so prišli v Hobiton, in jih posvarila pred nevarnostjo, ki jo predstavljajo zlobni Sauron. Ko so volčice dospeli do tabornega prostora, jih je sprejel Bilbo Bogačaj z družino. Hobiton - volčicem je razložil osnovna pravila tabora in jim nato razkazal njihove dupline - Sotore. Medtem ko so ob tabornem ognju praznovali Bilbov 110. rojstni dan, so jih ognjemiti opozorili, da prihaja čarovnik Gandalf. Prišel je voščiti prijatelju in s seboj pripeljal tudi Bilbovega nečaka, Froda, kateremu je Bilbo zapustil svojo duplino in prstan, ki ga je našel pred davnimi leti. Hobiti so naslednjega dne prešli sporočilo, da Sauron, gospodar zla, išče izgubljeni prstan in pripravljata strašno vojsko. Gandalf je hobitom svetoval, naj si izdelajo loke in puščice, da se bodo lažje borili proti pošastim. Skupina Zelenih praproti je zvečer v gozdu poiskala Golluma, ki jim je povedal, da bodo lahko naslednjega dne prešli nove podatke o prstanu, če se bodo izkazali v boju. Hobiti so seveda izziv sprejeli in igro dobro opravili. Tako so

varjeni, ter nosilo za čarobno luč, so končno imeli vse podatke za zadnji podvig. Zgodaj zjutraj, ko sonce še ni vzhlo, so se Hobiti z zemljevidom in vilinsko lučjo v roki odpravili skozi gozd. Prišli so do vrat v deželo Skratov, pred kamnito votlino, ki so jo odklenili s ključem, in ob razsvetljavi bakel sli v notranjost. V votlini so našli zaklad, Froda pa so poslali proti ognju, da je vrgel prstan v lavo in ga uničil. Hobiti so premagali zlo in se tako lahko vrnili na svoje domove, potem ko so skupaj preživeli devet nepozabnih dni v objemu gora in gozda, z novimi in stariimi prijatelji, predvsem pa prepričali skvatskega duha. / **Energični galeb IV**

Letos smo tržaški izvidniki in vodnice spoznali znani Kočevski Rog. Znani? Po čem? Verjetno ste že slišali za besedno zvezo "temno kot v rogu". Letos smo na lastni koži preizkusili, kaj to pomeni!

Po dolgi vožnji smo prispeli do nove skvatske kočve v Kočevskem Rogu. Ogledali smo si nepoznane okolje in nato začeli pripravati. Potem ko smo si postavili Sotore, smo se razdelili v skupine in začeli postavljati zgradbe: glavno kuhinjo, pagodo, stranišče, vhod. Podpisani Ponosni orel in

lahko v Bilbovi knjigi prebrali, da je prstan, ki ga nosi Frodo, res Sauronov prstan zla in da mora biti s skupnimi močmi uničen. Po sobotni delavnici z g. Toneutom Bedenčičem je bila na vrsti tudi priprava sv. maše, popoldanski čas pa je bil namenjen umivanju v ledenomrzli Soči in pripravi tabornega ognja. V nedeljo so otroci nestrno pričakali starše, po popoldanskem tabornem ognju, ko so jih stariši pozdravili, pa so prejeli novo sporočilo. Zaradi nevarne bližine pošasti so zapustili tabor. Po poti so srečali drugo gozdnogo vilo, ki jim je izročila nekatere predmete, s katerimi bi lahko uničili prstan: čarobno luč, ključ, vilinski zemljevid, rog in štiri vilinske plašče nevidnosti za štiri poglavarje skupin. Večerilo se je, ko so ob strugi Soče zakurili ogenj. Pekli so hrenovce, twist (kruh brez kvasa) in krompir ter prepevali. Ko je bila nevarnost že mimo, so se lahko vrnili v Hobiton. Naslednjega jutra so se Hobiti po nasvetu Gandalfa odpravili v Deželo vilincev, in sicer do kočve v Lepeni. Tu jih je pričakal kralj vilincev Elrond. Povedal jim je, da prstan lahko unicajo samo

njegov vajenec Nejc sta pod svobodnim soncem kopala luknjo za jamber. Pozabil pa sem omeniti še nepomembno malenkost, da go med vsem tem delom nekateri voditelji šli iskati pravo drevo za jamber. Prvi dan se je končal, a tabor se ni bil dokončan. Drugi dan je bil tudi naporen, predvsem ker smo doživeli nekaj neuspehov, medtem ko smo poskušali postaviti jamber. Ti so nas precej prizadeli. Zvečer smo si pri tabornem ognju obljubili, da bomo naslednji dan postavili jamber in s to obljubo v srchli spat. In tretji dan je iz tal vstal. Mogočen. Postaven. Čudovit.

uničil vsa kraljestva ljudi, vilincev in Skratov. Čeprav so bila vsa upanja izgubljena, so se ljudje in vilinci združili proti Sauronu in ga v deželi Mordor, pod gorami Usode, premagali. Edini Prstan je padel v zgrešene roke. Padel je namreč v roke gondorskega kralja Izildurja. Ljudje so požrešni in hitro zavidljivi. Edini Prstan je kralja pokvaril in to ga je privedlo do smrti. Prstan se je izgubil, dokler ga ni našel Gollum, ki mu je bilo ima Bilbo Bogačins. Dolgo ga je skrival, a Temni Gospod ga je zavohal. Zaradi

Tako smo mislili o jamberu, ko smo ga gledali. Toda čakalo nas je drugo delo, saj smo morali še postaviti kuhinje vodov. Ampak še zdaleč si nismo predstavljali

takega obiska. Med jutranjim delom četrttega dne smo iz gozda zagledali svetel obris, ki se nam je približeval. Postavili smo se v zbor in med nas je stopil modri čarovnik, ki so ga padli za prstan, toda med bojem se je prithotapil Gollum in prstan ukradel. Hitro smo stekli za njim in ga prijeli. Po kratkem boju se je predal in zbežal v gore. Prstan smo izročili Frodu Bogačinsu.

Ljudje imenovali Gandalf. Brez nepotrebnega besedičenja nam je Gandalf razložil, da se je Temni Gospod vrnil in išče Edini Prstan. Povedal nam je, da je Edini Prstan najmočnejše orožje na svetu. S tistim prstanom je nekoč Sauron, Temni Gospod, skoraj

Spolzgod. Da bi premagali Volde-morta, smo morali najprej iskati izgubljenega člana hiše, nato smo se morali v divjem skalpiranju bojevati proti drugim hišam in igrati quiddich. Zadržne, kar smo morali narediti, je bila strahno, na videz nemogoče za navadne smrtnike - POT PREŽIVETJA! A mi nismo navadni smrtniki. Mi smo bojevniki, umetniki in igralci. Pot preživlja smo z lahka izpeljali in tako premagali Temnega Gospoda.

Približeval se je konec tabora in tako tudi čas prenočevanja, raidov in haikov. Med glavnim zborom je na taborni prostor prišel beli zajec, ki je nenehno vzklikal, da je pozno. Nismo razumeli, za kaj

Naslednji dan se je začel popolnoma normalno in zato smo mislili, da dan ne bo naporen. Nikakor pa nismo vedeli, da smo se močno motili. Med glavnim zborom je nekdo videl nekaj, kar se je z ne navadno hitrostjo približevalo tabornemu prostoru. Začeli smo ugibati: "Je ptica? Ne! Je letalo? Ne! Je Superman! Ne! Torej kaj je?!" Predmet je padel zraven zboru in se ustavil točno v sredini tega. "HARRY POTTER JE!!!!" Neverjetno! Harry Potter je prišel med

nas! Harry se je dvignil in nam ves prestrašen razložil, da se je Temni Gospod vrnil. Harry nas je razdelil na štiri hiše: Griffondom, Črnvrnan, Rdeči Zajbec in

Nepozabni dnevi na letošnjih taborih Dragocene izkušnje za življenje

boju proti nasilju in vojniam. Govoril nam je dve uri o zadnji balkanski vojni, o nesmislu vojne, o potrebi po sprejemanju drugega. Hoditi je treba proti toku, biti pripravljeni sprejeti poraz, a vedno biti in ostati glasni miru, sožitja. Krasne besede, krasen človek! Dal nam je iztočnico za številne pogovore, ki so skozi cel tabor pripomogli k rasti našega klana. Njegove besede so bile globoke in nam bodo gotovo ostale za vedno zapisane v spominu.

Potovanje smo nato nadaljevali v gorah na levem bregu reke Neretve. Okoli Boračkega jezera smo prehodili dolge poti v kanjonu reke Rakitnice, dosegli pa

prepsali. Noč je bila mirna in jutro je bilo izredno lepo. Vrnitev je bila prijetna, še posebno zaradi narave, ki nas je obdajala. Imeli smo na razpolago veliko časa za razmislek. Naš tabor se je bližal koncu. En dan na videz nemogoče za navadne smrtnike - POT PREŽIVETJA! A mi nismo navadni smrtniki. Mi smo bojevniki, umetniki in igralci. Pot preživlja smo z lahka izpeljali in tako premagali Temnega Gospoda.

Potovanje smo nato nadaljevali v gorah na levem bregu reke Neretve. Okoli Boračkega jezera smo prehodili dolge poti v kanjonu reke Rakitnice, dosegli pa

si smo bili zelo zadovoljni s taborom. Nekaj pa nam ni bilo všeč - vreme. Vreme je precj nagajalo, ker se je na začetku zdelo, da smo v Sahari, nekje na sredini tabora se je vreme spreminjalo skoraj vsako uro in ob koncu je bilo zmerno. Vreme je sicer postaranska "stvar". Zabavali smo se, imeli lepo, verjetno malo shušali in zato je bil tabor za vse izredno lepa dogodivščina. Vsi udeleženci se strinjamo, da je bil program zelo naporen. Upamo, da bo tudi naslednji tabor tako lepo organiziran, kakor je bil letošnji. / **Ponosni orel RP**

Letošnji poletni potovalni tabor končal v župniji sv. Mateja. Lep spomin imam na skupne banse, preko katerih smo znali darovati naše veselje ljudem, ki smo jih srečevali. Pri Boračkem

jezeru, v parku v Mostarju, v župniji sv. Mateja: povsod smo s pesmijo in plesi znali ustvariti močne vezi med našim klanom in drugimi skvati in mladimi. V Mostarju smo si ogledali lepoto starega mesta, prisluhnili smo besedam Ivana Perica o današ-

prava obiskala misijone kombonijancev, ki delujejo v Nairobiju in okolici. Vodja naše odprave, Maria Antonietta Pignataro, je predsednica dobrodelne organizacije Huipalpas, ki finančno podpira projekte v kenjskih slumih.

Nairobi, 12.8.2010 Korogocho je najznamenitejši slum v predmestju Nairobiju. Najznamenitejši: kako lakav naziv! Korogocho je znan, ker tu vlada največja revščina, največja beda. V Korogocho prebiva 120.000 ljudi. Kraj je pravzaprav grič, širok en kilometer, dolg pa kilometer in pol. Tako kot velja za ostale slume, ga na kartah mesta ne najdeš. Čeprav v slumih prebiva več kot 60% od 4.000.000 prebivalcev Nairobiju, so to pozabljeni ljudje. Zato jih ni na papirjih. Barake (so to sploh barake?) so zgrajene iz odpadnega materiala, ki ga ljudje poberejo v odlagališču. Rastejo druga nad drugo, kar čez noč. Pauline, ki nas je ta dan spremljala, nas je povabila na ogled struvice barake; štiri metre za pet, oguljen kavč, mizica in televizija. Zvečer pa vse to pomaknemo v kot, da lahko prespi vseh enajst stanovalcev in tri tedne stara Paulini-

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

o nam je žal še vedno zelo malo poznana. Odpotovali smo 30. julija z avtobusom iz Ljubljane v Sarajevo: naš cilj je bil v desetih dneh prehoditi pot med Sarajevom in Mostarjem. S tem potovanjem smo hoteli utrditi naš skvatski stil, močno doživeti štiri načela klana (pot, skupnost, služenje, vera), pa tudi spoznati grozote zadnje vojne na Balkanu. Pot se je začela v Sarajevu, kjer smo si ogledali mesto in prisluhnili besedam pomožnega nadškofa Pera Sudarja, svetovnega velikanja v boju proti nasilju in vojniam.

S 1. strani

Križa ni rešena...

Publiki, ki išče spodbudne povezave med literaturo in njenimi gledališkimi preobrazbami, je namenjen romaneskni programski sklop, ki ga sestavlja predstava Borisa Kobala Nekropola po istoimenskem romanu tržaškega pisatelja Borisa Pahorja in Zločin in kazen, produkcija Slovenskega mladinskega gledališča po romanu Fjodra Dostojevskega v režiji Diega de Bree. Z romanesknim dramskim programom je povezan klasični glasbeni sklop v sodelovanju z Glasbeno matico, ki bo v prvem delu sezone predstavljal koncert Simfoničnega orkestra RTV Slovenija s slavnim violonistom Stefanom Milenkovičem kot solistom. SSG in GM sta si zagotovila tudi tržaško izvedbo prvega sodelovanja dirigenta Marka Ozbiča z orkestrom in plesnim ansambлом SNG Opera in balet Ljubljana pri Baletnem večeru s koreografijami Juanja Arguésa, Ireka Mukhamedova in Georgea Balanchina.

Ljubezni dramski sklop bo ponudil produkcijo SNG Maribor Od blizu Patrica Marberja v režiji Dina Mustafića. Prijateljski odnosi in spori bodo v ospredju v predstavi ljubljanske Drame Art po literarni uspešnici Yasmine Reza v režiji Žarka Petana. Ljubezni program bo dopolnjeval tudi latinsko-ameriški plesni prihod, ustvarila ga bosta ansambel Ballet de Cuba s predstavo Havana de hoy in ansambel Naturalis Labor s strastno postavitevjo Noche tanguera. Emocije bodo imele glavno vlogo tudi v razburljivem dramskem programu z ironijo burleske Ko sem bil mrtev, ki jo je Diego de Brea zrežiral po filmu slovitega nemškega režiserja Ernsta Lubitsha, in novo predstavo Kuverta

sicilskega sodobnega dramatika Spira Scimoneja, ki jo je režiral Marko Sosič. Obe predstavi sta

narodno priznanih glasbenikov z gledališko-glasbeno predstavo Gian Burrasca po klasiku mladinske

ali zlati podporni abonma, bodo dobili letos brezplačno vstopnico za nagradno predstavo, ko bo

gledališkega festivala Mess Dino Mustafić.

Na okoliških odrih in v sodelovanju krajevnih društev in javnih ustanov bo Slovensko stalno gledališče uprizorilo ponovitve dveh uspešnih produkcij iz lanske sezone, komedije Dueti Petra Quilterja in predstave Franca Petroja O "Poročilu slovensko-italijanske zgodovinsko-kulturne komisije" oziroma: dialog kuharice v gostilni in njene pomočnice o vprašanih brez vsakega bivanjskega pomena.

Novo, enkratno gostovanje tržaškega Pupkin kabareta bo zabavalo gledalce v sredo, 6. oktobra, na večeru, ki se bo nadaljeval v prostorih SSG z žurom za mlade. Gledališče Koper in SNG Nova Gorica pa bosta prisotna v uvodnem programu z uspešno Iztoka Mlakarja po motivih Moliera Duohtar pod mus! Uvod k abonmaju za otroke in starše bo s koreografsko predstavo Milojke Širca o Rdeči kapi, ki v Carobnem gozdu sreča like iz drugih priljubljenih pravljic.

Za dodatne informacije je na voljo spletna stran SSG www.teatersg.it

Foto Agnese Divo

produkciji Slovenskega narodnega gledališča Drama iz Ljubljane. Abonenti razburljivega programa bodo dopolnili svoj abonmajskega program z ravno tako razburljivimi glasbenimi doživetji, ki jih bo najprej ponudil koncert legendarne slovenske skupine Laibach, nato pa pevec Elio in kvintet med-

literature avtorja Vambe in v režiji Line Wertmüller (ta pobuda je nastala v sodelovanju z Mednarodnim festivalom kitare Kras).

Vse abonmajske predstave (osnovnega in izbirnih programov) bodo opremljene z italijanskimi nadnapisi. Abonenti, ki bodo vpisali srebrni

abonmaju. Na sporedu so bile že bosanska koprodukcija, ki je nastala v sklopu Nove evropske teatarske akcije NETA, Rdeče, po motivih istoimenskega romana Orhana Pamuka, in predstava Mortal combine ravno tako sarajevskega igralskega ansambla, ki jo je režiral direktor znamenitega

Kratki

In memoriam / Slovo od s. M. Ignacije Peljhan

V četrtek, 23. septembra 2010, smo se v kapeli provincialnega doma šolskih sester v ulici Delle doce poslovili od naše sestre Ignacije Peljhan, dolgoletne misijonarke v Egiptu.

Liturgijo je vodil g. Milan Nemač ob somaševanju msgr. Franca Vončine, g. p. Rafka Ropelta in g. Metoda Lampeta. S. M. Ignacija, s krstnim imenom Zora, se je rodila v Šturjah - Ajdovščini 24.2.1924. V družini so bili še štirje bratje, od katerih je eden umrl mlad, drugi pa je padel kot domobranec. Druga svetovna vojna je družino razbila. Sestra je bila aktivna članica Marijine družbe in cerkvena pevka.

Kot petnajstletna je s. Ignacija vstopila v kandidaturu (21.11.1939) pri šolskih sestrah sv. Frančiška v Tomaju. Tu je opravila tudi strokovno šolo. Po petih letih je bila sprejeta v postulaturo (11.2.1944) in po sedmih mesecih je bila preoblečena skupaj s s. Marto Šavli, s. Karitas Pregelj in s. Emanuelo Tomšič. Voditeljica jim je bila s. M. Makarija Seražin.

Takoj po noviciatu l. 1945 jo že najdemo kot šiviljo v zavodu Sv. Marte v Trstu, v ulici Risorta, 3. Nato je pomagala dve leti (1946 - 48) kot šivilja v Grottamare pri Loretu, kjer so sestre skrbele za begunsko frančiškansko skupnost z več patri in okrog 80 fantov.

Leta 1948 so jo predstojniki poslali v Egipt, v Aleksandrijo. Tudi tu ji ni manjkalo šivanja, kajti takrat se je ustavljalo pri sestrah v Azilu še mnogo deklet in žena, delavk z Vipavskega, Aleksandrink.

Leta 1966, po smrti s. Beate Gomišček, je bila imenovana za hišno predstojnico aleksandrijske podružnice in po nekaj letih premora je ponovno sprejela odgovorno službo. Tudi v Kairu je delovala več let.

Ko so dekleta in žene ostarele in onemogle, je zanje s sestro Kristino postala neumorna bolniška strežnica. Ljubezen do žena, ki se niso mogle več vrniti v Evropo, je pokazala še posebej v času, ko so nekatere ostale zapuščene ob robu mesta, brez zavarovanja in oskrbe. Pripeljala jih je v Azil in jim stregla do smrti.

Sestra je vedno rada sodelovala pri liturgiji in prepevala, saj je imela lep alt in dober posluš. Sama se je naučila igranja na harmoniji in spremljala petje pri maši. Z veseljem in uspehom je šivala in pomagala, kjer je bilo pač potrebno. Znala je biti izredno iznajdljiva. Tehnično spretna je sama popravljala ključavnice in razne aparate.

Oslabljen so 21. junija 2002 pripeljali v Trst. Tu je ležala nepokretna celih osem let. Sosestre, še posebej s. Cecilija Gantar, so ji stregle z veliko ljubeznijo, posebej še ko je bilo stanje že brezupno.

10. septembra 2010 so jo z rešilcem odpeljali v bolnišnico na Katinari, kjer je 18. septembra ob 5.50 mirno zatisnila oči in šla h Gospodu.

Naj se dobri Bog milostno ozre na njeno plemenito darovanje za bližnjega in njeno dolgo sprejemanje boleznih ter nakloni Cerkvi gorečih duhovnih poklicev.

Vabilo na predavanje g. Bedenčiča

Združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus, ki že več let z velikim prizadevanjem deluje na področju ozaveščanja težav težkih bolnikov, in Duhovska zveza prirajata predavanje o zakramentu bolniškega maziljenja, ki bo v četrtek, 7. oktobra, ob 17. uri, v Marijanišču na Opčinah. O delikatni tematiki bo spregovoril škofov vikar za Slovence g. Anton Bedenčič.

TRŽAŠKA KNJIGARNA Gospodarska novost

Odpri bodo novo podružnico na Opčinah

Na Proseški ulici na Opčinah potekajo prenovitvena dela obrata, v katerem naj bi konec oktobra začela delovati podružnica Tržaške knjigarnice, ki ima sicer svojo 'centralo' na Frančiškovi ulici v Trstu.

"Ko so nam ponudili ta prostor, sem se vanj takoj zaljubila, ker je izredno prikopen, saj ima kar štiri velike izložbe. Lokacija je na vidnem mestu, obenem bo naša izpostava na Opčinah, kjer doslej še ni bilo takega obrata", nam je povedala upraviteljica Tržaške knjigarnice Ilde Košuta.

Zakaj ste se odločili za to gospodarsko potezo?

Odkar v zadnjih dveh letih upravljam Tržaško knjigarno, opažam, da stranke s podeželja

nerade zahajajo v mesto. Naša knjigarna ni na najbolj posrečeni lokaciji, saj primanjkuje ustreznih parkirišč. To se pri poslovanju pozna.

Se pravi? Čeprav bi stranke nameravale pri nas kupiti knjigo zase ali darilo za koga drugega, se zaradi omenjenih težav odločajo kako drugače, kar mi je zelo žal. To pa sploh ni edini razlog.

Kaj še torej?

V to iniciativo smo se podali tudi iz enostavnega razloga, ker je v Sežani pred časom zaprla tamkajšnja knjigarna in je tako kraško področje bodisi na eni kot na drugi strani meje ostalo brez trgovine s slovenskimi knjigami.

Stranke se morajo napotiti v Trst ali v Gorico oziroma Koper. Razdalje med temi mesti pa so za Kraševce precejšnje...

Ali se bo ponudba v openski izpostavi razlikovala od mestne?

V bistvu ne. Odvisni bomo sicer od prostora, ki je manjši od mestnega. Stranke pa bodo

Ilde Košuta (foto IG)

kljub temu imele na voljo bogato izbiro publikacij otroške

in mladinske literature, romane slovenskih avtorjev; tudi domače založbe bodo na vidnem mestu. Ponujali bomo bogat izbor darilnih predmetov: idrijskih čipk, kamnitih umetnih kamnoseka Paola Hrovatina in lesenih izdelkov.

Ali obstaja bojazen, da bi openska podružnica postala bolj priljubljena od mestne glede na to, da je v Trstu vedno manj slovenskega življa?

Tega se ne bojim. Kar bomo izgubili v centralni knjigarni, bomo nadoknadili s podružnico. Gre namreč za eno in isto podjetje. Vsekakor pa je res, da bodo stranke, ki so se doslej bale mestne gneče, imele na voljo pravnji kraj. Kdor pa je bil navajen zahajati k nam na Frančiškovo, bo še naprej ostajal zvest mestu. Pozabiti pa ne gre italijanskih strank, ki dobijo pri nas marsikaj zanimivega, česar drugod ne najdejo. Prepričana sem zato, da bo trgovina na Opčinah le dopolnilo naši dejavnosti.

IG

GOSTOVANJE Zbor J. Gallus na Siciliji

Jug in Sever, Slovenci in Italijani: glasba združuje!

V začetku sezone 2009-2010 se je v zamisli odbora porodila volja po posebni izkušnji. Zbor Jacobus Gallus je v zadnjih letih preživel več preizkušenj in prišel je čas za zaslužen oddih v pevskem stilu. Ob koncu meseca avgusta 2010 so pevci odšli na dolgo pričakovano gostovanje na Sicilijo. V bistvu je šlo za kulturno-pevsko izmenjavo z zborom MusicAntiqua iz Sirakuz, ki je v prvi polovici julija gostoval v naših krajih in z zborom Gallus oblikoval zanimiv, odmeven in zelo obiskan koncert Marijih pesmi v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah; tokrat pa so jim pevci zboru Gallus vrnili obisk. Vezni člen med obema zboroma je bila dolgoletna pevka pri zboru Jacobus Gallus, Luisa, ki je sledila klicu srca in se poročila na Sicilijo, tu pa se je takoj vključila v nov pevski sestav, saj smo ji v domačem kraju vlili ljubezen do skupnega petja.

V petek, 27.8.2010, so pevci zboru Jacobus Gallus že na vse zgođaj odpotovali proti Benetkam, od koder so odleteli na Sicilijo. Tu so jih pričakali člani zboru MusicAntiqua iz Sirakuz. Po nas-

tanitvi v hotelu so se pevci, kjub izredni vročini, odpravili na spoznavanje krajevnih znamenitosti. Tako so si prvi dan ogledali znamenite katakombе sv. Ivana. Ogled katakomb je potekal na neobičajen način, saj so pevcem postregli z nočno scensko-glasbeno predstavo, ki se je odvijala v soju sveč po hodnikih katakomb.

Sobota je bila namenjena spoznavanju arheoloških ostankov iz starogrške in rimske dobe. Dva prijazna člana pevskega zboru, ki se poklicno ukvarjata z arheološkimi izkopavanji, sta pevce vodila od starogrškega gledališča do rimskega amfiteatra. Ogledali so si tudi jamo Dionizijevo uho, ki slovi po izredno dobri akustiki. Tu so pevci zapeli nekaj skladb in poželi velik uspeh pri naključnih poslušalcih. Ker je pevce zvečer čakal nastop v svetišču Madonna delle Lacrime, je bilo popoldne v glavnem namenjeno počivanju in poleževanju na plaži.

Zvečer je bil na sporedu koncert v sklopu mednarodnega festivala na čast Mariji v spomin na dneve, ko se je začel solziti Marijin kip, ki je bil v spalnici

nekega mladega para. Tega dogodka se znanstveno ne da razložiti, zato trdijo, da gre za čudež, s katerim Marija nekaj sporoča človeštvu. V spomin na ta dogodek organizirajo vsako leto v Sirakuzah izredno bogate verske slovesnosti in pevski festival, na katerem je letos nastopil tudi zbor Jacobus Gallus. Najprej je na koncertu nastopil gostujoči zbor MusicaAntiqua, sledil je zbor Jacobus Gallus, ki se je predstavil s številnimi Marijinimi pesmimi iz svetovne zborovske zakladnice; na sporedu pa niso manjkale niti slovenske Marijine pesmi od Kogojca do Mava. Za konec pa sta oba zboru skupaj zapela tradicionalno pesem Madonna delle Lacrime, ki jo je za to priložnost priredil domači dirigent Giordano Ricci.

Nedelja je bila namenjena odkrivanju starega mestnega jedra, Ortigie, v katerem lahko odkrijemo ostanke iz številnih zgodovinskih obdobij, od starogrških do baroka in sodobne arhitekture. Popoldan so si pevci privoščili izlet z ladjo in si tako ogledali mesto še z druge perspektive. Zvečer je pevce čakalo

še srečanje z gostitelji. Gostoljubni Sicilijanci so pevcem skušali prikazati vse vidike življenja na Siciliji, zato so za poslovilni večer pripravili izbor tipičnih jedi, od raznih zelenjavnih jedi in piščančka v limonini omaki do "kuskusa", sirov z raznimi omakami itd. Levji delež pa so na tej pogostitvi imele tipične sladice iz mandeljnov, skute, sadja. To je bila prava paša za oči in burbončice. Ker pa je šlo predvsem za kulturno izmenjavo, so pevci zboru MusicAntiqua na poslovilno večerjo povabili tudi kantavtorja Carla Muratoreja, ki je pevcem predstavil tipične domače pesmi in na hudomušen način prikazal njihovo vsebino, posredno pa tudi življenje na otoku.

Zadnji dan gostovanja so se pevci odpeljali še v bližnje mestce Noto, ki slovi po izjemno lepim baročnim stavbam. V poznih popoldanskih urah sta jih čakala še vrnitev v Trst in hladen jesenski vsakdan.

Gostovanje na Siciliji se bo gotovo zapisalo v anale zboru Gallus kot eno izmed najbolj zanimivih in zabavnih. Kljub visokim temperaturam in precejšnjim kulturnim razlikam, s katerimi so se pevci na skrajnem jugu Italije srečali (npr. točnost je na jugu zgolj pojem, tako da se je koncert začel "že" ob 22.00), je bilo vzdušje med pevci ves čas izredno sproščeno in veselo.

SKUPNOST SV. EGIDIJA Predstavitev knjige

Delati za mir v hudih družbenih okoliščinah

Znani italijanski novinar Igor Man, ki dobro pozna mednarodne dinamike zadnjih desetletij, je nekoč v simpatičnem tonu dejal, da je Skupnost sv. Egidija "Organizacija združenih narodov iz Trastevere".

V tej navidezno protislovnosti trditvi, ki združuje idejno širino sveta in miselno zavezanost izhodiščni domačnosti, je v resnici srž Skupnosti, ki je nastala v Rimu leta 1968. V začetku je svojo dejavnost usmerila v pomoč revnim in bolnim, nato je svoj spekter razširila na dogajanje v svetu in polagoma postala bratovščina z zakoreninjeno prisotnostjo v raznih državah: v Evropi, Ameriki, Aziji, zlasti pa Afriki. Skupnost ponuja svojo pomoč bodisi tistim, ki živijo v pomanjkanju v evropskih državah, bodisi revnim v manj razvitih krajih. Skupnost je v zadnjih letih veliko pomagala bolnim za Aidsom, v prvi vrsti je tudi v boju proti smrtni kazni. Nikakor pa ne gre pozabiti njene vloge posrednice dialoga med različnimi verstvi ter med verskim in laičnim svetom, ki je pridobila novega zagona zlasti po skupnem molitvenem srečanju na pobudo papeža Janeza Pavla II. v Assisiju leta 1986.

Skupnost sv. Egidija se je vedno držala svojega poslanstva, da bi na raznih vročih prizoriščih sveta s temeljitim, a diplomatsko diskretnim delovanjem omogočila dialog in sožitje med narodi ter da bi preprečevala in razreševala oborožene spore. "Vprašati se je treba,

kako je krščanski skupnosti uspelo voditi mirovne akcije na raznih svetovnih prizoriščih na pragu 21. stoletja", je zapisal Andrea Riccardi v uvodu knjige z naslovom Fare pace La comunità di Santo Egidio negli scenari internazionali (Delati za mir Skupnosti sv. Egidija na

izziv našega časa, kot tudi o tem, da je možno resnično doseči premostitev sporov z učinkovito preprostostjo "ljudi dobre volje", katerih edino orožje je moč molitve. "Knjiga nam govori o tem, da človek ne sme nemo spremljati hudo usodo, ki uničuje svet: človek

Foto IG

mednarodnih prizoriščih – Založba Leonardo International), ki jo je uredil Roberto Morozzo della Rocca. Publikacijo so predstavili v sredo, 22. septembra, v dvorani hotela Excelsior in prisotnosti predsednika Skupnosti sv. Egidija v Furlaniji Julijski krajini Paola Parisinija, glavnega duhovnega vodje Skupnosti sv. Egidija g. Mattea Zuppija, odgovornega urednika dnevnika Il Piccolo Paola Possamaia in tržaškega škofa msgr. Giampaola Crepaldija. Na Riccardijevo vprašanje odgovarja sama knjiga, ki priča o tem, kako je vzpostavljano dialoga, pa naj bo še tako zapleteno, najvznemirljivejši

mora postati akter dogajanja in se odpreti sočloveku na podlagi dialoga in zasledovanja miru", je dejal g. Matteo Zuppi. Podobnega mnenja je bil tudi Paolo Parisini, za katerega ni slabšega na svetu kot vojna in konflikti, katerih tarča so navadni ljudje, ki želijo le mir. "Ljudje moramo zato graditi mir in pri tem uporabljati srčno ljubezen".

Skupnost sv. Egidija je svojo prisotnost v konfliktnih regijah prilagodila zlasti v zadnjih dvajsetih letih. Po padcu berlinskega zidu so se namreč geopolitične dinamike korenito spremenile, spremenil se je tudi sam pojem oboroženega

spopada, ki je v novi logiki vsestranskega in nenadzorovanega uničevanja žel mnogo več žrtev med civilisti kot med vojaki. O tem vidiku sta spregovorila msgr. Crepaldi in Possamai. Tržaški škof je poudaril, da je padec komunizma sprožil val nasilja med različnimi dejavniki, katerih vojska oz. gverilska logika je bila v prejšnji togi in nadzorovani "blokovski" ureditvi sveta onesposobljena. Konec prejšnjega stoletja so tako zaznamovale etnične vojne: po 11. septembru 2001 se je celo zdelo, da se na vojnem polju spopadeta dve različni kulturi, dve različni civilizaciji. "Mednarodna skupnost se je tako znašla pred nekimi novimi izzivi, ki ga v preteklosti ni poznala, in zato ni imela sredstev in znanja, da bi se mu postavila v bran, saj so vojno gnetle skupine civilne družbe". Prav zato je bil doprinos Skupnosti sv. Egidija – se pravi organizacije civilne družbe – na različnih prizoriščih (v Alžiriji, Mozambiku in tudi na Kosovu, kjer pa je mednarodna skupnost prekrižala rimski organizaciji načrte) edinstven. "Z vašim delovanjem ste zapolnili bolečo vrzel", je dejal msgr. Crepaldi, ki je podčrtal tudi krščanski naboj Skupnosti, ki utemeljuje bodisi bit organizacije bodisi njeno početje v zasledovanju miru. Urednik dnevnika Il Piccolo je zato poudaril, da je Skupnost pridobila "diplomske čine" z delom na polju, z oskrbo ljudi v težavah. Possamai je ob sklepu svojega posega spomnil, da je delo za mir nekaj usakdanjega: to velja tudi za Trst, "kjer morajo ljudje – zlasti politiki – iskati to, kar jih združuje, ne pa tega, kar jih ločuje".

Igor Gregori

Obvestila

Zbor Jacobus Gallus sprejema nove pevce na vajah ob začetku sezone, vsako sredo in petek ob 20. uri v prostorih Glasbene matice v Trstu, od 15. septembra dalje. Info. Valentina.sancin@gmail.com. Dobrodošli.

Romanje v Medjugorje: vabimo vas na romanje od 1. do vključno 4. oktobra letos. Odhod iz Nove Gorice in Rožne Doline ter s Kozine, kjer vstopijo tržaški romarji. Po hrvaški avtocesti pridemo pozno popoldan v Medjugorje. Nato pa bo, kot ostale dni, vse potekalo po programu, ki ga prejme vsak udeleženec. Pri vpisu se plača celotni znesek 110 evrov. Za romarje iz Slovenije in Italije zadostuje veljavna osebna izkaznica za inozemstvo. Vpisujejo g. Darko (tel. 0481 882395 in 0481 32121), ga. Anica (za Slovenijo - 00386 5 3022503), g. župnik J. Markuža (040 229166). Vpis takoj do zasedbe mest v avtobusu. Sveta Marija, Kraljica miru, nas kliče.

Združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus v sodelovanju z Duhovsko zvezo vladno vabi na predavanje Zakrament bolniškega maziljenja, ki bo v četrtek, 7. oktobra 2010, ob 17. uri v Marijanišču, Dunajska ulica št. 35, Opčine. Predaval bo škofov vikar Anton Bedenčič.

Ogled pasijonskih iger v Kirchschatlagu in romarskega

svetišča Fatimske Matere Božje v Prösingbirbaumu ter Gradca od 10. do 11. oktobra. Odhod avtobusa bo v nedeljo, 10. oktobra, ob 4.30 iz Trsta (Trg Oberdan), ob 4.45 iz Sesljana (trgovina Terčon), ob 4.55 iz Sv. Križa, ob 5.00 s Proseka, ob 5.15 z Opčin, po želji tudi na Fernetičih. Prihod v Kirchschatlag, kjer se ob 13.30 pričnejo pasijonske igre (trajajo 3. ure in 30 minut s 45-minutnim odmorom). Po pasijonu ogled župnijske cerkve sv. Janeza Krstnika in nedeljska sveta maša. Prevoz v hotel, večerja in nočitev. Po zajtrku vožnja po Gradiščanskim in Štajerski do Gnasa in dalje do Prösingbirbaumu, do romarskega svetišča Fatimske Matere Božje, kjer bodo sv. maša in pričevanja. Vožnja proti Šentilju. Kosilo na poti. Nadaljevanje vožnje do Opčin, Trsta, Križa in Sesljana. Cena 155 evrov. Prijave sprejema sestra Angelina Šterbenc na telefonski številki 347 9322123 ali 00386 41 290386. Zaradi organizacijskih razlogov je za vpisovanje nujno treba pohiteti!

Koncert Slovenskega komornega zbora - Zveza cerkvenih pevskih zborov - Trst v sodelovanju z župnijo sv. Jerneja apostola - Opčine in pod pokroviteljstvom Sveta slovenskih organizacij vabi na koncert Slovenskega komornega zbora, ki bo pod vodstvom Martine Batič nastopil v soboto, 16. oktobra 2010, ob 20. uri v župnijski cerkvi sv. Jerneja ap. na Opčinah.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST v sodelovanju s SLOVENSKO PROSVETO

prireja delavnico na osnovi Orffove metode

GLASBENA SKRINJICA

za otroke od 4. do 7. leta

Prvo srečanje bo v soboto, 9. oktobra v jutranjih urah v Peterlinovi dvorani na ulici Donizetti, 3 v Trstu. Prijave na telefonski številki 328-4535725 od ponedeljka do petka med 14. in 18. uro.

RO in Slovenska prosveta / Gledališki vrtljak

Uspešen začetek trinajste sezone

Z novim šolskim letom je stekla tudi nova, že trinajsta sezona Gledališkega vrtljaka. In spet, kot je že navada, se je na prvem srečanju kar trlo otrok in njihovih spremljevalcev, ki so si želeli priskrbeti družinski abonma, saj ta omogoča celi družini (ne glede na število njenih članov), da si za pičlih 60 evrov zagotovi ogled kar sedmih predstav, kar jih letos ponujajo organizatorji.

Prvi termin že tradicionalno oblikujejo udeleženci Male gledališke šole Matejke Peterlin. Tečajnikov, ki so se v prvih počitni-

skih dneh zbirali v Finžgarjevem domu na Opčinah, je bilo 56 in prav toliko otrok je nastopilo na odru Marijinega doma v nedeljo, 26. septembra. To je bila namreč priložnost, da širšemu občinstvu pokažejo, kar so se naučili v junjski gledališki delavnici oz. kako so svojo vlogo še dodatno nadgradili. Po utečeni praksi so mali gledališki navdušenci v dveh izmenah nastopili v znani in priljubljeni otroški igri Zvezdica Zaspanka, ki jo je po izvirniku Franeta Milčinskega Ježka prepresnila in za množičen ansambel priredila Lučka Susič. Njeje gre

Foto Kroma

tudi največ zaslug, da se je ponovil čudež v malem, namreč to, da se je preko 50 otrok od šestega do trinajstega leta izkazalo v igri, plesu in petju in da je vse teklo kot po olju najprej ob 16. uri (abonma Ribica) in nato spet ob

17.30 (abonma Želva). Po odru so se tako dvakrat podili nočne vile, skratek, zvezdice, botra Luna, komet Repatec, pa Ceferin, sladoledar, klicar, črni mož, človek iz gumija, fantek in punčka, Pepe Lučka in seveda glavna,

zvezdica Zaspanka. Pri taki skupini je seveda nujno potrebna tudi ekipa mentorjev in drugih sodalcev, ki so s svojo strokovnostjo pripomogli k uspehu obeh izvedb. Režijsko vodstvo so organizatorji zaupali Alidi Bevk, igralki SNG Drama Ljubljana in mentorici na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, ki je z Radijskim odrom in

Slovensko prosveto že sodelovala ob podobnih priložnostih. Glasbeno in pevsko plat dogajanja je prevzel Aljoša Saksida, plesne točke si je zamislila Jelka Bogatec, sceno je izdelala Magda Samec, kostume Urška Šinigoj, tehniko,

luči in zvok pa sta upravljala Samuel Kralj in Danjel Radetti.

Da je bila izbira teksta posrečena in da so bili mali igralci prepričljivi, je bilo razbrati ne samo iz končnega aplava, ki je nagradil trud vseh soudeležencev, temveč predvsem iz zbranosti, s katero je publika spremljala ves razvoj zgodbe.

Gledališki vrtljak se bo spet zavrtel prihodnji mesec, točneje v nedeljo, 24. oktobra, ko bodo v goste prišli koroški lutkarji, ki bodo v Trstu gostovali med koroškimi dnevi na Primorskem. Za oktobrsko in vse ostale predstave pa organizatorji opozarjajo morebitne priložnostne obiskovalce, naj izberejo predstavo ob 17.30 (abonma Želva), ker so razpoložljiva mesta v dvorani Marijinega doma ob 16. uri že zasedli lastniki abonmajev Ribica.

AL

NARODNI DOM Kons in SKGZ

Odrska prehajanja Klavdija Palčiča

"Vsaka umetnina vzklije iz neke zamisli, ki jo nato oblikuje še delo. To je predpostavka tudi za nadaljnje pripovedovanje, ne glede, ali je ta pripoved vezana na slikarstvo, ilustracijo ali pa na snovanje gledaliških in opernih scen ter oblikovanja kostumov. Prehajanje iz enega umetniškega izraza v drugega je vsekakor prepojevanje s rdečo nitjo, ki veže in predvsem pogojuje nadaljnje korake. Moja umetniška izkušnja me prepričuje, da se v svojem življenju ne bi megle

nikoli lotiti le ene same zvrsti..." S temi besedami je Klavdij Palčič zaokrožil svojo dolgo in vsestransko umetniško pot po odprtju razstave scenografskih in kostumografskih stvaritev z naslovom Odrska prehajanja v petek, 24. septembra, v Narodnem domu. Razstava sodi v drugi sklop homaža, ki mu ga je Slovensko kulturno gospodarska zveza poklonila ob njegovem življenjskem jubileju. Avgusta je bil namreč v tržaški dvorani Giubileo razstavljen izbor Palčičevega likovnega opusa, novembra pa bo v Kul-

turnem domu v Gorici še razstava umetnikovih ilustracij.

Postavitev v Narodnem domu, pri kateri je bilo soudeleženo tudi Društvo za umetnost Kons, je tako osvetlila nekoliko manj poznano področje umetnikovega snovanja, ki pa je vzkliklo iz istih izhodišč, iz katerih so nastala njegova likovna in kiparska dela. Če pa je Palčič bil na likovnem področju totalno svoboden, je postopek ustvarjanja odrskih kulis zahteval drugačen način dela. "Najbolj me je obvezovala pripoved, se pravi besedilo pri gledaliških predstavah, glasba pa pri opernih. Izhajal sem namreč iz konteksta, v katerem je pripoved nastajala. Gotovo sem moral svojo fantazijo in ideje prikrojiti ali bolje vzporejati z željami soustvarjalcev, v prvi vrsti režiserjev, pa tudi igralcev in os-

talih sodelavcev, saj je gledališče med vsemi umetnostmi področji tisto, ki najbolj temelji na skupinskem delu. Vrsta ljudi zasluje iste cilje in isti končni izdelek". Klavdij Palčič je kot scenograf in kostumograf sodeloval s Slovenskim stalnim gledališčem, s Cankarjevim domom v Ljubljani, z gledališčem Verdi v Trstu, z gledališčem La Fenice v Benetkah in z gledališčem Teater an der Wien na Dunaju.

Tudi te Palčičeve poklicne plati se je dotaknil lep dokumentarni film z naslovom Biti to, kar si, ki ga je novinarka RTV Slovenija Mirjam Muženič posnela za Regionalni RTV center Koper v

Foto IG

sklopu načrta Velikani slovenskega naroda. Dokumentarec so predpremierno predstavili pred odprtjem razstave: predsednik SKGZ Rudi Pavšič in številni gostje (med drugimi tudi evropski poslanec

Jelko Kacin) so avtorici čestitali za film in za delo, ki ga je kot novinarka nekoč opravljala v zamestvu. To v upanju, da bi lahko čim prej ponovno prevzela nekdanjo funkcijo.

IG

Spodbudna vest iz Kanalske doline

Pouk slovenščine je zagotovljen!

V tem šolskem letu je poučevanje slovenščine in glasbe v slovenskem jeziku v vrtcih in osnovnih šolah Kanalske doline zagotovljeno, tak je bil dogovor, ki ga je kvalificirano omizje sprejelo v preteklih dneh v Naborjetu. Julija je namreč ravnatelj večstopenskih šol v Kanalski dolini sporočil, da bo v novem, pravkar začetem šolskem letu razpotal le z 20 učitelji (v prejšnjem šolskem letu 29), prav tako ne bo mogel imenovati suplente, ki bi nadaljevala pouk omenjenih predmetov, h katerima so od vsega začetka (začetek sega v šolsko leto 1997/98) pristopili vsi učenci in sta uživala veliko podporo njihovih družin, predvsem pa, da nima zagotovljenih finančnih sredstev za izvajanje pouka. Omizje, ki ga je sklical župan občine Naborjet Ovcja vas, dr.

Aleksander Oman, in na katerem so sodelovali Patrizia Pavatti in William Cisilino, tudi v imenu deželnega odbornika Molinara, Gianni Verona, izredni komisar krajevne gorske skupnosti, Nadia Campana za občino Trbiž, To-

maž Simčič za deželni urad slovenskih šol in tudi v imenu deželne ravnateljice Beltramejeve, Antonio Pasquariello ravnatelj večstopenske šole v Kanalski dolini, Wedam Anna za občino Naborjet - Ovcja vas, Franco Baritussio deželni svetnik, in Rudi Bartaloth v imenu SKS Planika (deželna svetnika Kocijančič in Gabrovec sta bila opravičeno za-

držana), je razpravljalo o možnosti systemske rešitve problema poučevanja slovenščine v Kanalski dolini, o možnosti pridobitve za to potrebnih finančnih sredstev, o problemu kadrovanja ter možnostih, ki jih nudijo državni in deželni zakoni. Končni dogovor predvideva, da bo za pravkar začeto šolsko leto finančno breme prevzela Gorska skupnost za Guminsko, Železno in Kanalsko dolino, in to preko zakona 26/2007, SKS Planika pa bo dodatno nudilo ukovški osnovni šoli enkrat tedensko dodatno učiteljico slovenščine. Veliko zasluga za rešitev tega problema imata prav župan Oman in izredni komisar gorske skupnosti Verona. SKS Planika je lani s svojimi sredstvi tudi omogočilo dodatni tedenski uri slovenščine v Ukvah, okrepljeni pouk slovenskega jezika pa je pripomogel k temu, da so lahko priredili

malo Prešernovo proslavo, na kateri je sodeloval tudi razred iz Kranjske Gore. Pri Slovenskem kulturnem središču Planika so vsekakor prepričani, da je treba zdaj najti systemsko rešitev vprašanja poučevanja slovenščine v Kanalski dolini, da se ne bi težave, ki so se pojavile letos poleti, ponavljale iz leta v leto.

R. B.

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Metulji

Jutri bo moja nečakinja stara šest let. Vstop v življenje, iz katerega potem ne izstopi več. Neizmerno ji zavidam lastnost, ki jo imajo otroci pri tisti in vseh starostih: totalno jim uspe se koncentrirati v trenutek, ki ga doživljajo, nobene misli na preteklega, nobene pričakovanja prihodnjega. Za odraslega človeka je gotovo nekaj nepojmljivega. Živiš današnji dan, ki je po navadi žetev včerajšnjega, um te neutrudno prestavlja v neki kasnejši trenutek, ki ga logično ne moreš dojeti. In zato se baš z vprašanji, v sebi si gradiš skrb, kar ti onemogoča, da bi doživljal sedanjost trenutek tako močno, kot so ga zmožni otroci. Včeraj sem med vožnjo poslušala intervju z angleškim pisateljem Davidom Nicholom. Vzhib, da sem se ustavila na tistih radijskih frekvencah, je v začetku bila melodija njegove brezhibne angleščine, v kateri je odgovarjal in je bila prevedena v italijanščino šele po kakih desetih stvkih. Postopoma pa sem postala pozornejša tudi na misli, ki so se rojevale v njem v pogovoru o zadnjem romanu. Stik dveh oseb skozi dvajsetletno zgodovino, osebi, ki nikoli ne postane ta par.

"Srečamo ju dvajsetletna, takrat torej, ko si gotov, kako nameravaš začrtati svojo pot, ko misliš, da je vse, kar se ti takrat dogaja, večno. In vendar je res ravno nasprotno".

"Še vedno se živo spominjam samega sebe pri kakih dvajsetih, pogovora, ki sem ga takrat

imel s prijateljem. Sploh se nisem mogel predstavljati kot štiridesetletnega moškega, takrat se mi je zdelo vse tako neizmerno daleč. Vem pa, da sem točno nanizal, kakšno bo moje življenje. No, in obrnilo se je logično povsem drugače. Saj se za vse, mar ne?"

Asfalt drsi dalje, meni pa misli drse vzdolž ravnokar slišanege. Ja, morda se res obrne v neko drugo smer, življenja ne moreš načrtovati. Doletijo te trenutki, ki si jih nikakor nisi mogel predstavljati, pogoltno te, včasih se ti utrga, ker je mera prepolna. Spet drugič imaš občutek, da si harmonije pri dvajsetih nisi mogel predstavljati. Morda si nisi mogel predstavljati, s kakšno vnemo jo iščeš. Morda bi takrat zamahnil z roko ob besedah prijateljice ali prijateljca, ki jo (ga) osamljeno st pri štiridesetih duši in divje buta ob zid. "Okrog mene so osebe v dvoje in morda so ali čez nekaj mesecev bodo v treh. Jaz pa po vseh razočaranjih na

tleh".

Pred časom mi je uspelo izustiti le, da se mora človek odpreti življenju. Navsezadnje tako pravijo vsi misleci in psihologi, nekaj mora biti res. Danes se mi zdi, da so besede "Odpri se življenju"! prebanalne. Ker se ljudje levimo kot metulji. Ne moremo imeti stalno odprtih kril, tako kot ne moremo stalno leteti. Moramo se tudi zapreti in včasih je to zapiranje vase zelo boleče. Predvsem, ker metuljem z odprtimi krili žal ne uspe videti in razumeti onih, ki jih v tistem trenutku nimajo.

Razstava čipk v Evropskem parlamentu v Strasbourg Čipkarski izdelki so povezali slovenske poslance

Evropska poslanca iz Slovenije Jelko Kacin (LDS/ALDE) in Lojze Peterle (ELS/NSI) sta pred kratkim v Evropskem parlamentu v Strasbourg gostila razstavo čipk, ki so jo pripravile članice Klekljarskega društva Cvetke Žiri. Odprtje razstave je pritegnilo vseh sedem evropskih poslancev iz Slovenije iz prav vseh političnih opcij. Slavnostnega odprtja razstave so se udeležili tudi slovenski veleposlanik pri Svetu Evrope Damjan Bergant, direktor za medparlamentarne delegacije in multilateralne skupščine Ciril Štokelj, več evropskih poslancev EU, namestnica župana Strabourga in drugi pomembni gostje. Razstavo je na povabilo Kacina odprl visoki predstavnik EU za Bosno in Hercegovino ter predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Valentin Inzko. Lojze Peterle je ob tem dogodku poudaril: "Razstava čipk, ki predstavlja države in grbe vseh glavnih mest držav članic evropske zveze, je enkratni izraz odličnosti

klekljarskega društva Cvetke iz Žirov, ki so s svojo delavnostjo in vztrajnostjo vzor Sloveniji in Evropi". Jelko Kacin pa je povedal: "Evropska unija je čudovita čipka, ki jo klekljajo že šestdeset let. Naš problem je bil, da se je do sedaj klekljala od zgoraj navzdol. Prihod klekljaric in razstava njihovih umetnin pa je dokaz, da je EU veliko bolj verodostojna, kadar ta čipka nastaja na nivoju državljanov in državljanov. Želim si, da bi čim več državljanov in državljanov EU doživelo od blizu na način, kot so Evropski parlamentarji videli, dihalo in doživelo članice društva Cvetke iz Žirov". Klekljarice iz Žirov, Portoroža-Pirana, Medvod, Ljubljane, Logatca, Novega mesta, Save in Železnikov niso skrivale navdušenja: "Več kot 10.000 ur prostovoljnega dela, ki smo ga vložile v te čipke, je poplačanih, ne z denarjem, ampak s tem, kar smo doživele v Evropskem parlamentu", je povedala predsednica društva Marica Albreht ter dodala: "V Evropskem parlamentu smo

videle, kako se lahko Slovenci med seboj povezujemo, presegamo delitve in veliko dobrega skupaj naredimo - želimo si, da bi bilo tega povezovalnega duha tudi v Sloveniji čim več". Klekljarsko društvo Cvetke je bilo ustanovljeno marca 2004 s poslanstvom ohranjanja in promocije ene najbolj zlahtnih in najstarejših umetnosti na Žirovskem - klekljanja. Društvo združuje 128 članic in članov, večinoma iz Žirov, pridružile pa so se tudi klekljarice iz drugih krajev Slovenije. Organizirajo ekskurzije, razstave in klekljarsko šolo. Projekt, ki so ga predstavile v Evropskem parlamentu, je nastajal lani v zimskem času. 6 mesecev je 26 klekljaric in 1 klekljar pridno vrtelo kleklje in nastajali so čudoviti izdelki. V projekt so vložile preko 10.000 ur prostovoljnega dela, najbolj pridna klekljarica gospa Hilda Pečelin je klekljala kar 1.000 ur. Ker društvo razpolaga le z minimalnimi sredstvi, so se zavedale, da bodo projekt lahko realizirale le s prostovoljnimi delom.

Severni in severovzhodni predel mesta (34)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

V samostanu sta bogat arhiv in knjižnica. V arhivu najdemo dokumente, ki segajo do leta 1672, v knjižnici pa so knjige iz 16., 17. in 18. stol. Samostan hrani zbirke slik, grafik, relikvij, vezenih bogoslužnih oblačil ter prte in čipke, ki so jih na Goriškem prve izdelovali prav uršulinke. Večkrat so tu tudi razstave.

Vhod v uršulinski samostan v Gorici (foto DPD)

V samostanu je prostorna kapela, posvečena sv. Uršuli, kot je to bila tudi cerkev prvega samostana v ul. Monache.

V samostanski kroniki najdemo več zanimivosti tudi iz goriške zgodovine.

Tako npr. beremo, da je 11. marca 1784 ob 23. uri ob vrnitvi s potovanja v Neapelj, Rim in Milan dospel v Gorico cesar Jožef II. V našem mestu se je mudil do 14. marca. Med svojim postankom v Gorici je obiskal grad, semenišče, novi samostan sv. Klare, bolnišnico, vojašnice in druge ustanove, dan pred odhodom pa še uršulinski samostan in tamkajšnja šola.

Beremo tudi, da se je v samostanu pozanimal, ali imajo kaj novink. Prednica Marija Jožefa Terzija Edling (sestra nadškofa Edlinga), mu je odgovorila, da teh ni, saj je on sam prepovedal, da bi jih sprejemali. Na vprašanje, ali bi novinke sprejeli, če bi to bilo dovoljeno, je cesar dobil odgovor, da bi redovnice poprej morale biti gotove, da ne bo njihov samostan ukinjen. Cesar jim je tedaj zagotovil, da bodo lahko ostale v samostanu (Kronika uršulinskega samostana v Gorici).

Na dan sv. Jožefa leta 1797 je bil v uršulinskem samostanu pri maši cesar Franc I., oče prihodnjega cesarja Franca Jožefa. Ker pa bi naslednji dan priš-

li v Gorico Francozi, je cesar takoj odpotoval.

Dne 16. septembra 1844 je v Gorico dospel cesar Ferdinand I. Naslednjega dne je njegova soproga, Marija Ana Savojska, obiskala uršulinski samostan. V spremstvu sta poleg drugih bila tudi goriški knez nadškof Frančišek Ksaverij Luschnin in kanonik Valentin Stanič, spovednik in katehet pri uršulinkah. Pred odhodom iz Gorice sta cesar in cesarica s spremstvom prisostvovala sv. maši pri sv. Ignaciju (Kronika uršulinskega samostana v Gorici).

Leta 1852 je 9. aprila dospel v naše mesto na okrevanje 10-letni princ Ludvik, brat cesarja Franca Jožefa. Čez nekaj dni je prišla tudi njegova mati, nadvojvodinja Sofija. Opazila je, da princu goriško podnebje zelo prija. Princu Ludviku so priskrbeli tudi kateheta, ki ga je dvakrat na teden poučeval verouk. Katehet je bil Anton Sessich, kaplan in katehet v uršulinskem samostanu.

Dne 22. aprila je nadvojvodinja Sofija obiskala samostan. Bilo ji je vse zelo všeč, še posebno cerkev in vrt. Rekla je, da je v Gorici "dober zrak in dobra voda" (Kronika uršulinskega samostana v Gorici). Priporočila je v molitev svojega sina cesarja Franca Jožefa in se nato 27. aprila vrnila na Dunaj. Princ Ludvik je v Gorici ostal tri mesece; bival je v palači grofov Coronini.

Iz tega časa prinaša samostanska kronika zanimiv dogodek, ki dokazuje velikodušnost in plemenitost mladega princa. Tako beremo, da se je nekega dne s katehetom in spremstvom v kočiji odpeljal na Sveto Goro. Med potjo je opazil postarno ženico, ki je z veliko težavo hodila navkreber. Princ je tedaj dal ustaviti kočijo in povabil ženico, naj prisede. Ta je vabilo sprejela, ni pa vedela, kdo je prijazen deček. Ko so dospeli na vrh, ji je princ izročil nekaj denarja in pristavil, naj se pozneje z njimi odpelje tudi nazaj,

a so mu to prepričali. Ko so ženici kasneje povedali, da je bil prijazen deček cesarjev brat, je ostrela in vzkliknila: "Le kdo bo verjel, da se mi je pripetilo kaj takega" (Kronika uršulinskega samostana v Gorici).

/ dalje

Nekaj knjižnih izdaj iz 16. stoletja, ki jih hrani samostanska knjižnica

Škoda zaradi nedavnega silovitega deževja

Ni bilo dovolj volje in sredstev za zaščito pred poplavami

Med vsemi dogodki v Sloveniji so v zadnjem času vzbudile največje zanimanje, komentarje in zaskrbljenost uničujoče poplave, ki so zajele kar dve tretjini države. Škoda zaradi nenadne naravne nesreče naj bi po neuradnih podatkih znašala okoli sto milijonov evrov, toda oškodovanci v Ljubljani, v Laškem, na Dolenjskem, v Kostanjevici na Krki, Vipavski dolini ter na drugih območjih se obupani sprašujejo, kdo in kdaj jim bo pomagal poravnati škodo in omiliti njihove življenjske stiske. Dobrodelni organizaciji Karitas in Rdeči križ sta že med poplavami začeli zbirati denar in druge prispevke za pomoč prizadetim. K zbiranju pomoči je pozvala tudi Slovenska škofovska konferenca. Medtem ko strokovnjaki z raznih področij razpravljajo ali pa se pripravljajo o tem, kakšni so vzroki za tako obsežne poplave, je bil premier Borut Pahor jassen in odkrit, ko je dejal, da v preteklosti,

morda zadnjih dvajset let, v državi ni bilo dovolj politične volje, strokovne pripravljenosti in sredstev za zavarovanje in zaščito pred poplavami. Niso čistili strug rek in manjših vodotokov, gradili vodnih razbremenilnikov in prepovedovali gradnjo kompleksov stanovanjskih in drugih objektov na poplavnih območjih, kot je denimo Ljubljansko barje. Majhen potok z imenom Mali graben, ki teče na Viču v Ljubl-

jani, se je v prejšnjih časih preprosto razlil preko bregov in nato poniknil v podtalnico. Danes pa je na mestu, kjer bi se lahko ra-

zvil, velik asfaltiran trgovski center. Zaradi tega se je voda razlila v vse smeri, Mali graben pa je postal veletok, ki je poplavljal stanovanjske hiše nekaj tisoč prebivalcev. Država nima prostorskega načrta, v katerem bi predpisali ukrepe zoper poplave, prostorski načrti

postavlja tudi publiko "na zatožno" klop. V sklepnem prizoru se, tudi zaradi v dvorano pomaknjene dogajanja, občinstvo čuti sokrivo sklepne odločitve. Cilj je dosežen ('Il fine giustizia i mezza', je dejal veliki Machiavelli!): gospa z zadoščanjem lahko pelje svojega Illa v zlati krsti na otok Capri, kjer bo v zanj

občin pa so po večini zastareli in pomanjkljivi in zato skoraj neuporabni. Vlada ima za pomoč najbolj prizadetim na voljo samo 18 milijonov evrov, pomoč poplavljenecem pa bodo pričeli deljevati šele čez šest mesecev. Pri odpravljanju posledic naravne ujme naj bi pomagala tudi EU, in sicer iz svojega sklada za solidarnost ob naravnih nesrečah. Minister za prostor in okolje Roko Žarnić, ki je menda omahoval pri sprejemanju predpisov zoper poplave, je sporočil, da je pripravljen odstopiti.

V Sloveniji prvi zapisi o poplavah segajo v leto 1550, te zadnje poplave pa so bile po ugotovitvah meteorologov ena od treh največjih v preteklih stoletjih. Sicer pa so razmere v Sloveniji tudi na drugih področjih, zlasti javnofinančnem in gospodarskem, kritične. V ponedeljek, 27. septembra, se je pričela stavka javnega sektorja, v kateri sodeluje okoli 80.000 državnih uradnikov. Med njimi so tudi cariniki in policisti.

Stavkajoči zahtevajo, naj vlada odpravi plačna nesorazmerja med kategorijami raznih poklicev. Sindikati pa so začeli zbirati podpise, potrebujejo jih 40.000, za razpis naknadnega zakonodajnega referenduma o spremembah zakona o sistemu plač v javnem sektorju. Državna blagajna naj bi bila menda povsem prazna, zato je vlada napovedala zaustavitev plač funkcionarjev, pokojnin in vseh socialnih dajatev na sedanji ravni.

Spodbudno pa je, da v Sloveniji ugodno sprejemajo predlog pisatelja, narodnega delavca in akademika Borisa Pahorja iz Trsta, naj bi spremenili besedilo slovenske himne tako, da bi vsebovala naslednjo kitico iz Prešernove Zdravljice: "Komu narpred veselo zdravljico, brate, čmo zapet? Bog našo nam deželo, Bog živi ves slovenski svet, brate vse, kar nas je sinov sloveče matere"! Spremembo državne himne so podprli Janez Janša in drugi predlagatelji ustanovitve nove veteranske organizacije, Veterani slovenske osamosvojitve, z utemeljitvijo, "da bosta v središču naše himne slovenski narod in slovensko domoljublje, in ne nekakšen Kardeljev internacionalizem, kot je opozoril Boris Pahor".

Med zanimivimi in aktualnimi 71 novicami iz slovenske kronike v

prejšnjih dneh navajamo, da je Okrožno sodišče v Kopru tamkajšnjega župana Borisa Popoviča obsodilo na pogojno kazen leto in deset mesecev zapora s preizkusno dobo dveh let. Letu 2001 naj bi si v svojem podjetju BPC prilastil 63.000 evrov in pri tem zatajil 11.000 evrov davkov. Boris Popovič je po izreku sodbe dejal, da je šlo za motivirani politični proces, ker ga vladajoče elite v Sloveniji hočejo onemogočiti kot župana. Po njegovem je "za našo Slovenijo samo še eno upanje: to je revolucija".

Morda je zgolj slučaj, ali pa tudi ne, da pred lokalnimi volitvami 10. oktobra kličejo na sodišče nekdanjega župana občine Tržič, Pavla Ruparja, ki sicer na listi SDS ponovno kandidira za župana omenjene lokalne skupnosti na Gorenjskem. V obdobju pred lokalnimi volitvami se je še povečala gonja zoper Janeza Janšo. Dolžijo ga, da je bil udeležen v korupciji ob nakupu vojaških vozil znamke Patria. Parlament je ustanovil novo preiskovalno komisijo, ki naj bi prišla dno zadevi Patria. Podpredsednik državnega zbora dr. France Cukjati je dejal, "da je afera namenjena zgolj diskreditaciji Janeza Janše. Ta podkpanja pomenijo nadaljevanje državljanske vojne v Sloveniji".

Marijan Drobež

SNG Nova Gorica / Obisk stare gospe

Zatemnitev etičnih načel ob žvenketu denarja

Kako bi se obnašali in ravnali mi, ki smo prav tako v družbenoekonomski krizi kot meščani neomenjenega mesteca v srednji Evropi, protagonisti tragične komedije Obisk stare gospe, ko bi se nenadoma pojavila milijarderka in ponudila milijardo v zameno za umor ljubimca iz mladih let, ki ga je vroče, brezpogojno ljubila in nosila sad te ljubezni. A on jo je pred vso skupnostjo osramotil in se nezaželenega očetovstva znebil tako, da sta na sodišču zanj pričali dve krivi prič. Sama je zato morala osramočena, zapuščena, od vseh zavrnjena zapustiti rojstni kraj. V tujem kraju je postala prostitutka. Pri tem je spoznala svojega prvega moža, kateremu je sledilo še drugih osem, ki je seveda niso osrečili, saj je v srcu petinštirideset let nosila le svojega Illa, a so ji zapustili svoja premoženja. Od tod vse milijarde, s katerimi se je v

vsem sijaju, kot splošno znana dobrotnica, vrnila v domači propadajoči, obubožani kraj in zahtevala poravnano krivice, ki ji je bila storjena. Pravica in pravo, kot vsi vemo, žal večkrat ne gresta vstric! Če bi tudi nas doletelo kaj takega, bi se gotovo najprej hudo zgražali, kot so se tudi ti meščani, in se odločno, strnjeno zavzeli za Illa. A potem? Verjetno bi ga žrtvovali, zaradi pravice pač... Kaj pa etična, moralna načela? Ob siju milijarde je glas vesti kaj lahko utišati. Saj navsezadnje se da z denarjem kupiti prav vse. To nam je žal predobro znano! Obisk stare gospe, najbolj znano in igrano, v 40 jezikov prevedeno in v različicah, tudi filmskih, predvajano delo švicarskega avtorja Friedricha Dürrenmatta (1921-1990), je v prevodu Mojce Kranjc uvodna predstava letošnje abonmajske sezone Slovenskega narodnega gledališča

Nova Gorica, ki se pod taktirko umetniške vodje Ire Ratej vije pod naslovom Od blizu. Premiera, ki je ob številnih uglednih gostih iz gledališkega sveta bila v četrtek, 23. septembra, je razkrila neverjetno aktualnost vsebine v tej recesijski dobi in naši izprijeni družbi, kjer se marsikdo požvižga na moralna načela in

bi za denar prodal dušo. Po konceptualnem pristopu, elegantnem, finem estetskem izrazu in globoki, ostro začrtani sporočilni misli se je predstava v natančni, izvirni, prodorni režijski usmeritvi enega izmed najboljših slovenskih režiserjev, Dušana Jovanovića, ob sodelovanju dramaturginje Klavdije Zupan, izkazala kot jasna, izostrena v zavest vsakega gledalca rezko in jedko zarezujoča predstava, ki zahteva odločno opredelitev in

priljubljenem mavzoleju odslej zmeraj ob njej. Nosilni vlogi sta bili zaupani gostji, prvi dami slovenskega gledališkega prostora, Mileni Zupančič, ki je z elegan-

co, dostojanstvom, a tudi z nadihom krute ciničnosti imenitno posebila gospe Claire, in enemu od stebrov novogoriškega umetniškega ansambla Bine-tu Matohu, ki zna izrazito opisati čustvena stanja vsakega deljenega lika in mu vdihniti poseben žar in moč, da prevzame gledalca in ga neustavljivo priteguje k sebi. Oba igralca sta nositelja Boršnikovega prstana. Ob njiju niso nič manj blesteli ostali igralci, tudi mladi študent AGRFT Nejc Cijan, saj to je "zborna" predstava, v kateri je vsak kamenček igralskega mozaike izredno pomemben.

Skratka, Obisk stare gospe je velika predstava o ljubezni, denarju, maščevanju, pravici, pravičnosti... z magistralnimi interpretacijami celotnega igralskega

ansambla, ki je spet dokazal, kakšen ustvarjalni naboj in neslutene moči ima v sebi in kaj lahko od njega zahtevajo režiser in njegovi sodelavci. Uprizoritev je namreč od igralcev terjala ogromno energije, napora in koncentracije tudi zato, ker je avtor glasbe in korepetitor Drago Ivanušič zvočno in glasbeno kuliso prepustil igralcem: ropot vlaka, njegov priostreni pisk, šumenje gozda... in vsi drugi zvoki ter glasba čudovito in magično, v živo prihajajo iz ust igralcev. Vse to daje predstavi neslutene zvočne dimenzije in vzbuja posebne občutke. Popolnoma ubrani s celoto so minimalistični scenski elementi (scenograf Vadim Fiškin), geometrijski liki (tudi prozoren, s stropa viseči element s projekcijo napis na krste), ki jih premikajo igralci sami, in kostumi Jelene Proković, ki je v razkošne, zelo elegantne bele obleke oblekla Claire in njeno spremstvo, meščane pa tako, da se tudi po zunanosti vidno spreminjajo v perspektivi bogate donacije. V temne odtenke in občasne osvetlitve je prizorišče svetlobno opremil Samo Oblakar.

Iva Koršič

priljubljenem mavzoleju odslej zmeraj ob njej. Nosilni vlogi sta bili zaupani gostji, prvi dami slovenskega gledališkega prostora, Mileni Zupančič, ki je z elegan-

co, dostojanstvom, a tudi z nadihom krute ciničnosti imenitno posebila gospe Claire, in enemu od stebrov novogoriškega umetniškega ansambla Bine-tu Matohu, ki zna izrazito opisati čustvena stanja vsakega deljenega lika in mu vdihniti poseben žar in moč, da prevzame gledalca in ga neustavljivo priteguje k sebi. Oba igralca sta nositelja Boršnikovega prstana. Ob njiju niso nič manj blesteli ostali igralci, tudi mladi študent AGRFT Nejc Cijan, saj to je "zborna" predstava, v kateri je vsak kamenček igralskega mozaike izredno pomemben.

Na gradbišču Eda centra v Novi Gorici

BZZ forum kreativne ekonomije

V pritličju nedograjenega Eda centra v Novi Gorici se je v sredo, 22. septembra, cel dan dogajal BZZ forum kreativne ekonomije. Namen srečanja, ki si ga je zamislil in izpeljal oblikovalec Bojan Maraž, vodja agencije Krea, ob podpori novogoriške občine, je bil spodbuditi razmišljanje o novih pristopih k ekonomiji, novi ekonomiji, ki naj bi ustvarjala tržne priložnosti. To naj bi mladim pomagalo pri osebnih ureditvah. Še neodkriti pogledi na ekonomijo naj bi ustvarjali nove priložnosti, nova delovna mesta v regiji in na obeh straneh meje. O tem se je Maraž pogovarjal s številnimi domačimi gosti na odru in kolegi iz celega sveta preko spleta. Dogodek so simbolično postavili v gradbišče prihodnje najvišje stavbe na Goriškem in prvega

poslovnega centra goriške statistične regije, opredelili so ga za dobrodošlico Edi na njenem poskusnem prvem poletu. Ta prvi Edin polet in razpravljanje o kreativni ekonomiji pa se je izkazal za odkrivanje tople vode. Vse skupaj se je začelo z velikim hrupom in se tako tudi nadaljevalo. Zastavljeno je bilo kot izumetničeno spektakularno show. Sama zamisel mogoče sploh ni bila slaba, nekateri gostje so imeli kaj povedati, njena izvedba pa je bila takšna, kakršna je bila. V pritličju nebotičnika so se tistega jutra zbirali obiskovalci – srednješolci, ki jim ni bilo treba k pouku, organizatorji so mrljično testirali opremo, od časa do časa so zaškripali zvočniki, vse je kaotično mrgolelo. Začelo se je okoli desetih zjutraj, mlada napovedovalka je navdušeno

predstavila nastope kreativcev z novimi idejami za prihodnost in prebrala bogat curriculum vitae organizatorja, ki je objestno stopil na oder takoj za njo. Najstniška publika pa se za vse skupaj ni pretirano zanimala. Eni so stali nekje ob strani in se pogovarjali, drugi so sedeli in gledali v zrak, besede, ki so jim bile namenjene, pa so se izgubljale v motečem šumu. Najbrž je tak prostor sploh težko ozvočiti, odmev je bil nemogoč. Tudi še tako resni poslušalci, ki jih ni bilo, bi pogovor težko spremljali, prav kmalu bi izgubili potrpljenje in nit. Mladina se je v kratkem vsega skupaj naveličala. Nekaj mladih je vstalo in šlo in za sabo potegnile še vse ostale. Tako je forum, s občasnimi prihodi in odhodi, cel dan bolj ali manj potekal sam sebi v namen. Vsak gost je imel na razpolago več ali manj deset minut časa, da je povedal svojo zgodbo o uspehu, vmes pa so svojih deset minut dobile tudi razne lokalne glasbene skupine. Te so za sabo privlekle svoje poslušalce, ki se nato niso

dolgo ustavili. Da bi pritegnili pozornost mladih, so organizatorji priredili tudi privlačno nagradno igro. Prisotne so povabili, naj v tem času posnamejo enominutni video z mobilnim telefonom na temo

stov evrov in nov mobilni telefon. Sporočilo foruma pa seveda ni bilo, da denar prinaša srečo. Mladim so samo hoteli vtepti v glavo, naj bodo kreativni in naj se izobražujejo, da bodo naredili kariero. To je zmagovalna formu-

pa koliko denarja so občina in razni sponzorji namenili za ta projekt? Koliko štipendij in koliko kulturnih, umetniških... projektov bi lahko podprli z isto vsoto? Vse skupaj je bilo kar protislovno. V glavnem, treba je seveda študirati, si upati, biti zagrižen, zagnan, imeti vizijo, delati petnajst ur na dan, se boriti in tisti, stalno tekmovali, biti pod stresom. Življenje ni šala. Tudi nastop pred prazno "dvorano" ni šala, vendar je stvar treba pripeljati do konca. Saj smo imeli vendar direktno prenos preko spleta po celem svetu. Mogoče pa je preko interneta dogodku sledilo morje ljudi, predvsem mladih, ki potrebujejo dobre nasvete. Virtualni prostor je naša prihodnost. Navadni smrtniki pa tega ne dojamemo in si še vedno na prireditvah pričakujemo, da bodo ljudje telesno prisotni. Še vedno iščemo human stik s sočlovekom. Še vedno razmišljamo znotraj skatle.

inca

out of the box thinking (razmišljanje izven okvirjev, zunaj skatle), ki je bila tudi moto celotnega foruma. Prva nagrada je bila osem-

la. Konec koncev so vsi ponavljali isto, in to že vsi vemo. Tudi vsa ta skrb za prihodnost naše mladine ni delovala ravno iskreno. Sploh

Daleč od hotelov in gneče na plažah

Poletni spominki ali počitnice drugače

Lastovice so odletele, jesen je udarila na nas s prvo vremensko ujmo in poletne počitnice so le drag spomin v naših srih. In priložnost, da o njih razmislimo.

Ravno pred dobrim tednom se je naša sosesa zbrala na praznovanju rojstnega dne in pogovor je tekel seveda tudi o počitnicah. Najbolj me je prizadelo to, da je bila večina prisotnih nad njimi razočarana, tudi sosed, ki sta letovala na meni tako ljubem otoku Krku. Pa sem ju vprašala, kako to, da jima ni bilo všeč. Zaradi dolgega sta povedala. Letovala sta v večjem hotelskem kompleksu, tam sta imela seveda zajtrk, kosilo in večerjo, plaža je bila pred samim hotelom, vstajala sta zgodaj, tako da sta si lahko vsak dan zagotovila prostor v senci sredi množice kopalcev. Ker, poleg vsega, sonca ne prenašata. Pa Krk, otok, jima je bil všeč? Da ne vesta, sta rekla, morje je pač morje.

A Krk niso veliki, enolični hoteli, prepolne plaže z glasbo ter velikimi reklamnimi napismi na slačilni-

cah in vonj po kremah za sončenje. Krk je povsem drugje, vsaj moj Krk, tisti Krk, ki tudi v najbolj temnih in mrzlih zimskih dneh živi v mojem srcu in me napaja s toplino. Plaže so povsod, čisto povsod enake, polne hrupa, vpitja, ljudi in brisač. Škoda se je voziti tako daleč in plačati hotel, ne da bi resnično vedel, kje si letoval. Ker tam, na plažah in sredi velikih cementnih hotelskih kompleksov, Krka sploh ni. Če hočeš prislunhiti otoku, slišati njegove pesmi in zaslutiti njegov utrip, moraš proč od tam. Skozi sonce in kamenje moraš stopiti na ono stran, do neba. In prislunhiti vetru, ki nikoli ne zaključuje svoje pripovedi, travam, s katerimi se igra, kamenju in oblakom. Prislunhiti moraš tišini, blejanju ovac, ki je podobno tikatanju preteklosti in daljavi, ki se utaplja sredi zalivov, otokov in morja. Počakati moraš na sončni zaton in prislunhiti morju, ki pripoveduje o davni, o ribičih, ki odhajajo in se utrujeni vračajo v spremstvu galebov, o mornarjih,

o katerih pesmi pravijo, da so močnejši od nevihte in najvišjih valov. Sam moraš v tišino mediteranskih gozdov in tam moraš zaznati opojni vonj po ciklamah, ki v začetku poletja, kot za slavje, ovenčajo otok v temno rdečo barvo. Iskati moraš besede ozkih kamnitih poti in propadajočih cerkva, tihih samostanov in zalivov, kjer sta samo kamen in morje, samo modrina na belem odsevu skal. Samo tišina in glasna pripoved valov. Pa v tiste kamnite vasi moraš stopiti, kamor turisti ne marajo, ker ni hrupa, ker ni prodajalcev sladolegov. Tja med strnjene hiše moraš sestiti in prislunhiti zidovom, ki vedo pripovedovati o trpljenju, o zemlji, ki je skopa in lepa, o zimah, ko burja ljudem ne prizanaša, o vinu in olju, o kruhu, ki se peče na ognjišču. In otok se bo usidral globoko v tvojem srcu, vzljubil ga boš, pogrešal, spoznaval in razumel, da je poseben, da je drugačen...

Sama hotelov nikoli nisem marala. Dolga leta sem bila zagrižen zagovornik kampiranja, a so se mi kampinški uprli, potem ko smo se

v Banovcih sprli z Nemci zaradi prostora. Natrpano je bilo, pa niso hoteli umakniti avtomobila. Sicer pa so kampinški zadnja leta dražji kot hoteli, pa prepolni so in polni hrupa. V Punatu sem našla sobico v starem delu mesta, tako med kamnitimi hišami. Tako, ki

Tudi v Avstriji je bilo tako. Sicer sem človek juga in morja, včasih pa si zaželim tudi gora in tišine gozdov. Letos smo v Avstriji tri dni letovali v bližini Mokrin in z užitek prehodili nekaj grebenovskih pešpoti. V spominu mi je ostalo srečanje z dvema starejši-

skih besed sta znala. Bila sta vesela dneva, sonca, življenja. Predvsem življenja. Kajti življenje je lepo, sta se nama smejala. In je res lepo. Z njima sva šla do planšarije, kjer je bradat možak, na prvi pogled jih je imel okrog devetdeset, igral v soncu na harmoniko. Razveselil se je našega prihoda, prijazno me je nagovoril v nemščini. Ko sem mu povedala, od kod prihajam, je z nasmehom pozdravil "dober dan, Slovenija". In bilo mi je lepo, ko sem se prepustila vetru, glasbi in pivu. In ljudem, preprostim ljudem, ki so si po vsem svetu enaki.

Majhna tihožitja, ki ostanejo v srcu. Takih ni v velikih hotelih in niti na turističnih plažah. Najlepše trenutke lahko ukradeš samo ljudem in njihove mu vsakdanu. Pa naravi, morju in nebu. Ljudje, ki tako potujemo, znamo ljubiti, ceniti znamo le-

poto in majčkene trenutke. Iz njih lahko sestavimo velik mozaik, mozaik ljubezni. Kajti kdor pozna in zaupa, tega nikoli ni strah. Strah rojeva sovraštvo, zaupanje in medsebojno poznavanje pa sta vir ljubezni in prijateljstva. Do ljudi in do narave same. Do sveta in vsega stvarstva.

Suzi Pertot

Foto Ivana L.

nima nič umetnega. In s sobo sem našla tudi prijatelje, dobre ljudi, ki mi govorijo o svojem življenju, o vrtu, trtah in oljkah. Ljudi, ki me imajo radi in se vsako pomlad veselijo ponovnega snidenja. In me jeseni napolnijo z darovi. Postala sem del njihovega življenja, Krk pa je postal del mojega.

ma Avstrijcema, zakoncema, ki sta nabirala borovnice. Našli smo ju, kako sta objeta ležala na soncu, ko sva z možem pripešala po stezi do njiju, pa sta se razposajeno smejala. Pričela sta razgovor. Čeprav sem jima skušala dopovedati, da je moja nemščina na psu, sta vztrajala, nekaj v nemščini, nekaj v italijanski, pa še nekaj sloven-

Nesreča ne spi, niti v športu

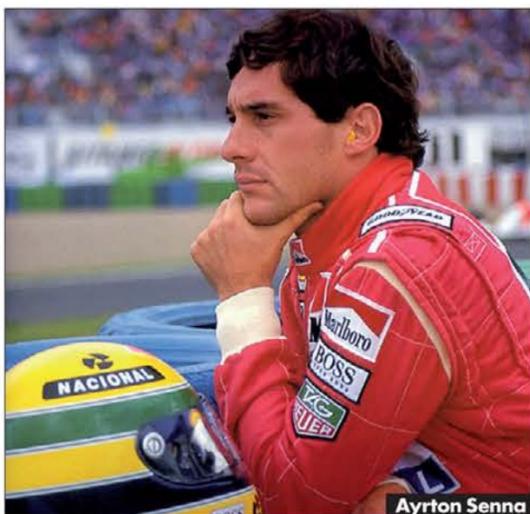
Med športnim dogodkom se ne sme umreti!

Na nedavni dirki po Furlaniji Julijski krajini za amaterje je na karnijski cesti tragično izgubil življenje komaj 19-letni kolesar Thomas Casarotto iz Veneta. Usoden mu je bil trk s kombijem, ki je nepričakovano privozil na glavno cesto, namenjeno tekmi, z neke stranske poti, in športnika povozil. Samo mesec prej je na dirki vrhunškega motociklističnega razreda Moto2 v kraju Misano Adriatico umrl niti leto dni starejši Japonec Shoya Tomizawa. Skratka, dogodka, ki dajeta misliti. Tudi v športu, še zlasti na dveh kolesih in v nevarnejših panogah, prihaja celo do smrtnih žrtev. K sreči dokaj poredko, toda včasih že. Zgodovina športa je žal posuta z nesrečami s smrtnim izidom. V sodobnejšem obdobju zadnjih dvajsetih let se

Takih primerov je žal še veliko, v današnjih dneh, sicer po posegih v korist varnosti v vseh športnih panogah, k sreči bistveno manj. Treba je vsekakor dodati, da v omenjenih disciplinah tekmovalci dobro vedo, da tudi precej tvegajo, vendar pomeni sam pristop do tovrstnih panog hkrati tudi prevzem odgovornosti za ri-

mu je na ovinku zdrsnilo. K sreči nič hudega, le veliko preplaha, nelagodja in odrgnine kolena ter komolca, po službeni dolžnosti posnete slike pa so k sreči ostale neobjavljene, ker novic, ki bi sodile v črno kroniko, na srečo vsaj tistega dne ni bilo. Nujen pa je pripis, da ni bilo prej po poti nobene oznake, ki bi opozarjala na možnost srečanja s karavano kolesarjev. Nesreče se torej lahko pripetijo prav zlahka.

Da ne bo pomote, veliko je bilo tudi storjenega za preventivo, pri tehnologiji (kolesa, avtomobili, motorji, smuči, sani), omejitvah hitrosti, za varnost cest, prog, dirkališč, stadionov, gledalcev. Zdravniški pregledi za športnike so temeljiti (ne pozabimo na doping kontrole na vrhunski ravni), saj so k tekmovalcem praviloma pripuščeni res samo tisti, za katere so izvidi dokazali, da so pri zdravju in da z agonistično dejavnostjo ne tvegajo ničesar (če se to sploh da zajamčiti). Pa vendar

Ayrton Senna

bodejo v oči nekateri primeri, ki so pretresli ves svet. 1. maj 1994 je ostal zapisan kot datum, ko je v Imoli na Veliki nagradi San Marina podlegel posledicam silovitega trka šampion formule ena, Brazilec Ayrton Senna, samo dan prej pa je na istem dirkališču na treningu preminil povsem nepoznan avstrijski voznik Roland Ratzenberger. Malokdo se spominja, da je tisti prekleti vikend na asfaltu skoraj čudežno ostal živ Brazilec Rubens Barrichello. Nekaj časa je bilo nato na udaru nepoznan avstrijski voznik Roland Ratzenberger. Malokdo se spominja, da je tisti prekleti vikend na asfaltu skoraj čudežno ostal živ Brazilec Rubens Barrichello. Nekaj časa je bilo nato na udaru nepoznan avstrijski voznik Roland Ratzenberger. Malokdo se spominja, da je tisti prekleti vikend na asfaltu skoraj čudežno ostal živ Brazilec Rubens Barrichello. Nekaj časa je bilo nato na udaru nepoznan avstrijski voznik Roland Ratzenberger. Malokdo se spominja, da je tisti prekleti vikend na asfaltu skoraj čudežno ostal živ Brazilec Rubens Barrichello.

ziko, vezan na zdravje in celo na življenje. Kot se večkrat branijo organizatorji prireditelj, na katerih pride do nesreč, je res težko predvidovati prav vse in zavarovati vsak kotiček oziroma tveganje izničiti. Naj vseeno navedem primer, ki me je precej prizadel. Ravno na omenjeni dirki po Furlaniji Julijski krajini sem se dva dni pred Casarottovo nesrečo po službeni poti v družbi kolege peljal po Štivanu nekje na višini volkulje v smeri proti Tržiču. Naliv, kot smo jih v zadnjih tednih doživeli kar nekaj. Naenkrat sviigne v naprotni smeri kolona motorjev, ki najni živčno povabi, naj se ustavimo ob robu cestišča. Mine trideset sekund in se pripelje naproti kača kolesarjev, v vrstolomni vožnji kljub izdatnemu deževju. In – čemur se nisva posebej začudila – še sto metrov dalje rešilec ter na asfaltu ob cesti premočen in potolčen kolesar, ki

preko teh stoplcev, tako za poliklični kot tudi in predvsem za amaterski šport, naj bo pri vseh dejavnostih pozornost čim bolj natančna in naj se res nič ne prepušči naključju. Do poškodb, tudi hujših, po nesreči žal pač lahko pride, vendar ni mogoče in ni prav umreti zaradi športnega dogodka.

HC

KOŠARKA

Državno C liga: Jadran - Latisana 58:54

NOGOMET

D liga: Torviscosa - Kras 1:1

Promocijska liga: Vesna - Coporciaco 1:1,

Juventina - Lumignacco 1:2

1. amaterska liga: Primorec - Sovodnje 4:0

2. amaterska liga: Zarija/Gaja - Mariano 1:1,

Breg - Gradese 1:2, Primorje - San Canzian 1:2

3. amaterska liga: Mladost - Pro Farra 3:3

ODBOJKA

Jadranski pokal - Moški: Triestina Volley -

Sloga Tabar 0:3, Olympia - Logatec 2:3

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

51

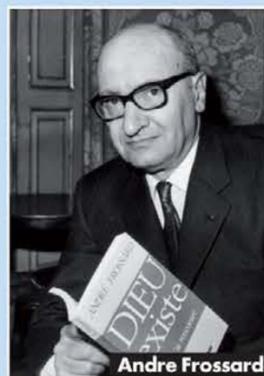
Pred časom sem v tej rubriki, kjer se sprašujem, kaj sploh počnem tukaj, zapisal, da nabožne literature zadnje čase ne morem prebirati, kar je presenetilo neko mojo zvesto bralko, ki mi je v zasebnem pisemcu preko elektronske pošte zapisala, da se temu čudi, vprašala pa se je tudi, kaj sploh pomeni nabožna literatura. Zamislil sem se in se spet zavedel, da prevečkrat pišemo stvari in besede, ki bi jih morali prej bolje in globlje razmisliti, tako je tudi s tem izrazom nabožna literatura. Poleg dejstva, da mi pride v misel nabožna priključje v spomin osladno lepe, zares kičasto ganljive podobe

svete Matere Božje, svetnikov, ki smo jim v mojem otroštvu rekli po domače "piltki", najbrž v zgodovinski literature tudi strokovnega izraza nabožna literatura gotovo ni, če pa je, je gotovo kaka podzvrst, o kateri se že takoj v začetku razlage pove, da gre za nekaj manjšega, slabšega, gotovo manj pomembnega. In mislil sem ravno na to zvrst knjig, torej na knjige, za katere že takoj veš, kakšna je njihova vsebina, so pa precej poljudno napisane, navadno so to zbirke verskih misli, premišljanj o krščanskem življenju, zbirke molitev in še bi lahko našteval. Gotovo gre za knjige, ki imajo svojo ciljno publiko, tudi svoje dostojanstvo, tudi svoje bralce, a jih neke v sebi ločim od tistih knjig, ki govorijo o istih temah, o krščanstvu in veri torej, o Bogu navezadnje in najprej, na drugačen način. Spet bo kdo od mojih cenjenih bralcev zavihal nos, češ da se grem nekega čistuna, ki deli ljudi in bralce, kot to počno literarni zgodovinarji in kritiki, ko s svojega slonokoščnega stolpa delijo nasvete in sodbe o knjižnih delih. Ne, ne gre za to, pride namreč čas v življenju, ko določenih stvari preprosto ne moreš več brati. Sam se spreminjaš, navade se spreminjajo, družba se je spremenila, ti se odzivaš na življenje drugače, kot si se pred leti, enostavno ne moreš več brati določenih stvari.

Približno tako sem odgovoril svoji bralki, ko me je presenetila z vprašanjem, naj ji pošteno odgovorim, katere knjige imam na nočni omarici, predvsem so jo zanimale knjige, ki so tam že več časa kot druge. Odpisal sem ji, da sem v težavah, ker imam dve nočni omarici, zmenila sva se za tisto v Gorici, ki je večja in je zato na nji več knjig.

"Pa naštej mi vsaj deset knjig, ki so tam več časa!" je vztrajala prijateljica in sem se končno vdal, pošteno sem ji odgovoril, da so knjige, ki so v zadnjem letu največ časa na moji nočni omarici naslednje: standardni slovenski prevod Svetega pisma, zbirka z zgovornim naslovom Psalmi, Pisma in dnevniki zapisi ameriške pesnice Sylvie Plath, dvojezična zbirka ljubljene pesnice Emily Dickinson, Oče naš Pavleta Zidarja, Bratje Karamazovi Fjodora Dostojevskega, Šepetalci Orlanda Figesa, Pasto nudo (Naked Lunch) avtorja Williama S. Burroughsa, The Idler (L'ozio come stile di vita) in How To Be Free ter The Idle Parent Toma Hodgkinsona, knjižice esejev Draga Jančarja, vse italijanske izdaje knjig Herte Müller, knjiga Bog v vprašanjih Andreja Frossarda in še nekaj sem jih naštel, nato mi je prijateljica prijazno poočitala, kako ni res, da ne berem nabožne literature, in mi kot primer tega navedla knjigo Andreja Frossarda. Odgovoril sem ji, da je knjiga izšla v zbirki Religiozna

misel pri Celjski Mohorjevi družbi leta 2007 in da to zbirko urejuje odlični slovenski prevajalec, med drugim tudi Sovretov nagradjenec, duhovnik in mislec, predvsem pa profesor, moj ljubi profesor, kot sem pomenljivo poudaril, Janez Zupet, na katerega sem navezan od mladih nog, sem mu hvaležen za znanje angleščine, ki sem ga pri njem dobil. In še marsikaj lepega sem ji napisal o njem, niti tega nisem pozabil omeniti, da je prav gospod Zupet prevedel omenjeno Frossardovo knjigo, a sem tudi dodal, da te knjige sam ne bi uvrstil med nabožno literaturo.

Andre Frossard

"Pa je, ta knjiga pa spada noter!" je bila odločna prijateljica in sem se vdal. "Pa naj bo po tvoje", sem vdano odvrnil, nato je prišlo nazaj po spletu vprašanje: "In zakaj ti o tej knjigi ničesar ne napišeš?"

"Saj o vseh pa res ne morem", sem se branil, v odgovor pa prejel očitek, da bi v svoji rubriki pa ja moral pisati o Bogu, ko pa je Novi glas tekel, v katerem ima krščanstvo temeljno mesto.

Odvrnil sem, da pa ja pišem o Bogu, če pišem o knjigah, saj je vsaka druga napisana knjiga neko nenehno bogoslovesno delo, a prijateljica sem na koncu le obljubim, da bom knjigo Bog v vprašanjih uvrstil na seznam knjig, ki bodo prišle v rubriko. Zato, ker je knjiga dobro napisana, še danes sveža, predvsem pa zato, ker je Zupetov prevod zares imeniten, ne nazadnje tudi in predvsem zato, ker je že življenje Andreja Frossarda, ki je najbolj poznan po knjigi Bog obstaja, vredno knjige. Ta francoski mislec se je rodil leta 1915, umrl je leta 1995, odrasčal je v judovsko-protestantski, predvsem pa socialistično-komunistični družini, 8. julija leta 1935 je kot verski brezbriznež in nevednež vstopil v nunsko cerkev v Parizu in se spreobrnil. O tem je sam povedal: "To je bil trenutek osuplosti, ki traja še danes. Na Božje bivanje se še zdaj nisem navadil. Ob 17.10, ko sem iskal nekega prijatelja, sem vstopil v majhno cerkev v Latinski četrti in jo zapustil ob 17.15 obogaten s prijateljstvom, ki ni bilo od tega sveta. Vstopil sem kot skeptik in ateist, kot skrajni levicar; še večja, kot sta skepticizem in ateizem, pa je bila moja brezbriznost: zanimale so me drugačne stvari kot pa nenakšen Bog, o katerem mi ni prišlo niti enkrat na misel, da bi ga zanikal, tako zelo se mi je že od nekdanj zdelo, da je plod človeškega strahu in nevednosti. Nekaj minut kasneje sem izstopil kot 'katoliški, apostolski, rimski kristjan, preroben in povzdignjen; čutil sem, kako me prešinja nekaj novega, kako me odnaša s seboj val neizrečenega veselja".

Prijateljica sem napisal, da mi je Frossardova knjiga všeč tudi zato, ker so v nji vprašanja o Bogu in kratki odgovori, napisal jo je za mlade. A sem še pošteno dodal, da mi je knjiga (predvsem in najbolj) všeč zaradi lepega jezika in vedno nove, vedno presenetljive vsebine. Ja, priznam, sem estet, poleg večnih tem mi je namreč všeč slog, všeč mi je lepa beseda, lep jezik, lepota, za katero je Dostojevski zapisal, da bo rešila svet! Če ga že ne more rešiti, tako menim sam, pa se vsaj obkrožajmo z njo in jo delimo drugim! Ja, všeč mi je slog, všeč mi je lepa beseda! Je hudo?

GORICA Okusi na meji

Domače in tuje jedi na kulinarinem prazniku

Foto DPD

Ob koncu prejšnjega tedna je Gorico preplavilo morje ljudi ob enogastro-nomski prireditvi, ki se je tudi letos izkazala za izredno posrečeno. Tokrat štiridnevni kulinarini sejem "Okusi na meji" je predstavil tudi okuse, ki so tipični za kraje ob naši meji, res veliko pa je bilo okusov iz drugih evropskih držav, pač predstavljenih – ob naši meji. Kljub nestalnemu vremenu, ki je tu pa tam malce ponagajalo, so bili prireditelji – možje iz občinske palače – zelo zadovoljni z izpeljanim podvigom – razširjenem v in v veliki meri obnovljenem mestnem središču. Na desetine stojnic s tradicionalnimi enogastro-nomskimi dobrotami, pa tudi z nevsak-

danjimi recepti iz Italije, Slovenije, Avstrije, Poljske, Nemčije, Španije, Francije, Madžarske, Češke, Hrvaške, Srbije, Črne Gore, Albanije in drugih držav, je od 23. do 26. septembra privabilo na tisoče ljudi. Posebno priljubljeni so bili Avstrijci s svojimi jedmi na žaru in pivom, pa tudi gradeški ribiči in briški vinogradniki. Ogromno ljudi se je trlo v ul. Roma, kjer so kraljevali balkanski kuharski mojstri, in v Ljudskem vrtu, kjer so bile na razpolago francoske ostrige, šampanjec, siri, "foie gras", croissant itd. Veliko je bilo tudi najrazličnejših spremljevalnih pobud, od koncertov številnih bendov (na štirih

odrih) in plesov (tudi v nošah) do boljših trgov, pa tudi informativnih točk, predstavitev publikacij, likovnih razstav, delavnic itd. Na svoj račun so prišli krajevni gostinci, vinarji in hotelirji. Nastalo je tudi kulturno združenje Gorizia a Tavola, ki si prizadeva za povezovanje in promocijo najboljših goriških gostinskih obratov, pa tudi proizvajalcev krajevnih specialitet. V ul. Garibaldi je našla svoje častno mesto rumena rebula, ki so jo predstavili člani novega združenja pridelovalcev z Oslavja. Gorica je tako ponovno odkrila svoje "turistično poslanstvo", je ob odprtju – ob prisotnosti najvišjih krajevnih oblasti – dejal župan Romoli, ki je prepričan, da se pireditevi lahko še naknadno razvije. Povečalo se je število obiskovalcev iz Slovenije, slovenskih stojnic – na Travniku – je bilo štirikrat več kot lani. Tudi tokrat so postavili svoje stojnice – v ul. Crispi – delavni člani zamejskih društev. Prvič so se Okusov na meji udeležili Štmavrci; člani društva Sabotin in Naš prapor so ponujali zlasti golaž in briška vina; Valentin Devinar nam je zadnji večer povedal, da je bila "izkušnja tudi glede na vreme pozitivna", sicer pa morajo šele "narediti račune". Tudi Mihael Corsi, ki je stal za pultom Vino-

gov preimenovali v Altair Voyager. Kakorkoli, nova knjiga, ki je izšla v sodelovanju med Celjsko in Goriško Mohorjevo družbo, je pravi enciklopedični priručnik o zgodovini in tehnologiji črpanja nafte v različnih okoliščinah, prevozu in skladiščenju nafte. Avtor je tudi osvetlil razna interesna ozadja številnih kriznih žarišč po svetu, ki jih je povzročila nafta, vmes pa dodal številna osebna doživetja, ki so zaznamovala njegovo delo na tankerjih po vseh oceanih sveta. Posebna vrednost te knjige pa je jezikovna, saj sta avtor in lektor, dr. Jože Gašperič, zasajala jezikovne rože. Morala sta namreč večkrat skovati tudi slovenske ustreznice za angleške tehnične pojme, v upanju, da se bodo te besede udomačile in tako obogatile slovenski jezikovni zaklad.

teke Števerjanski griči, je izrazil zadovoljstvo z Okusi in vzdušjem številnih narodov in jezikov, ki se prepletajo okrog stojnic. Imel pa je tudi pripombo: organizatorji bi morali bolj premišljeno razporediti posamezne stojnice. Kdor želi okusiti vrhunska vina, se ne more znajti blizu stojnice, kjer točijo hektolitre piva in predvajajo bobnečo glasbo. Božidar Tabaj, ki ni bil nikoli križem rok okrog velikega pokritega šotora Prosvetnega društva Štandrež, je prepričan o tem: "Še enkrat smo dokazali, da je naša slovenska komponenta živa in dejavna, da imamo okrog 'šankov' dosti mladih, ki so se trudili vse te dneve". Zadovoljen je bil tudi zato, ker "smo prodali vse, kar smo imeli na razpolago". Nekaj števil: prodali so več kot 300 litrov jote, več kot 100 kg njokov, okrog 200 kg krompirja, prav toliko 'vrzot', ogromno klobas, čevapčičev itd". Ljudje so na tem prazniku "že stalni gostje, saj nas dobro poznajo. Jedi se sicer ponavljajo, so pa tiste,

ki izhajajo iz našega okolja. Okusi na meji bi morali upoštevati zlasti to načelo". Zato se Tabaj – kot član društva, pa tudi kot občinski svetnik – sploh sprašuje, zakaj pri taki srednjeevropski prireditvi najdejo prostor tudi Katalonci in Francozi, ki nimajo nič opraviti z našo mejo. "Občinska uprava pozablja, da je zamisel za Okuse dala prejšnja uprava z županom Brancatijem na čelu, ki ji gre glavna zasluga; sedanji upravitelji so pobudo samo razširili". Štandrežci so hrano pripravljali v kuhinji v vasi pod nadzorom glavnega kuharja Jordana Mučiča; Tabaj je nato s svojim trikolosnim mopedom "Ape" prevažal hrano v mestno središče, za 'šankom' pa so bili v glavnem mlajši obrazi. Prav njim je Tabaj namenil posebno hvaležne besede, saj so "pristopili z veseljem in res veliko pomagali". Skupno je bilo "vpreženih" več kot 40 Štandrežcev. "Če bodo pogoji ostali taki in nam bo Bog dal zdravje in moč, se vidimo naslednje leto!" / DD

V razmislek!

Ko govorimo o uveljavljanju lastnih jezikovnih in narodnih pravic, največkrat, žal!, sami pozabljamo, da moramo najprej pomesti pred svojim pragom, če hočemo drugim povedati, kako je njihov borjač umazan! To se je pokazalo tudi na izjemno uspeli prireditvi Okusi ob meji, ki je kljub slabemu vremenu privabila v mestno središče Gorice ogromno število ljudi. Briški pridelovalci rumene rebule z italijanske strani državne meje so se predstavili samo v italijanskem jeziku, kar seveda priča o pomanjkanju odnosa do slovenščine, o čemer pa so zgovorno govorili tudi turistični operaterji iz Kobarida, ki so se predstavili samo v italijanskem jeziku. Dovolj črnila je že bilo prelitega o tem, a dejstvo je, da je tu spet ena zamujena priložnost, ki govori o značaju (nekaterih) slovenskih ljudi. Tega pa ne bi mogli reči za Srbe, ki so s skromnimi sredstvi, a odlično hrano in glasbo upravičeno poželi izjemen uspeh. Na Travniku so se tako suvereno predstavili z glasbo in plesom, kot se Slovenci še nismo nikdar doslej!

Prejeli smo Odmev na dva naša uvodnika

Glede na številne zanimive posege ob začetku novega šolskega leta bi se želel še posebej zaustaviti pri zadnjih dveh uvodnikih Novega glasa, ki sta po svoje zelo pomembna. Prof. Mirjam Bratina je zelo strokovno uokvirila stanje naše šole, prikazala je bistvene probleme in nakazala tudi primerne oprijeme za čim bolj kakovostni pristop, kjer izstopa tudi nujna po čim bolj tvornem sodelovanju med učnim kadrom in starši. Zelo pomemben se mi zdi poudarek na potrebi, da družba temeljito razmisli o tem, kakšno šolo dejansko potrebujemo in predvsem, kaj resnično potrebujejo mladostniki tretjega tisočletja, ki imajo zelo razvite tehnološke spretnosti in so podvrženi stalnemu pritisku informativnih tokov. To dejansko pomeni postaviti učenca v središče pozornosti in ne zanemariti dejstva, da mora biti vse ostalo prilagojeno, od umikov in učnih ur vse do peda-

govskih oprijemov in vsesplošnih vzgojno-izobraževalnih strokovnih pristopov. Nekoliko manj se strinjam z izjavami pokrajinskega tajnika SSK Julijana Čavdka. Ne bi vedel namreč, na koga misli, ko piše, da nekateri pozabljajo na temelje, ki zagotavljajo naši narodni skupnosti v Italiji in seveda naši slovenski šoli status pravnega subjekta. Potrjujem pa, da so eklatantne izjave, ki širijo neresnice, kot je tista, da nam zapirajo šole in krčijo učno osebje, škodljive pri reševanju dejanskih problemov, kot je bilo – tokrat – zmanjšano število neučnega kadra. Metati vse v en koš samo zato, da smo lahko bolj glasni in vidni, zmanjšuje našo verodostojnost in zmožnost reševanja dejanskih težav. To so mi pred tednom dni očitali tudi na šolskem ministrstvu v Rimu, ko so me spomnili, da za razliko od italijanskih šol, nam niso krčili učnega osebja in tudi niso prisilno ukinali nobenih

šol! Ob tem menim, da je za reševanje konkretnih šolskih zadev vedno primerno iskati prave, pristojne sogovornike. Posegati npr. po pokrajinskih odbornikih, ki so pristojni za višje šole, ko moramo reševati probleme na osnovnih oz. srednjih šolah, se mi zdi znak določene površne improvizacije ali vsaj neustreznega postopanja, če že ne želja po medijski vidljivosti. Glede političnega monopola pa, ki naj bi bil dan enemu delu naše narodnostne skupnosti, pripomnim, da gre tukaj za enostavno izbiro tvornega vključevanja v nam prijazne vsedržavne stranke, kjer številni Slovenci več desetletij normalno delujemo in smo vsaj do danes lahko računali tudi na predstavništvo v parlamentu. Ob koncu bi se spet rad navezal na izjavo prof. Bratine, saj prepričano podpiram njen predlog in mislim, da je iskanje odgovora v zvezi z načini prilaganja šole hitrim družbenim spremembam zelo pomembno, saj je predvsem od tega odvisna kakovost našega šolskega sistema. Dajmo se torej opremiti in prepričani delovati tudi v tem smislu.

Livio Semolič
Predsednik Skg-Gorica

Knjižna novost dveh Mohorjevih družb Izšla je izredno zanimiva knjiga o nafti

V knjigarni Celjske Mohorjeve družbe v Ljubljani je bila v ponedeljek, 27. t. m., predstavitev knjige Nafta – nastanek in razvoj svetovne nafte industrije, ki jo je napisal kapitan Marco Sulli – Sulčić, po rodu iz Sv. Križa, ki je po končani pomorski šoli v Piranu leta 1960 začel svojo pomorsko pot najprej pri tržaškem Lloydju, a že leta 1966 so ga sprejeli v floto ameriške družbe Chevron, za katero je delal do upokojitve 2001 in postal celo njen Vice

Kapitan Marco Sulli Sulčić (foto Alenka Veber)

Commodore. Kariero je končal na komandnem mostu moderne tankerje Condolezza Rice, ki so jo nato iz 'političnih' razlo-

gov preimenovali v Altair Voyager. Kakorkoli, nova knjiga, ki je izšla v sodelovanju med Celjsko in Goriško Mohorjevo družbo, je pravi enciklopedični priručnik o zgodovini in tehnologiji črpanja nafte v različnih okoliščinah, prevozu in skladiščenju nafte. Avtor je tudi osvetlil razna interesna ozadja številnih kriznih žarišč po svetu, ki jih je povzročila nafta, vmes pa dodal številna osebna doživetja, ki so zaznamovala njegovo delo na tankerjih po vseh oceanih sveta. Posebna vrednost te knjige pa je jezikovna, saj sta avtor in lektor, dr. Jože Gašperič, zasajala jezikovne rože. Morala sta namreč večkrat skovati tudi slovenske ustreznice za angleške tehnične pojme, v upanju, da se bodo te besede udomačile in tako obogatile slovenski jezikovni zaklad.

V Novi Gorici nenavadni razstavi Jure Poša, moj haiku

V galeriji Ribarnica in v tunelu pod Kostanjevico v Novi Gorici je bilo v četrtek, 9. septembra, odprtje razstave grafičnega oblikovalca in ustvarjalca Jureta Poše, z naslovom Moj haiku. Projekt, ki je nastal v sodelovanju s pesnico Tatjano Pregl Kobe, je predstavila likovna kri-

tičarka Barbara Sterle Vurnik. Jure Poša, ki je postal prepoznavev zlasti zaradi svojih obširnih prostorskih intervencij, odmevnega projekta Travniki, posega v tunel pod Kostanjevico in različnih razstav po Sloveniji, se tokrat predstavlja z novimi deli, vizualizacijo kratkih haiku verzov, iz treh pesniških zbirk avtorice Tatjane Pregl Kobe. Haiku je japonska oblika pesnitve, ki jo sestavljajo trije verz iz petih, sedmih in spet petih zlogov. Za takšno poezijo je značilna jezikovna

in vsebinska preprostost, omejevanje na bistveno. Haiku se odpredukuje izumetničenosti, leksikalnim olupšavam in svojo moč črpa iz neposrednih doživetij, čutenja narave, letnih časov. Tanki lističi / prhutajo po zraku / hrastovo pesem (Tatjana Pregl Kobe). Poša je kratke verzove preoblikoval v vizualno in taktično obliko s pomočjo Braillove pisave, trivrstične misli je z uporabo različnih materialov prenesel in tako hkrati razširil bralno ter grafično/vizualno polje.

da z elegantno močjo haiku poveže, njeno urejenostjo, jasnostjo, kratkostjo. Po besedah kritičarke je Poševa intervencija najprej intervencija v besedilo; prav tako urejena, učinkovita v le nekaj preprostih vizualnih operacijah, ikonografsko sugestivna v uporabljenih vsakdanjih simbolih, materialih. Razstava se iz Ribarnice seli še v opuščeni novogoriški tunel, kjer pride do stičišča z zunanjim svetom. Pošev namen je tudi premikanje meja med

javnim in zasebnim, meja danega sistema, pravil družbe. Fotografске povečave objektov so tako obešene v tunelu, kjer jih vidijo sprehajalci in kolesarji. Tako se vzpostavlja stik med zunanjim in notranjim, vsak mimoidoči se hote ali nehote sreča z avtorjevo idejo, čeprav je ta le delno predstavljena. V celoti jo lahko dojamemo samo, ko stopi še v zaprti prostor galerije. Poša deluje v tradiciji t. i. Environmental arta, ki se je začela s povojnim modernizmom, skozi katero

se širi potreba po ustvarjanju zunaj galerije, muzeja, v naravi, v urbanem prostoru. Zunanje okolje postane oder, ozadje za projekte, instalacije, ki tako kot Poševi, večkrat dosegajo obširna razmerja in se poigravajo s človeškim zaznavanjem in z naravnimi omejitvami. Dela Jureta Poše se najpogosteje nahajajo v urbanem okolju, izdelana so iz sodobnih materialov, materialov, ki so produkt današnje potrošniške mrzlice. Avtor jih prevzema in ponovno uporablja, vendar ne v smislu ekološkega recikliranja, ampak z željo poudarjanja njihove nenavadne estetike, lepote. Cenene, banalne predmete z dadistično in pop-artovsko ironijo spreminja v blišč.

